

(ඊ) රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

1967 ඔක්තෝබර් මස සිට 1968 සැප්තැම්බර් දක්වා වූ මුදල් වර්ෂය තුළ සිදු වූ රජයේ පිස්කල් කටයුතු, පසුගිය වසරයන්හි අනුරූප සංඛ්‍යා තොරතුරු ඇතුළත්කොට දෙවන පරිශීෂ්ටයේ 17 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වා ඇත. පසුගිය වසර 3 ක සංඛ්‍යා පිටු කොට පහත දක්වන II (ඊ) 1 සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වා ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 1

රජයේ පිස්කල් කටයුතු (අ)

රුපියල් දශ ලක්ෂ වලින්

ශීර්ෂ	1965/66	1966/67	1967/68 නියම (තාවකාලික)	1968/69 මුල් (ඇස්තමේ න්තු)
1. ශුද්ධ මුදල් අතිරික්තය/හිඟය (—)
(අ) අයහාරය
(ආ) වියදම
(i) ආවර්තන වියදම්
(ii) ප්‍රාග්ධන වියදම්
(iii) අන්තිකාරම් ගිණුම් හා වෙනත්(ආ)
2. හිඟය පියවීම
(අ) ණය සහ දීමනා වලින් ශුද්ධ ලැබීම
(i) වෙළෙඳපොළින් නොවන දේශීය ශුද්ධ ණය ගැණුම්
(ii) දේශීය වෙළෙඳපොළ ශුද්ධ ණය ගැණුම්
(iii) ශුද්ධ විදේශීය මුදල්
(ආ) මුදල් ශේෂවල අඩුවීම (ඇ)
3. පිස්කල් කටයුතු නිසා ඇති වූ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම (ඇ)

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

- (අ) II පරිශීෂ්ටයේ 17 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි අධෝලිපි බලන්න.
- (ආ) II පරිශීෂ්ටයේ 17 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි I (ආ) iv සිට I (ආ) VII දක්වා ශීර්ෂයන්ගේ එකතුව.
- (ඇ) (—) අඩු කිරීමේ සලකුණ වැඩිවීමක් දක්වයි.
- (ඈ) විස්තර සඳහා II (ඊ) 8 සංඛ්‍යා සටහන බලන්න.

සමාලෝචනයට භාජනය වී ඇති 1967/68 වර්ෂය තුළ දී මුළු අයහාරය රුපියල් දශ ලක්ෂ 2156.4 ක් වූ අතර සම්මතවූ මුලු වැය මුදල රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,900.6 ක් විය. ඉකුත් වර්ෂයට වඩා ආදායම් හා සම්මත වූ මුළු වියදම පිළිවෙලින් සියයට 10.3 කින් සහ සියයට 15.1 කින් වැඩි විය. 1966/67 වර්තන වියදම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,186.2 ක් වූ අතර, 1966/67 මට්ටමට වඩා එම ප්‍රමාණය සියයට 15.3 කින් වැඩි ය. ඉකුත් වර්ෂයේ ප්‍රාග්ධන වැය සම්මතය සඳහා වූ ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 624.7 ක් වූ අතර, මෙම වර්ෂය තුළ දී එම ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 714.4 ක් විය. 1967/68 දී අන්තිකාරම් ගිණුම් කටයුතු වලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 28.5 ක ශුද්ධ ලැබීමක් ඇති වූ අතර, 1966/67 හා සසඳන විට එම වර්ෂයේ දී රු. 41.6 ක ශුද්ධ ගෙවුමක් කිටුණි. මෙම ගනුදෙනු හේතු කොට ගෙන ඇති වූ ශුද්ධ මුදල් හිඟය රුපියල් දශ ලක්ෂ 715.7 ක් වූ අතර, පසුගිය මුදල් වර්ෂ 2 තුළ දී පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 606.8 ක සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 566.0 ක මුදල් හිඟයක් ඇති විය. 1967/68

1. I (ආ) I සහ I (ආ) 11 ශීර්ෂයන් ගේ එකතුව ; II (ඊ) 1 වැනි සංඛ්‍යා සටහන සහ II වැනි පරිශීෂ්ටයෙහි 17 වැනි සංඛ්‍යා සටහන.

වර්ෂයේ දී ඇති වූ ශුද්ධ මුදල් හිඟය පියවනු ලැබූයේ දේශීය වෙළෙඳ පොළින් ගත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 551.8ක් ද, විදේශීය මුදල් වෙළෙඳ පොළෙන් ගත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 190.2ක් ද, වෙළෙඳ පොළින් බැහැර වූ දේශීය ණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 9.8 කින්ද විය. එක්සත් ජනපද ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල්වල වෙනස්වීම වෙනුවෙන් ගැලපු විට, ශුද්ධ මුදල් හිඟය නිසා ඇති වූ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම රුපියල් දශ ලක්ෂ 267.4 ක් විය. මෙය 1966/67 වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 56.1ක සහ 1965/66 වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 122.4 ක ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම හා සැසඳේ.

1968/69 වර්තමාන මුදල් වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තු කර ඇති අයභාරය රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,338.5 ක් වන අතර, ඇස්තමේන්තු කර ඇති සම්මත වැය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,039.7කි. සම්මත වැය සමන්විත වූයේ ආවර්තන වියදම් සඳහා වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,297.9 කින් හා ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 741.8කිනි. මේ ශුද්ධ මුදල් හිඟය රු. 701.2 වශයෙන් ඇස්තමේන්තු කර ඇති අතර, දේශීය වෙළෙඳ පොළෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 298.0 ක් ලබා ගැනීමෙන් ද, විදේශීය මාර්ගයන් ගෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 403.2 ක් ලබා ගැනීමෙන්ද මෙම හිඟය පියවීමට බලාපොරොත්තු වේ. ශුද්ධ මුදල් හිඟය නිසා ඇති වන ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම රු. දශ ලක්ෂ 11.5 ක් වේ යැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

රාජ්‍ය මුදල් කටයුතු

1966/67 මුදල් වර්ෂය තුළ දී රජයේ අයවැය කටයුතුවල සතුටුදායක ලක්ෂණයන් ගෙන් එකක් වූයේ ආදායම් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වැඩිවීම (රුපියල් දශ ලක්ෂ 121.4කින් හෙවත් සියයට 6.6කින්) බව 1967 වාර්ෂික වාර්තාවෙහි දැක්විය. රුපියල් දශ ලක්ෂ 210.6කින් හෙවත් සියයට 10.3කින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,156.4 දක්වා 1967/68 මුදල්, වර්ෂය තුළ දී රජයේ ආදායමේ ඉහළ යාමක් දක්නට තිබුණි.

ඉකුත් 13 වසරට අදාළ රජයේ ආදායම පිළිබඳ සංඛ්‍යා සහ 1968/69 මුදල් වර්ෂයට ඇස්තමේන්තු කළ ආදායම් ද ඇතුළත් සංඛ්‍යා පිටු කොට 2 වැනි පරිශිෂ්ටයේ 19 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වා ඇත. මේ අනුව, 1958/59 සිට 1967/68 දක්වා දස අවුරුදු කාලය තුළ දී ආදායම වාර්ෂිකව සාමාන්‍ය වශයෙන් සියයට 5.35කින් (සංයුක්තව) වැඩි වූ අතර, ඉකුත් පස් අවුරුදු කාලය තුළ දී වාර්ෂිකව සියයට 6.24 කින් (සංයුක්ත) වැඩිවී ඇත. මේ අනුව, 1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී වැඩිවීමේ අනුපාතය පසුගිය පස් අවුරුදු මෙන් ම දස අවුරුදු කාලය තුළ දී පැවැති වැඩි වීමේ සාමාන්‍ය අනුපාතයට වඩා සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වැඩි විය.

ඒකජන ආදායම (පදනම් වී ඇත්තේ මධ්‍ය ලීන් වර්ෂ ජන සංඛ්‍යා අනුවය) 1964/65 න් අවසන් වූ මුදල් වර්ෂ 5 තුළ දී ඉහළ යාමේ උපනතියක් පෙන් වූ අතර, 1965/66 දී රුපියල් 160 දක්වා ආන්තිකව අඩු වී 1966/67 දී රුපියල් 166 දක්වා ඉහළ ගියේය. 1967/68 දී ජනගහනය ඉහළ යාමේ අනුපාතයට වඩා ආදායම ඉහළ යාමේ අනුපාතය වැඩිවීම හේතු කොට ගෙන ඒකජන ආදායම රුපියල් 180 දක්වා සැහෙන ලෙස ඉහළ නැඟුනි.

1967/68 මුදල් ආදායම් ඇස්තමේන්තු වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,005.7 සමඟ සසඳන විට, 1967/68 නියම (තාවකාලික) ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 150.7 ක වැඩිවීමක් පෙන්වුම් කළේය. මෙය පිළිවෙළින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 64.6 හා රුපියල් දශ ලක්ෂ 78.3 ක් වූ ඉකුත් දෙවර්ෂය තුළදී ආදායම් සම්බන්ධයෙන් කල අධි ඇස්තමේන්තු වලට ප්‍රති විරුධ විය. 1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළදී ආදායම වැඩිවීමට හේතු වූයේ, අපනයන තීරු බදු, ආදායම් බදු සහ රජයේ ව්‍යාපාරවලින් ලද ආදායම් බලාපොරොත්තු වූ ප්‍රමාණයට වඩා වැඩියෙන් ලැබීමයි. අනෙක් අතට, ආනයන බදුවලින් ලද ආදායම ඇස්තමේන්තු කළ ප්‍රමාණයට වඩා අඩු විය. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවූයේ ආනයන බලපත්‍ර ගාස්තු අවලංගු කිරීමයි.

1968/69 වත්මන් මුදල් වර්ෂය තුළදී, බලාපොරොත්තු වන මුළු ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,338.5කි. මේ වූකලී 1967/68 මුදල් වර්ෂයේදීට වඩා රුපියල් දශ ලක්ෂ 182.1 කින් හෙවත් සියයට 8.4 කින් වූ වැඩිවීමකි. මෙම වැඩිවීමේ අනුපාතය 1967/68 ප්‍රමාණයට වඩා පහත් වුවද, පසුගිය දස හෝ පස් අවුරුදු කාලය තුළ දී වැඩිවීමේ සාමාන්‍ය අනුපාතයට වඩා (සංයුක්ත) ඉහළ මට්ටමක පැවතුනි. බලාපොරොත්තු වූ වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ විදේශීය විනිමය සහතික පත්, දේශීය භාණ්ඩ බදු සහ රජයේ ව්‍යාපාරවලින් ලද ඉපයීම්ය. මෙමගින් ආනයන තීරු බදු වලින් බලාපොරොත්තු වන ආදායමෙහි පහළ යාම හීලව කිරීමට බලාපොරොත්තුවේ.

1. 1968 දී රෙජිස්ටාර් ජනරාල් කුමාණේ වාර්තා අනුව, ඇස්තමේන්තු කර ඇති මධ්‍ය වර්ෂ ජනගහනය 1,19,64,000 කි.

පහත දැක්වෙන II (ඊ) 2 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් 1966/67 මුදල් වර්ෂයෙහි (නියම) 1967/68 (මුල්) 1967/68 (නියම තාවකාලික) සහ 1968/69 (මුල්) රජයේ අයහාර ශීර්ෂයන් පිළිබඳ විස්තර සසඳා ඇත.

රේගු අයහාරය 1

ආනයන (බලපත්‍ර යටතේ එන ආනයන බලපත්‍ර ගාස්තු ද ඇතුළුව) හා අපනයන (තේ බද්ද ඇතුළුව) තීරු ගාස්තු වලින් යුක්ත වන රේගු අයහාරය, 1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 58.6 කින් හෙවත් සියයට 7.6 කින් වැඩිවී රුපියල් දශ ලක්ෂ 832.9 ක් විය. මෙම වැඩිවීමට හේතු වූයේ අපනයන බදු රුපියල් දශ ලක්ෂ 88.9 කින් හෙවත් සියයට 38.7 කින් වැඩිවීමත් එමගින් ආනයන බදු වලින් ලද අයහාරයෙහි රුපියල් දශ ලක්ෂ 30.3 කින් නැතහොත් සියයට 5.6 කින් අඩුවීම පමණකටත් වඩා හිලවී වීමත්ය. 1968/69 මුදල් වර්ෂය තුළදී, රේගු අයහාරය රුපියල් දශ ලක්ෂ 133.7 කින් හෙවත් සියයට 16.1 කින් පහත වැටේ යයි බලාපොරොත්තු වේ. මීට හේතු වනුයේ අපනයන තීරු බදු වල ඇතිවේයැයි බලාපොරොත්තුවන රුපියල් දශ ලක්ෂ 29.1 ක් හෙවත් සියයට 9.1 ක් පිරිහීම සහ ආනයන බදු වල ඇතිවේයැයි බලාපොරොත්තුවන රුපියල් දශ ලක්ෂ 104.6 ක් හෙවත් සියයට 20.4 ක් පිරිහීමයි. මෙම අයහාර පහළ වැටීම, විදේශීය විනිමය හිමිකම් සහතිකපත් වලින් බලාපොරොත්තු වන ඉහළ අයහාරයන් මගින් උවමනාවට වඩා හිලවී යාම සඳහන් කළ යුතු වැදගත් කරුණකි.

ආනයන බදු

1966/67 දී ආනයන අයහාරය² රුපියල් දශ ලක්ෂ 67.5 කින් හෙවත් සියයට 14.2 කින් ඉහළ නැඟුණු අතර, 1967/68 රුපියල් දශ ලක්ෂ 30.3 කින් හෙවත් සියයට 5.6 කින් පහළ වැටුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ අයහාරය වැඩි වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 46.7 සමග සසඳන විට, ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 38.4 කින් පහළ වැටුණේ ප්‍රධාන වශයෙන් භූමිතෙල්, මෝටර් ස්ප්‍රිතු සහ ද්‍රව ඉන්ධන යන්ගෙන්ය. 1967/68 මුදල් වර්ෂයේදී එම භාණ්ඩ ආනයන කිරීම පහත මට්ටමක පැවතීම මෙයට හේතු විය. මෙලෙස ආදායම් ප්‍රමාණයන්ගේ පහළ වැටීමක් ධාන්‍ය සහ පිටි (රුපියල් දශ ලක්ෂ 6.8 ක්), කපු නූල් කැරලි සහ රෙදි (රුපියල් දශ ලක්ෂ 16.4) ආදියෙහි ද දක්නට ලැබුණි. ප්‍රවාහණ උපකරණ සහ යන්ත්‍ර සූත්‍ර ආදියෙහි ද පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 10.4 හා රුපියල් දශ ලක්ෂ 2.9 ක ආදායම් පහළ වැටීමක් දක්නට ලැබුණේ ආනයන වටිනාකම් පහළ වැටීම මෙන්ම ආනයන තීරු ගාස්තු³ අඩු කිරීමත් නිසාය. මෙලෙස අයහාරයෙහි පහළ යාම ප්‍රධාන වශයෙන් සීනි (රුපියල් දශ ලක්ෂ 7.3) ගොඩනැගිලි සහ උපකරණ හා ලෝහ භාණ්ඩ (රුපියල් දශ ලක්ෂ 5.3) කාර්මික අමු ද්‍රව්‍ය (රුපියල් දශ ලක්ෂ 9.3) සහ “ අනෙකුත් භාණ්ඩ ” (රුපියල් දශ ලක්ෂ 3.2) වලින් ලද අයහාරය ඉහළ යාම නිසා තරමක් හිලවී කර ගත හැකි විය. මෙම ආදායම ඉහළ යාමට හේතු වූයේ ප්‍රධාන වශයෙන් ආනයන ධාරිතාවය වැඩිවීමය.

අනෙක් අතට 1967/68 මුදල් වර්ෂයේ ආනයන බදු වලින් ලද නියම (තාවකාලික) අයහාරය, එම වර්ෂයේ මුල් ඇස්තමේන්තුවලට වඩා රුපියල් දශ ලක්ෂ 65.8 හෙවත් සියයට 11.3 කින් අඩු විය. මෙම පහත වැටීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ බලාපොරොත්තු වූවාට වඩා අඩු අයහාරයන් ආනයන බලපත්‍ර ගාස්තු (රුපියල් දශ ලක්ෂ 33.6), ප්‍රවාහණ භාණ්ඩ (රුපියල් දශ ලක්ෂ 20.4), දුම්කොළ සහ සිරුරට (රුපියල් දශ ලක්ෂ 17.1), කාර්මික අමු ද්‍රව්‍ය (රුපියල් දශ ලක්ෂ 10.1) සහ යන්ත්‍ර සූත්‍ර (රුපියල් දශ ලක්ෂ 6.8) වලින් ලැබීමයි. භූමි තෙල්, මෝටර් ස්ප්‍රිතු සහ ද්‍රව ඉන්ධන (රුපියල් දශ ලක්ෂ 15.3) ලෝහ ද්‍රව්‍ය සහ ගොඩනැගිලි උපකරණ (රුපියල් දශ ලක්ෂ 9.1) සහ කපු නූල් සහ කැරලි (රුපියල් දශ ලක්ෂ 5.8) වලින් එමගින් තරමක් දුරට කැපී ගියේය. ලද ආදායම ඉහළ යාම හේතුවෙන් ආනයන බදු විදේශීය විනිමය සහතික පත් ක්‍රමයේ ආරම්භය සමග 1968 මැයි මාසයේ දී බොහෝ ආනයනයන් වෙත පණවා තුබූ ආනයන ගාස්තු අවලංගු කර දැමීම, ආනයන බලපත්‍ර ගාස්තු වලින් ලද ආදායම සීග්‍ර ලෙස පහළ වැටීමට හේතු වූණි.

1968/69 මුදල් වර්ෂයේ දී ආනයන වලින් ලැබෙන අයහාරය 1967/68 ට වඩා රුපියල් දශ ලක්ෂ 104.6 හෙවත් සියයට 20.4 ක් අඩු වේ යයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. මෙය හේතු වන්නේ තවදුරටත් ආනයන බලපත්‍ර ගාස්තු රුපියල් දශ ලක්ෂ 65.8 කින් (දැනට ආධාර ආනයනයන්ට

1. ආනයන හා අපනයන සංඛ්‍යා පදනම් වී ඇත්තේ රේගු සංඛ්‍යා මතය.
2. බලපත්‍ර යටතේ එන ආනයන බලපත්‍ර ගාස්තු ද ඇතුළත් වේ. 1968 මැයි මාසයේ දී සමහර ආධාර ආනයන වලට හැරුණු විට බලපත්‍ර ගාස්තු අවලංගු කරන ලදී.
3. 1968 අගෝස්තු 2 දින දරණ අංක 14813/2 සහ 1968 අගෝස්තු 9 දින දරණ 14814/1 ලංකාණ්ඩුවේ ගැසට් පත්‍රය.

මූලයන්	නියම 1966/67	
	ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	සියයට ගණන
1. ආනයන බදු (අ)	544.3	27.8
ඒ අතරින්		
(අ) පීටි හා ධාන්‍යා	30.0	1.5
(ආ) සීනි	26.2	1.3
(ඇ) කපු තුල් සහ කැරැලි	43.9	2.2
(ඈ) දුම්කොළ සහ සිගරට්	28.1	1.4
(ඉ) භූමිකෙල් සහ මෝටර් ස්ප්‍රින්තු යනාදිය	173.7	8.9
(ඊ) පොහොර	10.5	0.5
(උ) ලෝහ ද්‍රව්‍ය සහ ගොඩනැගිලි උපකරණ සීමෙන්ති නොවන	11.4	0.6
(ඌ) වාහන උපකරණ	49.2	2.5
(එ) යන්ත්‍ර සූත්‍ර	18.6	1.0
(ඒ) කාර්මික අවුද්‍රව්‍ය	12.7	0.6
(ඔ) වෙනත් භාණ්ඩ (ආ)	46.8	2.4
(ඕ) ආනයන බල පත්‍ර ගාස්තු (ඇ)	34.4	1.8
2. විදේශීය විනිමය සහතිකපත් අලෙවියන් (ඇ)	—	—
3. අපනයන බදු (ඉ) ඒ අතරින්	230.0	11.8
(අ) තේ (තේ බද්ද ඇතුළුව) (ඊ)	205.2	10.5
(ආ) රබර්	—1.5 (ඊ)	— 0.1
(ඇ) පොල්	19.8	1.0
4. දේශීය භාණ්ඩ බදු (උ) ඒ අතරින්	355.0	18.2
(අ) අරක්කු විනිණීමෙන් ලැබුන ලාභය	106.8	5.5
(ආ) රටෙහි නිපැයූ මත් ද්‍රව්‍ය වෙනුවෙන් පැන වූ බදු	12.8	0.7
(ඇ) දුම්කොළ බද්ද	138.8	7.1
(ඈ) පිරිවැටුම් බද්ද	72.2	3.7
5. ආදායම් බදු	310.0	15.9
6. බුද්ද බද්ද	8.8	0.5
7. පෞද්ගලික බදු	13.1	0.7
8. ජාතික ලොන්දර්මිය	11.9	0.6
9. රජයේ ව්‍යාපාරවලින් දළ ලැබීම් (ඌ) ඒ අතරින්,	250.2	12.8
(අ) දුම්විය ආදායම	102.1	5.2
(ආ) විදුලි බල දෙපාර්තමේන්තු ආදායම	55.9	2.9
(ඇ) තැපැල් සහ විදුලි පණිවුඩ ආදායම	56.9	2.9
(ඈ) වරාය සහ නැව් තොට	33.8	1.7
10. අනෙකුත් ආදායම්	231.5	11.8
එකතුව	1,954.8	100.0

- (අ) බලපත්‍ර යටතේ එන ආනයන බලපත්‍ර ගාස්තු ද ඇතුළත් වේ.
- (ආ) රජයේ ආදායම් වර්ගීකරණයේ පෙන්වා දී ඇති ශීර්ෂයකි.
- (ඇ) බලපත්‍ර යටතේ ඇත්තා වූ,
- (ඈ) 1968 මැයි 6 වැනි දින හඳුන්වා දෙන ලදී.
- (ඉ) උපශීර්ෂ 3 යටතේ වර්ග කර ඇති තේ බදු හා ආදායම් ඇතුළත් වේ.
1 වැනි ශීර්ෂය රේඛ යටතේ විවිධ භාණ්ඩ
- (ඊ) මෙම ශීර්ෂය යටතේ ඇති රිණ ප්‍රමාණයට හේතුව ආදායම්වලින් ලැබුන ආපසු ලැබීම්ය.

සටහන II (ඊ) 2
 සිට 1968/69 දක්වා

මුල් ඇස්තමේන්තු 1967/68		නියම (තාවකාලික) 1967/68		මුල් ඇස්තමේන්තු 1968/69	
ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	සියයට ගණන	ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	සියයට ගණන	ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	සියයට ගණන
579.8	28.9	514.0	23.8	409.4	17.5
21.6	1.1	23.2	1.1	22.1	0.9
30.8	1.5	33.5	1.6	31.2	1.3
21.7	1.1	27.5	1.3	11.1	0.5
48.0	2.4	30.9	1.4	27.0	1.2
120.0	6.0	135.3	6.3	159.0	6.8
15.1	0.8	11.9	0.6	18.8	0.8
7.6	0.4	16.7	0.8	12.0	0.5
59.2	3.0	38.8	1.8	30.0	1.3
22.5	1.1	15.7	0.7	9.0	0.4
32.1	1.6	22.0	1.0	5.0	0.2
48.6	2.4	50.0	2.3	39.0	1.7
100.6	5.0	67.0	3.1	1.2	0.1
—	—	77.0	3.6	360.0	15.4
237.3	11.8	318.9	14.8	289.8	12.4
206.8	10.3	223.3	10.8	233.0	10.4
1.0	...	10.1	0.5	9.0	0.4
25.9	1.3	68.1	3.2	42.6	1.8
387.6	19.3	393.8	18.3	433.0	18.5
110.0	5.5	110.0	5.1	111.0	4.7
16.2	0.8	14.1	0.7	13.4	0.6
165.0	8.2	168.4	7.8	195.0	8.3
71.0	3.5	79.2	3.7	92.0	3.9
270.0	13.5	315.9	14.6	275.0	11.8
9.0	0.4	9.0	0.4	9.0	0.4
17.0	0.8	13.6	0.6	16.0	0.7
13.2	0.7	15.4	0.7	18.0	0.8
267.8	13.4	273.4	12.7	280.7	12.0
103.1	5.1	106.7	4.9	104.3	4.5
66.5	3.3	65.8	3.5	74.8	3.2
68.3	3.4	64.6	3.0	65.0	2.8
29.9	1.5	36.3	1.7	36.6	1.6
240.0	11.2	225.3	10.4	248.8	10.6
2,005.7(එ)	100.0	2,156.4(එ)	100.0	2,338.5	100.0

- (උ) රජයේ ආදායම් වර්ගීකරණයෙහි භාණ්ඩ බදු ආදායම් යටතේ වර්ග කර ඇති නේ බද්ද මින් ඉවත් වේ.
- (ඌ) 1966-67 නියම ආදායම්වලට, ඉවත් වීදුලි දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලැබූ රු. දස ලක්ෂ 1.6 ඇතුළත් වන අතර, 1967-1-5 දින සිට මෙය සංස්ථාවක් බවට පරිවර්තනය කරන ලදී.
- (එ) II පරිශිෂ්ටයේ 19 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි (ආ) අඩෝ ලිපියෙහි දී ඇති හේතු අනුව මෙම අයහාර සංඛ්‍යා ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති රජයේ ගණන් නිලධවලින් වෙනස් වේ.

පමණක් පනවා ඇති) අඩු වේ යයි බලාපොරොත්තු වීමයි. නවද ප්‍රධාන වශයෙන්, කාර්මික අමු ද්‍රව්‍ය, (රුපියල් දශ ලක්ෂ 17.0) කපු නූල් සහ කැරලි (රුපියල් දශ ලක්ෂ 16.4) සහ “අනෙකුත් භාණ්ඩ” (රුපියල් 11.0) යන අංශවල ආදායම පහළ වැටීම යයි බලාපොරොත්තු වේ. මෙම ආදායම් පහළ වැටීම භූමි තෙල්, මෝටර් ස්ප්‍රිතු (රුපියල් දශ ලක්ෂ 23.7) කපු පොහොර ද්‍රව්‍ය (රුපියල් දශ ලක්ෂ 6.9) ආදියෙන් ඇස්තමේන්තු කර ඇති ආදායම් ඉහළ යාම මගින් තරමක් දුරට පිරිමසා ගැනීමට බලාපොරොත්තු වේ.

මෙලෙස රජයේ අයහාරයේ මූලයක් වශයෙන් ආනයන තීරු බදු වල පසුබසින උපනතියක් පෙනෙන්නට ඇත. 1966/67 දී ආනයන තීරු බදු ප්‍රමාණ මුළු රජයේ අයහාරයෙන් සියයට 27.8 ක්, වූ අතර, 1967/68 දී එම ප්‍රමාණය සියයට 23.8 දක්වා පහළ වැටුණි, 1968/69 දී එය සියයට 17.5 කින් තවදුරටත් පහළ වැටීම යයි බලාපොරොත්තු වේ. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ 1968 ආනයන තීරු බදු විෂයෙහි කරනු ලැබූ සමහර වෙනස්කම්වූ අතර 1967/68 මුදල් වර්ෂයේ සිට ඉදිරි කාලයට ඒවා බලපානු ඇත.

1968 මැයි මස 6 වෙනි දින විදේශ විනිමය හිමිකම් සහතික පත් ක්‍රමය¹ ක්‍රියාත්මක කරණ ලදී. මෙම ක්‍රමය යටතේ ආනයන ද්‍රව්‍යයන් ප්‍රධාන වශයෙන් ලේඛන 3 කට වර්ග කරන ලදී. 1 වෙනි ලේඛනයේ රජයේ ආහාර ආනයනයන්, බෙහෙත් ද්‍රව්‍ය, පොහොර වර්ග, බනිජතෙල් නිෂ්පාදිත යුක්ත වන අතර, බෙහෙත් ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනයන් සඳහා කරන ආනයනයන් සහ කෘෂිකාර්මික උපකරණ සලාකයන්ට යටත් කර ඇත. 2 වෙනි ලේඛනයෙහි, සලාක කිරීම්වලට යටත් වන ආනයන බලපත්‍ර ගාස්තු අවශ්‍ය වන කොටස් වලින් යුක්ත වන අතර, 3 වෙනි ලේඛනය විවෘත බලපත්‍ර ගාස්තු යටතේ ගෙන්වන ආනයන භාණ්ඩ වලින් සමන්විතවේ. මෙම සහතික පත් මහ බැංකුව විසින් මූලික වශයෙන් අලවි කරනු ලැබූයේ ටෙන්ඩර් කැඳවීමෙනි. නමුත් 1968 ජූනි 26 සිට රුපියල් 100 ක් වන සහතික පතක් රුපියල් 44/-ක උපවින පොලියකට යටත් කර අලෙවි කරන ලදී. මෙම වෙනස් කිරීමත් සමග පනවා තිබූ ආනයන බදු විශාල ප්‍රමාණයක් අඩු කරන ලදී. කාර්මික යන්ත්‍ර සූත්‍ර, සහ කොටස්, සහ දේශීය කර්මාන්තවලට අවශ්‍ය මූලික අමු ද්‍රව්‍ය මත පනවා තිබූ ආනයන තීරු බදු අවලංගු කර දමන ලදී. (සමහර අවස්ථාවලදී පමණක්, අධි ආනයනයන් මැඩලීම සඳහා සමහර භාණ්ඩවලට ආනයන තීරු බදු පනවන ලදී.) ඒ සමගම, “විශේෂ ආධාර බලපත්‍රවලට² යටත් වන ආනයනයන් හැරුණු විට අනෙක් භාණ්ඩ වලට ඇති බලපත්‍ර ගාස්තු අවලංගු කරන ලදී.

දෙවනුව 1968 අගෝස්තු 3 සිට ලංකාවේ රේගු බදු ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් බ්‍රසල්ස් තීරු බදු ක්‍රමාවලිය අනුව වෙනස් කරන ලදී.³ මෙම තීරු බදු අඩු කිරීම නිසා, බදු අය කිරීමේ පදනම තොග වෙළඳ පල වටිනාකමේ සිට ගැල් කුලී වටිනාකම දක්වා වෙනස් වීමත් ආනයන තීරු බදු අයහාරය අඩුවීමට හේතු විය.

ආනයන අයහාරයේ මෙම සාමාන්‍ය අඩුවීම, රජයේ අයහාරයට එක්වූ නව ආදායම් මාර්ගයක් වූ විදේශීය විනිමය බිල්පත් වලින් වැඩි වූ ආදායම සමග සම්බන්ධ කර බැලිය යුතුය. මෙමගින් 1967/68 ලද ඉද්ධ අයහාරය රුපියල් දශ ලක්ෂ 77.0 වූ අතර 1968/69 බලාපොරොත්තු වන අයහාරය රුපියල් දශ ලක්ෂ 360.0 කි. 1967/68 ලද ප්‍රමාණය මුළු අයහාරයෙන් සියයට 3.6 ක් වූ අතර, 1968/69 දී බලාපොරොත්තු වන අයහාරය මුළු අයහාරයෙන් සියයට 15.4 ක් වේ.

අපනයන බදු

1967/68 තුළදී ආනයන වලින් ලැබූ අයහාරයෙහි අඩුවීමක් තිබුණද, අපනයන බදු වලින් ලැබූ ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 88.9 හෙවත් සියයට 38.7 කින් වැඩි විය. මෙය ඉකුත් වර්ෂයේ එනම් 1966/67 හා සසඳන විට එම වර්ෂය තුළ දී ආනයන වලින් ලද අයහාරය රුපියල් දශ ලක්ෂ 67.5 කින් හෙවත් සියයට 14.2 කින් වැඩි වූ අතර, අපනයන වලින් ලැබූ අයහාරය රුපියල් දශ ලක්ෂ 25.8 කින් හෙවත් සියයට 10.1 කින් පහළ වැටුණි.

1967-68 වර්ෂයේ දී අපනයන බදුවල සැලකිය යුතු වැඩිවීමට හේතු වූයේ ප්‍රධාන අපනයනයන් තුනෙන් ලද අයහාරයේ ඉහළ යාමයි. තේ වලින් ලද ආදායම (තේ බද්ද ඇතුළුව)

1. අංක 14,800/3 දරණ ලංකාණ්ඩුවේ ගැසට් පත 1968 මැයි 5 මෙම ක්‍රමය පිළිබඳ විස්තර සඳහා “විදේශීය වෙළඳාම” යටතේ වාර්ෂික වාර්තාවේ එන කොටස බලන්න.
2. භාණ්ඩ ආධාර යටතේ ගෙන්වන ආනයන, විවෘත බලපත්‍ර ගාස්තු සහ ජාත්‍යන්තර ආයතන මගින් ලද ණය මුදල් වලින් ගෙන්වන ආනයන ආදිය පිළිවෙලින් සියයට 15 සිට 20 දක්වා වටිනාකම අනුව අය කරන තීරු බද්දකට යටපත් කරනු ලැබේ.
3. 1968 අගෝස්තු 2 දින දරණ අංක 14,813/2 ලංකාවේ ගැසට් පත්‍රය.

රුපියල් දශ ලක්ෂ 28.1 කින් වැඩි වූ අතර, රබර් වලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 11.6 ක් සහ පොල් වලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 48.3 කින් වැඩි විය. 1967/68 තේ අපනයන ලද අයහාරය රුපියල් දශ ලක්ෂ 28.1 හෙවත් 13.7 කින් වැඩි වූ අතර, ඉකුත් වර්ෂය හා සසඳන විට එම වර්ෂයේ වැඩි වූයේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 2.8 හෙවත් සියයට 1.4 කිනි. මෙයින් නිශ්චිත අපනයන බදු එකතු කිරීම (1966/67 රුපියල් දශ ලක්ෂ 7.6 කින් අඩුවී රුපියල් දශ ලක්ෂ 158.0 ක් විය) රුපියල් දශ ලක්ෂ 19.3 කින් වැඩිවී රුපියල් දශ ලක්ෂ 177.0 ක් විය. මෙම වැඩිවීමට හේතු වූයේ 1967 නොවැම්බර්වල සිට රාත්තලකට ශත 5 බැගින් අපනයන බදු වැඩි කිරීම නිසා ශත 40 දක්වා වීමත්, අපනයන කළ ප්‍රමාණය රාත්තල් ලක්ෂ 2.6 කින් වැඩිවීමත් නිසාය.

පිරිවැටුම් බද්ද

අයහාර මාර්ගයක් ලෙස මැනකදී සිට වැදගත් වූ තවත් අංශයකි, පිරිවැටුම් බද්ද. 1965/66 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 4.3 කින් වැඩි වූ මෙම බද්දෙන් ලද ආදායම 1966/67 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 33.5 ක් හෙවත් සියයට 84.6 කින් වැඩි වූ අතර, 1967-68 දී තවදුරටත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 7.0 කින් හෙවත් සියයට 9.7 කින් වැඩි විය. 1967/68 තුළදී ආදායම් වැඩිවීමට හේතු වූයේ, මෙම බද්දට යටත් වන ව්‍යාපාර ආයතනවල කටයුතු ඉහළ මට්ටමකට නැඟීමත්, එමෙන්ම 1968 වර්ෂයේ තව දුරටත් ශාස්ත්‍ර ප්‍රමාණය වැඩි කිරීමත් හා ක්ෂේත්‍රය 1 පුළුල් කිරීමත් නිසාය. 1968/69 මුදල් වර්ෂය තුළදී මෙමගින් ලබන ආදායම් ප්‍රමාණය තවදුරටත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 12.8 කින් වැඩි වේ යයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. මෙම වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වන්නේ, ශාස්ත්‍ර ප්‍රමාණය වැඩිවීමත්, ක්ෂේත්‍රය 2 පුළුල් කිරීමත්ය.

1967/68 දේශීය භාණ්ඩ බදු මුල් ඇස්තමේන්තු සමග අවසාන ලැබුම් සංසන්දනය කරන විට, රුපියල් දශ ලක්ෂ 6.2 ක වැඩිවීමක් පෙන්වයි. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ බලාපොරොත්තු වූවාට වඩා පිරිවැටුම් සහ දුම්කොළ බද්දෙන් පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 8.2 සහ දශ ලක්ෂ 3.4 ලැබීමත්, රුපියල් දශ ලක්ෂ 2.1 ක ප්‍රමාණයකින් මෙරට නිපැයූ මත් ද්‍රව්‍ය වලින් බදු ආදායම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 2.1 කින් පහළ යාමත්ය.

සමස්ථ වශයෙන් දේශීය භාණ්ඩ බදු වලින් ලැබූ ආදායම මුළු ආදායමින් සියයට 18.3 ක් විය. මේ ප්‍රමාණය සසඳන විට 1966/67 දී සියයට 18.2 ක්ද, 1965/66 දී සියයට 17.4 ක් ද වූ බව පෙනේ. 1968/69 දී මෙම අනුපාතයන් සියයට 18.5 ක් වේයයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. මුළු රාජ්‍ය අයහාරයෙන්, 1966/67 දී දුම්කොළ බද්දෙන් එකතු කිරීම් ප්‍රමාණය සියයට 7.1 වැඩි වූ අතර, 1967/68 දී සියයට 7.8 කින් වැඩි වූ අතර, 1968/69 දී එම ප්‍රමාණය සියයට 8.3 කින් වැඩි වේ යයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. මෙයට අනුරූප පිරිවැටුම් බද්දේ අයහාරය ද, සියයට 3.7 සියයට 3.6 සහ සියයට 3.9 කින් ආදී වශයෙන් වැඩි වන උපනතියක් පෙන්වයි. අරක්කු අලෙවියෙන් සහ මෙරට මත් ද්‍රව්‍ය බද්දෙන්, ලද ආදායම්වල දිරිහී ගෙන යන අනුපාතයන් සසඳා බලන විට, දුම්කොළ සහ පිරිවැටුම් බද්දෙන් ලබන ආදායම් අනාගතයේදී රජයේ ආදායම් මාර්ගවල උත්පලකතාවයෙන් යුත් මාර්ගයක් වනු ඇත.

ආදායම් බදු, බුද්ද බදු සහ පුද්ගලික බදු

1966/67 දී ආදායම් බදු වලින් ලැබුණ අයහාරයන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 34.6 හෙවත් සියයට 12.5 කින් සැහෙන ලෙස වැඩිවූ අතර, 1967/68 වර්ෂය තුළදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 5.9 හෙවත් සියයට 1.9 කින් මද වශයෙන් වැඩි විය. ඉකුත් වසරේ සිසු ලෙස ඉහළ ගිය ආදායම් තත්ත්වය, මෙම වසරේ දක්ෂ ලෙස ආදායම් තක්සේරු කිරීම් සහ බදු මග හැරීම් නැති කිරීමට ක්‍රම යෙදීම් මගින් තරමක් දුරටත් පවත්වා ගත හැකි විය. එමෙන්ම මෙම වැඩිවීමට තවත් දුරට හේතු වූයේ පසුගිය වසරේ තක්සේරු කිරීම් නැවත පරීක්ෂා කොට, එමගින් විශාල වශයෙන් බදු ගෙවන්නා මත අමතර බදු පැනවීමෙනුත්, අලුතින් බදු ගෙවන්නන් ලියාපදිංචි කර වීමත්ය. තවද මාසික අයකර ගැනීම් ආදායමට බැර කිරීමත්, (තක්සේරු වෙමින් පවතින) ඉකුත් වර්ෂ කීපය තුළදී වෙළඳ ආදායම වැඩි කර ගැනීමත් ද හේතු විය. එමෙන්ම 1967/68 වර්ෂය තුළදී පුද්ගලික බදු, (ධන බද්ද තැබූ බද්ද) සහ බුද්ද බදු ආන්තික වැඩිවීමක් පෙන්වූම් කළේය.

1. ලංකාණ්ඩුවේ ගැටළු පත්‍ර අංක 14,775-17, 1967 නොවැම්බර් 22.
2. මෙය 1968 අප්‍රේල් වල මාසයක් පමණ පුරා පැවතුන වැඩි වර්ජනය නිසා, නිෂ්පාදන කාර්යයන්ට බලපෑමක් නිබියදිත්ය.
විස්තර සඳහා පසුව එන " තව අයහාර යෝජනා " යන කොටස බලන්න.

1968/69 දී ආදායම් බදු එකතු කිරීම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 40.9 හෙවත් සියයට 12.9 කින් අඩු වේ යයි ඇස්තමේන්තු කර ඇති අතර, එයට හේතු වනුයේ ලංකාවේ අපනයන ඉපයුම් අඩු වේ යයි ඇස්තමේන්තු කිරීම් නිසාය. පුද්ගලික බදු රුපියල් දශ ලක්ෂ 2.6 කින් වැඩි වේ යයි අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. 1967/68 වර්ෂයේ ආදායම් බදු නියම (තාවකාලික) සංඛ්‍යාවන්, මුල් ඇස්තමේන්තු හා සසඳන විට රුපියල් දශ ලක්ෂ 45.9 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරන අතර, පුද්ගලික බදු අයභාරයෙහි රුපියල් දශ ලක්ෂ 3.4 පහළ යාමක් පෙන්නුම් කෙරේ. ආදායම් බදුවල මෙම වෙනසට ද හේතු වූයේ මුලින් පෙන්වා දුන් කරුණුමය.

1967/68 ආදායම් බදුවලින් ලැබූ මුළු අයභාරය, මුළු රාජ්‍ය අයභාරයෙන් සියයට 15.3 ක් වූ අතර, 1967/68 හා සසඳන විට එම වර්ෂයේ මුළු රාජ්‍ය අයභාරයෙන් සියයට 17.1 ක් විය. 1967/68 මෙම ප්‍රමාණයෙන් ආදායම් බදු සියයට 14.3 ක් වූ අතර, එයට ප්‍රතිවිරුද්ධ ලෙස 1966/67 සියයට 15.9 ක් විය. වෙනත් උත්පලතාවයෙන් යුත් අයභාර උපයන මාර්ග හා සංසන්දනය කරන විට, ආදායම් බදු අයභාරයෙහි වැඩිවීම සාපේක්ෂ වශයෙන් පහළ යාම විශේෂ ලක්ෂණයක් බව කිව හැක.

වියදම

1967/68 මුදල් වර්ෂයේ මුළු වියදම, වැය සම්මත රුපි. දශ ලක්ෂ 2,900.6 සහ ජාතික සංවර්ධන සංවිනයෙන්¹ ලැබිය යුතු සුලු ප්‍රමාණය සහ අන්තිකාරම් ගිණුම් කටයුතු නිසා උද්ගත වූ රුපි. දශ ලක්ෂ 28.5 ක ලැබීම් අඩු කිරීමෙන් පසුව, රුපි. දශ ලක්ෂ 2,872.1 ක් විය. II (ඊ) 3 සංඛ්‍යා සටහනෙහි, 1960/61 සිට 1967/68 දක්වා සහ 1968/69 ඇස්තමේන්තු විස්තර දක්වා ඇත.

ඉකුත් වර්ෂය වූ 1966/67 ට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 310.5 කින් හෙවත් සියයට 12.1 කින් වියදම වැඩිවීමට හේතු වූයේ, ප්‍රධාන වශයෙන් සම්මත වැය රුපි. දශ ලක්ෂ 15.1 කින් සහ ඉකුත් වර්ෂයේ දී එනම්, රුපි. දශ ලක්ෂ 41.6 හා සසඳන කල, අන්තිකාරම් ගිණුමෙන් ශුද්ධ ලැබීම් රුපි. දශ ලක්ෂ 28.5 කින් වැඩිවීම නිසා ය. සම්මත වැයෙහි සැලකිය යුතු වැඩිවීම කෙරෙහි විශාල වශයෙන් හේතු වූයේ, ආවර්තන වැය සම්මත සඳහා වූ වියදම² සියයට 15.3 කින් හෙවත් රුපි. දශ ලක්ෂ 290.9 කින් වැඩි වීමයි. මේ වනාහී (පසුව විස්තර කරන පරිදි) රජයේ සේවකයන්ට සහ විශ්‍රාම වැටුප් ලබන්නන්ට ගෙවන අතුරු දීමනා සහ ශුද්ධ ආහාර පිහිටාධාරය වැඩිවීම නිසා සිදු වූවකි. මේ අතර, ප්‍රාග්ධන³ වැය ශීර්ෂය සඳහා වූ වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 89.7 කින් හෙවත් සියයට 14.4 කින් වැඩි විය.

මුල් අය-වැය යෝජනා සමග සසඳන විට, 1967/68 නියම (තාවකාලික) වියදම රුපි. දශ ලක්ෂ 12.4 කින් හෙවත් සියයට 0.4 කින් වැඩි වීමක් පෙන්වයි. මෙයට හේතු වූයේ, අන්තිකාරම් ගිණුම්වල ඇති වූ ශුද්ධ ලැබීම් තරමක් මැකී යන පරිදි සම්මත වැය රුපි. දශ ලක්ෂ 40.9 කින් වැඩිවීමයි. මෙම වැය සම්මත වැඩි වීමට හේතු වූයේ ආවර්තන වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 109.0 කින් හෙවත් සියයට 5.2 කින් වැඩිවීමත්, ප්‍රාග්ධන වැය සම්මතවලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 68.1 හෙවත් සියයට 8.7 කින් පහත වැටීමත්ය.

1968/69 මුල් අය-වැය ඇස්තමේන්තුවලට අනුව වර්තමාන මුදල් වර්ෂය තුළ වියදම රුපි. දශ ලක්ෂ 3,229.4 වන අතර, මෙම ප්‍රමාණය 1967/68 මුදල් වර්ෂයේ නියම ආදායමට වඩා තවදුරටත් රුපි. දශ ලක්ෂ 357.3 හෙවත් සියයට 12.4 කින් වැඩිවීමක් ද පෙන්නුම් කෙරේ.

මෙම වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් ම හේතු වූයේ අපේක්ෂා කරනු ලැබූ වැය සම්මත රුපි. දශ ලක්ෂ 328.8 හෙවත් සියයට 11.3 වැඩිවීමයි. මෙම වැඩිවීම පිළිවෙලින් ආවර්තන සහ ප්‍රාග්ධන වියදම් වලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 170.6 හෙවත් සියයට 7.8 ක් සහ රුපි. දශ ලක්ෂ 158.3 හෙවත් සියයට 22.2 කින් යුක්ත වෙයි.⁴

-
1. පේරාදෙණි ශ්‍රී ලංකා විශ්ව විද්‍යාලයේ වියදම් සඳහා ඇති විශේෂ සංවිනය ද ඇතුළත්ය.
 2. වැය ශීර්ෂය 1, 2, 4, සහ 6.
 3. වැය සම්මත, 3, 5 සහ 7.
 4. අන්තිකාරම් ගිණුම් ගනුදෙනුවල, ගෙවීම් හෝ ලැබීම් පිළිබඳ විස්තර අය-වැය ලේඛනය පිළියෙළ කළ කාලය තුළ දී නොතිබුණ අතර, අයවැය ඇස්තමේන්තු මගින් සංකේත මුදල් වෙන්කිරීමක් කරන ලදී.

II (ඊ) 3 සංඛ්‍යා සටහන
රජයේ වියදම්

රුපියල් දශ ලක්ෂ

වියදම් ශීර්ෂ	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68 විල් ඇස්ත මේන්තුව	1967/68 නියම තාව- කාලීන	1968/69 විල් ඇස්ත මේන්තුව
1. සම්මත කළමනාකරණ වියදම් මාසය (අ) ආවර්තන වියදම් සම්මතවලට අයවන වියදම් (අ) ... (1) ආවර්තන වියදම් (ආ) ... (2) ආවර්තන වියදම් සම්මතවලට ප්‍රාග්ධන ශීර්ෂ ... (ආ) ප්‍රාග්ධන වියදම් සම්මතවලට අයවන වියදම් (ඇ) ...	1,960.7 1,540.8 1,471.3 69.5 419.9	2,060.3 1,580.7 1,534.0 82.6 480.6	1,998.7 1,596.4 1,534.0 62.4 402.3	2,236.6 1,834.1 1,753.6 80.5 402.5	2,274.6 1,803.4 1,731.9 71.5 471.2	2,388 1,860.5 1,732.0 68.5 528.4	2,520.0 1,895.3 1,818.5 76.8 624.7	2,861.7 2,079.2 1,999.6 79.7 782.5	2,900.6 2,186.2 2,107.7 78.4 714.4	2,229.4 2,356.7 2,284.0 72.7 872.7
2. ජාතික සංවර්ධන සංවිකාසයට අය වන වියදම් ...	1.5	0.7	0.3	0.2	0.1
3. මුළු ප්‍රාග්ධන වියදම් (ඇ) (3 = I අ (II) + I (ආ) + 2) (අ) මුළු වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම නිර්මාණය සහ පවත්වා ගැනීම ... (1) රජයේ සමාජනවලට හා නියෝජිත ආයතනවලට දත් දීමනා ... (2) දේශීය බල මණ්ඩලවලට දුන් දීමනා ... (3) මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය ... (ආ) මුද්‍රා වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම ... (1) රජයේ සංස්ථාවලට දුන් ණය ... (2) දේශීය බල මණ්ඩලවලට දුන් ණය ...	490.9 449.8 115.0 8.1 326.7 41.1 31.1 10.0	563.9 477.7 101.5 8.8 367.4 86.2 75.7 10.5	465.0 461.0 74.0 8.4 378.6 4.0 1.0 3.0	483.2 458.7 66.8 8.4 383.5 24.5 20.0 4.5	542.8 515.9 122.5 8.3 385.1 26.9 21.9 5.0	596.9 563.6 168.8 11.6 382.2 34.6 29.3 5.0	701.5 667.9 232.1 13.7 422.1 33.6 28.6 5.0	862.2 841.1 276.4 14.7 550.1 21.1 16.1 5.0	792.8 766.4 269.0 13.1 484.3 26.4 19.9 6.5	945.4 913.8 316.9 14.6 582.3 31.6 23.6 8.0
4. අන්තිකාරම් ගිණුම් ගනුදෙනු සඳහා වූ අද්ධ- ලැබීම (-) හෝ මෙවිම් (ඉ) ...	14.2	14.6	-13.7	-16.1	-27.6	-10.4	41.6	ල.නො.	28.5	ල.නො.
5. මුළු වියදම් (ඊ) (5 = 1 + 2 + 4)	1,976.4	2,076.6	1,985.3	2,220.7	2,246.8	2,399.3	2,561.6	2,861.7	2,872.1	9,432

මුලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) II (ඊ) 1 සංඛ්‍යා සටහනේ I ආ (1) යන ශීර්ෂය බලන්න.
- (ආ) II පරිශීෂ්ටයේ 22 සංඛ්‍යා සටහනේ 22 වෙනි ශීර්ෂය බලන්න.
- (ඇ) II 1 සංඛ්‍යා සටහනේ I ආ (2) (-) යන ශීර්ෂය බලන්න.
- (ඈ) II පරිශීෂ්ටයේ 22 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ 23 වෙනි ශීර්ෂය බලන්න.
- (ඉ) II (ඉ) 17 සංඛ්‍යා සටහනේ I ආ 4-7 (-) දක්වා ශීර්ෂයන්වලට එකතුව.
- (ඊ) II පරිශීෂ්ටයේ 22 වෙනි සංඛ්‍යා සටහනේ 27 වෙනි ශීර්ෂය සහ, - (ඊ) 1 සංඛ්‍යා සටහනේ I (ආ) යන ශීර්ෂය බලන්න.

මෑත වර්ෂවල දී රජයේ වියදම්වල සීඝ්‍ර වැඩිවීම සඳහන් කළ යුතු වැදගත් ලක්ෂණයකි. 1966/67 අවසන් වන ඉකුත් මුදල් වර්ෂ 10 කුළ දී, මුළු වියදම්වල වැඩිවීම (සංයුක්ත) සියයට 5.8 ක සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයකින් වූ අතර, 1967/68 දී සියයට 12.1 කින් වැඩි විය. 1968/69 වර්ෂයේ දී මෙය තවදුරටත් සියයට 12.4 කින් වැඩි වේ යැයි අපේක්ෂා කැරේ. මෙම වැඩිවීමට හේතු වූයේ ආවර්තන වියදම් වැඩිවීම සහ ප්‍රාග්ධන වැය සම්මත වල වැඩිවීමය. ආවර්තන වියදම්, කලින් සඳහන් කළ දස අවුරුදු කාලය තුළ දී සියයට 5.7 කින් වැඩි වී, 1967/68 වර්ෂයේ දී සියයට 15.3 කින් වැඩි විය. අනෙක් අතට ප්‍රාග්ධන වැය සම්මතවල වැඩිවීම 1966/67 දක්වා සියයට 12.4 සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයකින් වැඩි වූ අතර, 1967/68 සියයට 14.4 කින් වැඩි විය. තවද, 1968/69 දී සියයට 22.2 කින් වැඩි වේ යැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. රජයේ ඇස්තමේන්තු වල ප්‍රාග්ධන ගණයට වැටෙන සමහර අංශ ආවර්තන වියදම් යටතේ දක්වා ඇත. මේ අංශයන් ප්‍රාග්ධන වියදම්වලට මාරු කළ විට, 1966/67 වර්ෂයෙන් අවසන් වන දස අවුරුදු කාලය තුළ දී වැඩිවීමේ වේගය සියයට 8.0 වේ. 1967/68 දී මෙම ප්‍රමාණය සියයට 13.0 දක්වා නැඟුණු අතර, 1968/69 දී සියයට 19.2 කින් ඉහළ යතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

සම්මත වියදම

ඉහතින් ද සඳහන් කළ පරිදි, 1967/68 වැය සම්මතය රුපි. දශ ලක්ෂ 2,900.6 ක් වේ. මෙම ප්‍රමාණය සැදුම් ගත්තේ, රුපි. දශ ලක්ෂ 2,186.2 ක් ආවර්තන වියදම් සඳහා ද, රුපි. දශ ලක්ෂ 714.4 ක් ප්‍රාග්ධන වැය සම්මතය සඳහා ද වූ වියදම් වශයෙනි. සමහර ප්‍රාග්ධන සවරුපයක් ගන්නා වැය වර්ෂ (රුපි. දශ ලක්ෂ 178.4 ක් වූ ප්‍රමාණයක්) වර්තන වියදම්වලින් ප්‍රාග්ධන වියදම්වලට මාරු කළ විට, 1967/68 රජයේ මුළු වර්තන වියදම් ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 2,107.7 වන අතර, ප්‍රාග්ධන වියදම් ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 792.8 ක් වෙයි.

මේ අනුව, 1967/68 රජයේ සම්මත වැය වලින් සියයට 72.7 ක් වර්තන වියදම් වන අතර, ඉතිරිය වූ සියයට 27.3 ක ප්‍රාග්ධන වියදම්වලට අයත් වේ. ඉකුත් මුදල් වර්ෂය තුළ දී, ප්‍රාග්ධන වියදම් සියයට 27.8 ක් වූ අතර, ඉකුත් වර්ෂ 10 කුළ දී ප්‍රාග්ධන වියදම් කොටස සාමාන්‍යයෙන් සියයට 8.0 ක් පමණක් විය.

1967/68 මුදල් වර්ෂයේ මුල් ඇස්තමේන්තු සමග සසඳන විට, වැය සම්මතය රුපි. දශ ලක්ෂ 40.2 හෙවත් සියයට 1.4 කින් වැඩිවීමක් පෙන්වීය. වර්තන වැය සම්මත යටතේ රුපි. දශ ලක්ෂ 109.0 ක වැඩිවීමක්, ප්‍රාග්ධන වැය සම්මත යටතේ උන වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 68.1 කින් වැඩිවීමක් මෙයට හේතු විය. වර්තන වැය සම්මත යටතේ එන ප්‍රාග්ධන ශීඝ්‍ර මාරු කළ විට අදාළ සංඛ්‍යාවල එනම්, වර්තන වියදම් වල රුපි. දශ ලක්ෂ 110.2 ක වැඩිවීමක් ද, ප්‍රාග්ධන වියදම්වලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 69.4 ක පහළ වැටීමක් ද ඇති වේ.

වර්තමාන මුදල් වර්ෂය තුළ දී ඇස්තමේන්තු කර ඇති මුළු සම්මත වියදම්වල, රුපි. දශ ලක්ෂ 328.8 ක වැඩිවීමක් අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම වැඩිවීම වර්තන හා ප්‍රාග්ධන වැය සම්මතවලින් යුක්ත වන අතර, එය පිළිවෙලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 170.5 ක් සහ රුපි. දශ ලක්ෂ 158.3 ක් වශයෙන් සැදුම් ගනී. ප්‍රති විශ්ලේෂණයෙන් පසුව මෙම තත්වය වර්තන වියදමේ වැඩිවීම රුපි. දශ ලක්ෂ 176.3 හෙවත් සියයට 8.4 සහ ප්‍රාග්ධන වියදම් වැඩිවීම, රුපි. දශ ලක්ෂ 152.6 හෙවත් සියයට 19.4 ක් වශයෙන් සමන්විත වන පරිදි වෙනස් විය හැකි ය.

වර්තන වියදම්

1966/67 මුදල් වර්ෂය තුළ දී රජයේ වර්තන වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 26.5 කින් හෙවත් සියයට 1.5 කින් වැඩි වූ අතර, 1967/68 දී රුපි. දශ ලක්ෂ 289.2 හෙවත් සියයට 15.9 කින් වැඩි වී මුළු වර්තන වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 2,107.7 වීමෙන් වාර්තාවක් පිහිටුවීය. 1967 සැප්තැම්බර්-යෙන් අවසන් වන ඉකුත්ව ගිය දස වසර තුළ දී වාර්ශිකව සාමාන්‍ය වැඩිවීමේ ප්‍රවේගය වූ සියයට 6.4 සමග මෙම වැඩිවීම සැසැදිය හැකිය.

II පරිශිෂ්ටයේ 22 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි ඉකුත්ව ගිය දෙළොස් වසරට අදාළ වන වර්තන වියදම් සහ 1968/69 ඇස්තමේන්තු කළ වර්තන වියදම්, පිළිබඳ විස්තර දක්වා ඇති අතර, මෙම විස්තර II (ඊ) 4 සංඛ්‍යා සටහනෙහි පිටු කොට දක්වා ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන (ඊ) 4

වර්තන වියදම් 1965/66 සිට 1968/69 දක්වා

රුපියල් දශ ලක්ෂ

ශීර්ෂ	1965-66		1966-67		1967-68 නියම (තාවකාලිකයි)		මුල් ඇස්තමේන්තු 1967-68		මුල් ඇස්තමේන්තු 1968-69	
	ප්‍රමාණය රු.දශ ලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු.දශ ලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු.දශ ලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු.දශ ලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු.දශ ලක්ෂ	ප්‍රතිශතය
	1. පරිපාලනය	257.7	14.4	273.3	15.0	304.9	14.5	303.7	15.2	332.2
2. සමාජ සේවා ඒ අතුරින්, (අ) අධ්‍යාපනය (ආ) සෞඛ්‍යය	500.6 331.6 159.6	27.9 18.5 8.9	528.0 347.7 170.2	29.0 19.1 9.4	603.9 397.6 194.4	28.7 18.9 9.2	580.5 382.0 186.0	29.0 19.1 9.3	643.1 426.2 205.7	28.2 18.7 9.0
3. ආර්ථික සේවා	122.1	6.8	137.7	7.6	153.2	7.3	167.3	8.4	192.0	8.4
4. රජයේ ව්‍යවසායයන්(අ)	259.2	14.5	267.5	14.7	295.8	14.0	273.5	13.7	301.9	13.2
5. සංක්‍රමණ ගෙවුම් ඒ අතුරින්, (අ) ආහාර පිහිටාධාර (ආ) රාජ්‍ය ණය පොලී (ඇ) විශ්‍රාම වැටුප්	652.4 290.0 123.1 141.4	36.4 16.2 6.9 7.9	612.0 193.0 143.4 146.0	33.7 10.6 7.9 8.0	749.9 297.5 166.4 174.0	35.6 14.1 7.9 8.3	674.5 217.5 159.4 164.4	33.7 10.9 8.0 8.2	814.8 334.5 191.9 168.1	35.7 14.6 8.4 7.4
6. මුළු වර්තන වියදම(ඇ)	1,792.0	100.0	1,818.5	100.0	2,107.7	100.0	1,999.5	100.0	2,284.0	100.0

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

(අ) දුම්රිය, විදුලි තැපැල් හා විදුලි සංදේශ, ගුවන් විදුලි ප්‍රධාන දෙපාර්තමේන්තුව සහ වරාය කොමිෂන් සභාවේ වර්තන ගෙවුම් වලින් සමන්විත වේ.
1967 ජනවාරි 1 වැනි දින ගුවන් විදුලි දෙපාර්තමේන්තුව සංස්ථාවක් බවට පත් කරන ලදී.

(ආ) මෙම සංඛ්‍යා භාණ්ඩාගාර ලෙපර්ටර් දක්වන පරිදි වෙයි.

(ඇ) අයහාරයන්ගෙන් නිදහස් කළ දීමනා, අවම වශයෙන් කෙරෙන රාජ්‍ය ණය ආපසු ගෙවුම්, ජාත්‍යන්තර සංවිධානයන්ට කරනු ලබන විශේෂ ගෙවුම්, අත්හැර.

1967/68 වර්ෂය වියදම් ඉහළ යාමට සංක්‍රාම ගෙවුම් (රුපි දශ ලක්ෂ 137.9 හෙවත් සියයට 22.5 කින් 1 සිසුලෙස වැඩිවීමත්, සමාජ සේවා (රුපි. දශ ලක්ෂ 75.9 හෙවත් සියයට 14.4 කින්) සහ පරිපාලන සේවා (රුපි. දශ ලක්ෂ 31.6 හෙවත් සියයට 11.6 කින්) වැඩිවීමත් ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇති බව පෙනේ. එමෙන්ම, ආර්ථික සේවාවලට සහ රජයේ ව්‍යවසායන් වෙනුවෙන් පිළිවෙලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 15.5 හෙවත් සියයට 11.3 ක් සහ රුපි. දශ ලක්ෂ 28.3 හෙවත් සියයට 10.6 ක අතිරේක වියදම් ද විය.

ශුද්ධ ආහාර පිහිටාධාරය

1967/68 රුපි. දශ ලක්ෂ 173.9 කින් සංක්‍රාම ගෙවුම් වැඩිවීමට හේතු වූයේ ශුද්ධ ආහාර පිහිටාධාරය රුපි. දශ ලක්ෂ 104.5 කින් හෙවත් සියයට 54.1 කින් වැඩිවීමය. 1965/66, 1966/67 වර්ෂයන් සඳහා නියම ආහාර පිහිටාධාරය ද, 1967/68 නියම තාවකාලික සංඛ්‍යාවන් සහ 1967/68, 1968/69 වර්ෂයන් සඳහා මුල් ඇස්තමේන්තු ද II (ඊ) 5 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ පහත දක්වා ඇත.

1966 දෙසැම්බර් මස සහල් සලාකයේ ඇති කළ වෙනස් කිරීම් නිසාත්, එමෙන්ම පිටි සහ සීනි අලෙවියෙන් ලද ලාභය වැඩිවීම නිසාත්, 1966/67 මුදල් වර්ෂය තුළ දී රජයේ ශුද්ධ ආහාර පිහිටාධාර වියදම් අඩුවීම ඉකුත් වාර්ෂික වාර්තාවෙන් පෙන්වා දෙන ලදී. 1966 රජයේ තීරණය අනුව ධාන්‍ය පරිභෝජන රටාවේ ඇති කරනු ලැබූ වෙනස්කම්වල ප්‍රතිපාදන බලපානු ලැබූයේ 1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී ය. ආහාර පිහිටාධාරයේ කියුණු වැඩිවීමට බලපෑ හේතූන් අතර, රුපි. දශ ලක්ෂ 77.4 හෙවත් සියයට 35.4 කින් ආනයන කරන ලද සහල් පිහිටාධාරයේ දළ වැඩිවීමත්, මෙරට නිපදවූ සහල් වෙනුවෙන් දෙන පිහිටාධාරයේ රුපි. දශ ලක්ෂ 30.0 හෙවත් සියයට 14.6 කින් වැඩිවීමත් පෙන්වා දිය හැකි ය. 1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී ආනයනය කළ සහල් වෙනුවෙන් පිහිටාධාරය වැඩිවීමට හේතු වූයේ ගොඩබෑන වීට පවතින ටොන් එකක මිල රු. 334, රු. 988 (සියයට 51) දක්වා කියුණු ලෙස වැඩිවීමයි. 1966/67 දී ආනයනය කළ සහ සලාකය යටතේ බෙද දුන් ප්‍රමාණය වන ටොන් 3,80,196 සිට 1967/68 ටොන් 3,10,000 දක්වා පහත වැටීම නිසා, මෙම තත්වය තරමක් දුරට සමහන් වී ගියේ ය. අනෙක් අතට මෙරට නිපදවූ සහල් වෙනුවෙන් කරනු ලැබූ පිහිටාධාරය වැඩිවීමට හේතු වූයේ 1967 දෙසැම්බර් 1 වැනි ද සිට සහතික මිල ක්‍රමය යටතේ නිෂ්පාදකයාට වී බුසලකට රු. 14 ක් ගෙවීමට පටන් ගත් හෙයිනි. 1966/67 වර්ෂ තුළ දී සලාකය යටතේ බෙද දුන් මෙරට සහල් ප්‍රමාණය ටොන් 2,38,159 ක් වූ අතර, 1967-68 දී එම ප්‍රමාණය ටොන් 2,10,000 දක්වා පහත වැටුණි. මෙම පහත වැටීමට හේතු වූයේ ගොවිජන සේවා කොමසාරිස්වරයා විසින් 1966-67 වර්ෂයේ දී මිලයට ගත් ටොන් 2,23,865 සිට 1967/68 ටොන්, 2,10,000 දක්වා මිලට ගැනුම් අඩු වීමයි. සහතික මිල වැඩිවීම මධ්‍යයෙහි මෙම පිරිහීමට හේතු වූයේ අඩුම වශයෙන් හෝ සමහර වර්ගයේ සහල් සඳහා නිදහස් වෙළෙඳ පලෙහි ඉහළ වෙළෙඳ මිලක් පැවතීමයි. මේ අතර, ආහාර ද්‍රව්‍ය වෙන් වෙන් ව බෙද හැරීමේ වියදම් සහ වෙනත් වියදම්, රුපි. දශ ලක්ෂ 15.7 කින් වැඩිවීමත් පෙන්වුම් කළ අතර, මින් රුපි. දශ ලක්ෂ 9.8 ක් මුහුදෙහිදී විනාශ විය.

1966/67 දී සහල් සලාකය යටතේ මුළු බෙද හැරීම් ටොන් 6,17,014 සිට 1967/68 දී ටොන් 5,20,000 දක්වා පහළ වැටුණි. 1965/66 බෙද හැරීම් වූ ටොන් 9,45,056 හා සමග සසඳන විට මෙම පහළ යාම තිටු එකකි. කෙසේ හෝ ඉහතින් දක්වන ලද මිල පහල යාම් නිසා දළ සහල් පිහිටාධාරයේ පහල වැටීමක් සිදු නොවුණි.

අනෙක් අතට, 1967/68 වර්ෂය තුළ දී, පිටි සහ සීනි අලෙවියෙන් (අපනයන කරනු ලැබූ) දළ ලාභයන් පිළිවෙලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 21.6 කින් සහ රුපි. දශ ලක්ෂ 16.1 කින් වැඩි විය. මෙම වැඩිවීම සිදුවූයේ පිටිවල සාමාන්‍ය ගොඩබෑන වියදම් රු. 540 සිට රු. 597 දක්වාත්, සීනි වල වියදම රු. 481 සිට රු. 544 දක්වාත්, ඉහල ගොස් තිබියදීත් ය. 1967 නොවැම්බර්වල සිට පිටි සහ සීනිවල විකුණුම් මිල ශත 5 කින් වැඩි කර තිබීම මෙම ලාභයන් ඉහළ යාමට ප්‍රධාන හේතුව විය. එමෙන් ම, දිගු ටොන්, 37,709 හෙවත් සියයට 9.6 කින් පිටි පරිභෝජනය වැඩිවීම ද, ලාභ වැඩිවීමට තවත් හේතුවක් විය. 1966/67 දී රජය ආහාර වර්ග අලෙවියෙන් (පරිප්පු වැනි) රුපි. දශ ලක්ෂ 3.9 ක ලාභයක් ලැබූ අතර, 1967/68 දී මුදල් අවප්‍රමාණය කිරීම නිසා අමතර (පරිප්පු) ආනයන ගාස්තු පාරිභෝගිකයා ගෙන් අය කර ගැනුම් නැවැත්වීමට තීරණය කළ හෙයිනි, රුපි. දශ ලක්ෂ 6.2 ක පාඩුවක් ලැබීය.

1967/68 ශුද්ධ ආහාර පිහිටාධාරය, සීනි සහ පිටි අලෙවියෙන් ලද ලාභ සහ ලුණු සඳහා නිෂ්පාදකයාට දෙන පිහිටාධාර මුදල රුපි. දශ ලක්ෂ 297.5 ක් විය. මෙම ප්‍රමාණය 1966/67

වර්ෂයට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 126.7 කින් වැඩියක් පෙන්වුම් කරන අතර, 1967/68 මුල් ඇස්තමේන්තුවලට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 80 කින් වැඩිය. 1968/69 දී ශුද්ධ පිහිටාධාරය තවත් රුපි. දශ ලක්ෂ 37.0 කින් වැඩිවීමක් අපේක්ෂා කැරේ. II (ඊ) 5 සංඛ්‍යා සටහනෙහි විස්තර දක්වා ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 5
ආහාර පිහිටාධාර — 1965/66 සිට 1968/69

	රුපියල් දශ ලක්ෂ				
ශීර්ෂ	1965/66	1966/67	1967/68 මුල් ඇස්ත මේන්තු	1967/68 තාව- කාලික	1968/69 මුල් ඇස්ත මේන්තු
1. ආනයනය කළ සහල් වෙනුවෙන් පාරිභෝගීයට ආධාර	181.2	218.5	211.9	295.9	317.0
2. මෙරට නිපදවූ සහල් වෙනුවෙන් නිෂ්පාදකයාට සහ පාරිභෝගිකයාට ආධාර	269.9	206.1	213.2	236.1	265.8
3. මෙරට නිෂ්පාදිත රතුමැනු සඳහා ආධාර	5.3	6.3	6.0	7.1	7.5
4. බෙදහැරීමේ ගාස්තු හා අනෙකුත් වියදම්	31.4	34.6	40.6	50.3(අ)	40.9
5. මුළු දළ පිහිටාධාරය (1 සිට 4)...	487.8	465.5	471.7	589.4	631.1
6. සිති විකිණීමෙන් ලාභ	202.4	224.8	201.8	240.9	241.3
7. පිටි විකිණීමෙන් ලාභ	0.5	35.8	46.4	57.4	56.1
8. අනෙකුත් භාණ්ඩ විකිණීමෙන් ලාභ ...	11.1(අ)	34.0(අ)	6.0	-6.2(ඇ)	-0.9(ඇ)
9. එකතුව (6 සිට)	214.0	294.6	254.2	292.1	296.6
10. ශුද්ධ ආහාර පිහිටාධාරය (5-9) ...	273.8	170.8	217.5	297.5	334.5

මූලය : ආහාර කොමසාරිස් වරයාගේනි.

- (අ) ඉකුත් වර්ෂ සම්බන්ධයෙන්, 1965-66 රුපි. දශ ලක්ෂ 9.5 ක් සහ 1966/67 රුපි. දශ ලක්ෂ 30.1 ක්වූ ශුද්ධ ආදායම ඇතුළත් ය.
- (ආ) රුපි. දශ ලක්ෂ 9.8 ක්වූ මුහුදු පාඩු ඇතුළත් වේ.
- (ඇ) ලෝක වෙළඳ පොළේ මෙම ද්‍රව්‍යවල වටිනාකම වැඩිවීම සහ ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය කිරීම හේතු කොට ගෙන, පරිප්පු මිලදී ගැනීමේ දී දැරීමට සිදුවූ අතිරේක වියදම පියවීම සඳහා වූ රජයේ තීරණය මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.
- (ඈ) පරිප්පු, උම්බලකඩ, රතුරුණු, තිරිඟු ආදිය ඇතුළත් වේ.

වෙනත් සංක්‍රාම ගෙවුම්

1967/68 සංක්‍රාම ගෙවුම් වැඩි වීමට හේතු වූයේ රුපි. දශ ලක්ෂ 23.0 කින් හෙවත් සියයට 16.0 කින් (ඉකුත් වර්ෂයේ වැඩිවීම වන රුපි. දශ ලක්ෂ 20.3 හෙවත් සියයට 16.5 සහ සැසඳිය හැකිය.) රාජ්‍ය ණය වෙනුවෙන් ගෙවන පොළී වැඩිවීමත්, විශ්‍රාම වැටුප් රුපි. දශ ලක්ෂ 28.0 හෙවත් සියයට 19.2 (ඉකුත් වර්ෂයේ වැඩිවීම රුපි. දශ ලක්ෂ 4.6 හෙවත් සියයට 3.3 හා සැසඳිය හැකිය.) වැඩිවීමයි. මුල් කාරනයට හේතු වන්නේ රාජ්‍ය ණය ධාරිතාවය පළල් වීම හා අවප්‍රමාණය කිරීම නිසා එහි වටිනාකම ඉහළ යාමත්ය. අනෙක් අතට විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම වැඩිවීමට හේතු වූයේ 1967 සිට රජයෙන් විශ්‍රාම වැටුප් ලබන්නන්ට “ අතුරු ” දීමනා වක් ගෙවීමත් නිසා ය.

සමාජ සේවා

1967/68 වර්ෂය තුළ දී සමාජ සේවා වෙනුවෙන් ගෙවන වර්තන වියදම් (අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය හා නිවාස) රුපි. දශ ලක්ෂ 75.9 හෙවත් සියයට 14.4 කින් වැඩි වූ අතර, ඉකුත් වර්ෂය හා සසඳන විට එම වර්ෂයේ දී වැඩි වූයේ රුපි. දශ ලක්ෂ 27.4 කින් හෙවත් සියයට 5.5 කිනි. 1967 අවසන් වන ඉකුත් දස වසර තුළ දී එවැනි වර්තන වියදම්වල වාර්ශිකව (සංයුක්ත) වැඩිවීම සියයට 7.0 ක් වූ අතර, 1967 අවසන් වන ඉකුත් 5 වසර තුළ දී වැඩිවීම සියයට 4.2 ක් විය. මේ නිසා 1967/68 වර්ෂයේ වැඩිවීම ඉකුත් වර්ෂ සෑම එකකට ම වඩා සැහෙන ලෙස

වැඩි බව කිව හැකි ය. මෙයට හේතු වූයේ, අධ්‍යාපන කටයුතු වෙනුවෙන් කළ වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 49.9 හෙවත් සියයට 14.4 කින් සහ සෞඛ්‍ය කටයුතු සඳහා කළ වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 24.2 කින් හෙවත් සියයට 14.2 කින් 1967/68 වර්ෂය තුළ දී වැඩිවීම නිසා ය. 1967 සැප්තැම්බරයෙන් අවසන් දස වසර තුළ අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා කළ වියදම් වාර්ෂිකව සියයට 8.1 (සංයුක්ත) ක වැඩි වීමක් පෙන් වූ අතර, 1967 සැප්තැම්බරයෙන් අවසන් වන ඉකුත් 5 වසර තුළ දී සියයට 4.5 කින් (සංයුක්ත) වැඩි විය. කාලවර්ෂවලට අදාළ සෞඛ්‍ය කටයුතු වල සංයුක්ත වැඩිවීම පිළිවෙලින් සියයට 5.2 සහ සියයට 3.5 ක් විය. සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා කළ වර්තන වියදම් වැඩිවීමට හේතු වූයේ වැඩිවන ජනගහනය සහ පාසල් යන ලමුන් ගේ ගණන වැඩිවීමත් සමග ඒ සඳහා පහසුකම් සැලසීම් වැඩිවීමත් 1967/68 දී සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා කළ “අතුරු” දීමනා ප්‍රමාණය සිසු ලෙස වැඩිවීමත් නිසා ය.

පරිපාලන

වර්තන වියදම්වල තවත් ප්‍රධාන වැඩිවීමක් පෙන්වූයේ පරිපාලන අංශයේය. (ආරක්ෂක හා සිවිල් පරිපාලන ඇතුළුව) 1967/68 පරිපාලනය වෙනුවෙන් කළ වර්තන වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 31.6 හෙවත් සියයට 11.6 කින් වැඩි වූ අතර, මෙයට ප්‍රතිවිරුද්ධ ලෙස ඉකුත් වර්ෂයේ රුපි. දශ ලක්ෂ 15.6 කින් හෙවත් සියයට 6.1 කින් වැඩි විය. 1967 සැප්තැම්බරයෙන් අවසන් ඉකුත් මුදල් වර්ෂ පහ තුළ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වැඩිවීම්වලට වඩා මෙම වැඩිවීම සියයට 3.1 කින් වැඩිවිය. මෙම වැඩිවීමෙන් රුපි. දශ ලක්ෂ 20.7 ක් සිවිල් පරිපාලනය සඳහා ද, ඉතිරිය වූ රුපි. දශ ලක්ෂ 10.9 ආරක්ෂක කටයුතු ද වශයෙන් සමන්විත වේ. මෙම ප්‍රමාණයෙහි සියයට ගණන් වශයෙන්, සිවිල් පරිපාලනය සඳහා වැඩිවීම සියයට 9.5 ක් වශයෙන් ද, ආරක්ෂක කටයුතු සඳහා වැඩිවීම සියයට 19.4 වශයෙන් ද, දැක්විය හැකි ය. සමාජ සේවා සම්බන්ධයෙන් බලන විට මෙම වැඩිවීම් සාමාන්‍ය වාර්ෂික වැඩිවීම නිසා පමණක් නොව වර්ෂය තුළ දී ගෙවූ “අතුරු” දීමනාව වැඩිවීම ද හේතු වී ඇත.

ආර්ථික සේවා සහ රජයේ ව්‍යවසායයන්

1967/68 ආර්ථික සේවාවන් වෙනුවෙන් කළ වියදම් වල වැඩිවීම (කෘෂිකර්මය, වාරිමාර්ග, ධීවර, නිෂ්පාදන, පනල්, වෙළෙඳාම සහ ගමනාගමනය) රුපි. දශලක්ෂ 15.5ක් හෙවත් සියයට 11.3 ක්වූ අතර, රජයේ ව්‍යවසායයන් (දුම්රිය, විදුලි බල, තැපැල් සහ විදුලි පණිවුඩ දෙපාර්තමේන්තු වූ, වරාය කොමිසම) වෙනුවෙන් කළ වියදම් ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 28.3 හෙවත් සියයට 10.6 ක් විය. ආර්ථික සේවාවන් සඳහා කළ වියදම්, ඉකුත් වර්ෂයේ වැඩිවීම වූ සියයට 12.8 වඩා අඩු වූ අතර, රජයේ ව්‍යවසායයන් සඳහා කළ වියදම් ඉකුත් වර්ෂයේ වැඩිවීම වූ සියයට 3.2 වඩා 3 න් ගුණයකින් වැඩි විය. මෙම වැඩිවීම්වලට ද හේතුවූයේ කලින් පරිච්ඡේදයේ දැක් වූ හේතූන් මය.

1968/69 මුදල් වර්ෂය තුළ දී, 1967/68 වර්ෂයේ කළ වර්තන වියදම්වලට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 176.3 හෙවත් සියයට 8.4 කින් වියදම් වැඩිවීමක් අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම වැඩිවීම ඇස්තමේන්තු කර ඇත්තේ, ආර්ථික සේවාවලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 64.9 හෙවත් සියයට 8.7 ක්ද, සමාජ සේවා වලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 39.2 ක් හෙවත් සියයට 6.5 ක් ද, සංක්‍රාම ගෙවීම් වලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 38.8 හෙවත් සියයට 25.3 ක් ද, පරිපාලන කටයුතු සඳහා රුපි. දශ ලක්ෂ 27.3 හෙවත් සියයට 9.0 ක් ද, සහ රජයේ ව්‍යවසායයන් වෙනුවෙන් රුපි. දශ ලක්ෂ 6.1 ක් හෙවත් සියයට 2.1 ක් වශයෙනි. ආර්ථික සේවාවලින් සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් අපේක්ෂා කිරීමට හේතු වන්නේ කෘෂිකාර්මික සහ වාරිමාර්ග සඳහා කරන වියදම් මෙම වර්ෂය තුළ දී අවධාරණයෙන් ම වැඩි කිරීමට බලාපොරොත්තු වන හෙයිනි.

ප්‍රාග්ධන වියදම්

II (ඊ) 3 සංඛ්‍යා සටහනෙන් පෙන්වා දී ඇති පරිදි 1967/68 නියම (තාවකාලික) ප්‍රාග්ධන වියදම් සංඛ්‍යාව රුපි. දශ ලක්ෂ 792.8 කි. මෙම සංඛ්‍යාව 3,5 සහ 7 යන වැය සම්මත යටතේ වර්ග කර ඇති වියදම්, 1,2,4 සහ 6 යන වර්තන වැය සම්මත යටතේ එන ප්‍රාග්ධන වියදම් ශීර්ෂ සහ ජාතික සංවර්ධන සංවිච්චයන් ගෙන් ලැබූ සුළු මුදල් ප්‍රමාණයන් ගෙන් සෑදුම් ගනී.

මෙලෙස වර්ග කරනු ලැබූ ප්‍රාග්ධන වියදම් ප්‍රමාණය 1966/67 ප්‍රමාණයට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 91.3 හෙවත් සියයට 13.0 කින් ඉක්ම වූ අතර, ඉකුත් වර්ෂයේ වැඩිවීම වූ රුපි. දශ ලක්ෂ 104.6 හෙවත් සියයට 17.5 සමග සැසැඳේ. 1957/58 සිට 1966/67 දක්වා දස වසර තුළ

වර්තන වියදම්වල වාර්ෂික (සංයුක්ත) වැඩිවීමේ සාමාන්‍ය ප්‍රමාණය සියයට 7.3 ක් විය. මේ අනුව, 1967/68 දී ප්‍රාග්ධන වියදම්වල වැඩිවීමට ඉකුත් වර්ෂවලට වඩා අඩු වූවත්, ඉකුත් වර්ෂවල දී ලැබූ වාර්ෂික අනුපාතයට වඩා උසස් මට්ටමක් මේ වසර තුළ ලැබීය.

අයවැය ලේඛන විග්‍රහය

II (ඊ) 3 සංඛ්‍යා සටහනෙන් අනාවරණය කළ පරිදි, 1967/68 මුදල් වර්ෂයේ ප්‍රාග්ධන වියදම් වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ මධ්‍ය ආණ්ඩුවේ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය රුපි. දශ ලක්ෂ 62.2 කින් හෙවත් සියයට 14.7 කින් සහ රජයේ සංස්ථාවලට දුන් දීමනා රුපි. දශ ලක්ෂ 36.9 හෙවත් සියයට 15.9 කින් වැඩිවීමයි. 1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී, මධ්‍ය ආණ්ඩුවේ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය සහ රජයේ සංස්ථාවලට දුන් දීමනා, මුදල් වර්ෂයක් තුළදී ලැබූ ඉහළ ම මට්ටම විය. 1967/68 මුළු අය-වැය ලේඛනයේ ප්‍රාග්ධන වියදම්වලින්, මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය සඳහා රුපි. දශ ලක්ෂ 484.3 හෙවත් සියයට 61.1 ක් වූ අතර, රජයේ සංස්ථාවලට දුන් ණය හා දීමනා ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 288.9 හෙවත් සියයට 36.4 ක් විය. ඉකුත් වර්ෂය තුළ දී රජයේ ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය සඳහා රුපි. දශ ලක්ෂ 422.1 ක් හෙවත් සියයට 60.2 ප්‍රමාණයක් වූ අතර, රජයේ සංස්ථාවලට සහ වෙනත් ආයතනවලට දුන් ණය සහ දීමනා ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 260.7 හෙවත් සියයට 37.2 ක් විය.

අනෙක් අතට 1967/68 නියම (තාවකාලික) ප්‍රාග්ධන වියදම් සංඛ්‍යාව එම වර්ෂයේ ම මුල් ඇස්තමේන්තුවලට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 69.4 කින් හෙවත් සියයට 8.0 කින් අඩුය. මෙම පහළ වැටීමට මුළුමනින් ම හේතු වූයේ ප්‍රාග්ධන වැය සම්මත (3, 5 සහ 7) යටතේ වූ වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 68.1 කින් පහළ වැටීමයි. 1966/67 දී සියයට 18.0 සහ 1965/66 දී සියයට 8.6 ක් වූ ඌන වියදම් හා සසඳන කළ 1967/68 වර්ෂයේ ඌන වියදම් යහපත් වූ අතර මෙම වර්ෂයේ පිස්කල් කටයුතු වල වැදගත් ලක්ෂණයක් වශයෙන් එය දක්විය හැකි ය. 1967/68 වර්ෂයේ දී පහළ වැටීමට මුළුමනින් ම වාගේ හේතු වූයේ මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනයන් ය.

කලින් ද විග්‍රහ කළ පරිදි 1968/69 වර්ෂය සඳහා වූ ප්‍රාග්ධන වියදම් මුල් ඇස්තමේන්තුව ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 945.4 කි. මෙම ප්‍රමාණයෙන් රුපි. දශ ලක්ෂ 872.7 ක් ප්‍රාග්ධන වැය සම්මතවලින් යුක්ත වන අතර, එම ප්‍රමාණය සෑම මුදල් වර්ෂයකට ම වඩා වැඩිය. මෙම ශීර්ෂයන් යටතේ ඇති සියයට 15 (රුපි. දශ ලක්ෂ 130.9 ක්) වූ අපේක්ෂිත ඌන වියදම් ද ඇතුළුව ගත් විට, මුළු ශුද්ධ ප්‍රාග්ධන වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 814.5 ක් වන අතර, ඉකුත් වූ 1967/68 මුදල් වර්ෂයට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 21.7 කින් වැඩිය.

දළ අනුමත කිරීමවලට අනුව, (අපේක්ෂිත ඌන වියදම් වලට ඉඩ දීමට පෙර) 1968/69 ප්‍රාග්ධන වියදම් ඉකුත් වර්ෂයේ 1967/68 නියම (තාවකාලික) සංඛ්‍යාවට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 152.6 කින් වැඩිය. මෙයට හේතු වූයේ මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය, රුපි. දශ ලක්ෂ 98.0 කින් සහ රජයේ සංස්ථාවලට දුන් දීමනා රුපි. දශ ලක්ෂ 47.9 කින් වැඩි කිරීමයි.

කාර්යයන්ට අනුව විග්‍රහ කිරීම.

මෙම වාර්ෂික වාර්තාවේ II පරිශිෂ්ටයේ 22 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙන් ප්‍රාග්ධන වියදම්වල කාර්යයන්ට අනුව විග්‍රහ කිරීම දක්වා ඇත. 1965/66 සිට 1968/69 දක්වා අවුරුදුවලට අදාළ මෙම සංඛ්‍යා II (ඊ) 6 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙන් සාරාංශ කොට ඇත.

1967/68 වර්ෂයේ ප්‍රාග්ධන වියදම් ඉකුත් වර්ෂයට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 91.3 කින් හෙවත් සියයට 13.0 කින් ඉහළ ගිය බව මෙයින් පෙන්වයි. ඉකුත් වර්ෂයේ දී මෙන් ම ප්‍රාග්ධන වියදම් වැඩිවීමට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ ආර්ථික සේවා සඳහා කරන වියදම් (රුපි. දශ ලක්ෂ 69.7 ක) වැඩිවීමයි. 1967/68 මුළු ප්‍රාග්ධන වියදම්වලින් ආර්ථික සේවා ගණයට ඇතුළත් වන කොටස් තුළින්, කෘෂිකාර්මික සහ වාරිමාර්ග සඳහා කළ වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 76.7 (සියයට 43.0 කින්) සහ නිෂ්පාදනය හා පහල් කර්මාන්තය සඳහා කළ වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 11.3 (හෙවත් සියයට 7.9) කින් වැඩි වූ අතර, ධීවර හා පණිවුඩ හුවමාරුව සඳහා කළ වියදම් පිළිවෙලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 8.8 සහ රුපි. දශ ලක්ෂ 8.2 කින් අඩු විය.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 6

ප්‍රාග්ධන වියදම් - 1965/66 සිට 1968/69 දක්වා (අ)

රුපියල් දශ ලක්ෂ

	1965/66		1966/67		1967/68 නියම (තාවකාලිකයි)		1967/68 මුල් ඇස්ත- මේන්තු		1968/69 මුල් ඇස්ත- මේන්තු	
	ප්‍රමා- ණය	%	ප්‍රමා- ණය	%	ප්‍රමා- ණය	%	ප්‍රමා- ණය	%	ප්‍රමා- ණය	%
1. මුර්ත වත්කම් අත්කර ගැනීම, නිර්මාණය හා පවත්වා ගෙන යාම	562.6	94.3	667.9	95.2	766.4	96.7	841.1	97.6	913.8	96.7
(අ) පරිපාලනය ...	20.5	3.4	28.1	4.0	31.5	4.0	42.7	5.0	39.9	4.2
(ආ) සමාජ සේවා ...	70.2	11.8	86.2	12.3	97.7	12.3	124.5	14.4	134.2	14.2
ඒ අතරින්,										
(1) අධ්‍යාපනය	31.0	5.2	35.1	5.0	40.4	5.1	55.6	6.4	56.5	6.0
(2) සෞඛ්‍යය ...	11.2	1.9	17.6	2.5	20.6	2.6	20.2	2.3	21.7	2.3
(3) නිවාස ...	27.5	4.6	33.3	4.7	36.3	4.6	47.8	5.5	55.3	5.8
(ඈ) ආර්ථික සේවා ...	366.2	61.4	459.1	65.4	528.8	66.7	513.5	59.6	590.9	62.5
ඒ අතරින්,										
(1) කෘෂිකාර්මික හා වාරිමාර්ග ...	162.3	27.2	178.2	25.4	254.9	32.2	228.2	26.5	262.4	27.8
(2) ධීවර ...	30.6	5.1	26.0	3.7	17.2	2.2	32.0	3.7	19.3	2.0
(3) නිෂ්පාදනය සහ ආකර කර්මාන්තය ...	89.1	14.9	142.5	20.3	153.8	19.4	156.7	18.2	198.0	20.9
(4) විදුලි පණිවුඩ	83.2	13.9	106.9	15.2	98.7	12.4	92.6	10.7	105.0	11.1
(ඈ) රජයේ ව්‍යාපාර ...	105.7	17.7	94.5	13.5	108.4	13.7	160.4	18.6	148.8	15.7
2. මූල්‍ය වත්කම් අත් කර ගැනීම	34.3	5.7	33.6	4.8	26.4	3.3	21.1	2.4	31.6	3.3
3. මුළු ප්‍රාග්ධන වියදම්	596.9	100.0	701.5	100.0	792.8	100.0	862.2	100.0	945.4	100.0
ඒ අතරින්										
ප්‍රාග්ධන නඩත්තුව සඳහා	63.9	10.7	73.7	10.5	69.3	8.7	76.1	8.8	75.2	8.0

(අ) II වැනි පරිශිෂ්ටයේ 22 වැනි සංඛ්‍යා සටහන බලන්න.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

1967/68 වර්ෂය තුළ දී මුළු වියදම්වලින් සියයට 66.7 ක් ආර්ථික සේවාවන් සඳහා වෙන් වූහි. 1964/65 මෙම ප්‍රමාණය සියයට 57.1 ද, 1965/66 දී සියයට 61.4 ක් ද, 1966/67 දී සියයට 65.4 ක් ද වූ මෙම ප්‍රමාණය 1967/68 දී ඉහතින් කී ප්‍රමාණය දක්වා වැඩි වූහි. මෙම කොටසට ඇතුළත් 1967/68 වර්ෂය තුළ දී මුළු ප්‍රාග්ධන වියදම් වලින් කෘෂිකාර්මය සහ වාරිමාර්ග නිෂ්පාදනය හා පහල් කර්මාන්තය යන අංශයන් වෙත පිළිවෙලින් සියයට 32.2 ක් සහ සියයට 19.4 ක් අයත් විය. ඉකුත් වසර 3 තුළ මෙම අංශයන් හි වැඩිවීමක් ඇති වූයේ ධීවර සහ පණිවුඩ හුවමාරුව සඳහා වූ වියදම් අඩු කිරීමෙනි. මෑත කාලයන්හි දී කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය කෙරෙහි විශේෂ උනන්දුවක් ඇති කිරීම නිසා සහ රාජ්‍ය කාර්මික සංයුක්ත මණ්ඩලයන්හි ප්‍රසාරණාත්මක ප්‍රතිපත්තින් අනුගමනය කිරීම මෙයට ඉවහල් විය. එමෙන් ම, 1967/68 නියම (තාවකාලික) ප්‍රාග්ධන වියදම් ප්‍රමාණය, එම වර්ෂයේ ම මුල් ඇස්තමේන්තුවලට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 69.4 හෙවත් සියයට 8.0 අඩු ය. මෙම පහත වැටීමට හේතු වූයේ රජයේ ව්‍යවසායයන් (රුපි. දශ ලක්ෂ 52.0) සමාජ සේවා (රුපි. දශ ලක්ෂ 26.8) සහ පරිපාලන (රුපි. දශ ලක්ෂ 11.2) සඳහා කරනු ලැබූ උනන්දු වියදම් නිසා ය. එමෙන්ම ආර්ථික සේවාවන් සඳහා කළ වියදම් ඇස්තමේන්තු කළ ප්‍රමාණයට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 15.3 කින් වැඩි වීමයි.

1968/69 ප්‍රාග්ධන වියදම් මුල් ඇස්තමේන්තු 1967/68 ඒවාට වඩා රුපි. දශ ලක්ෂ 152.6 කින් හෙවත් සියයට 19.2 කින් වැඩිය. ආර්ථික සේවාවන් සඳහා කරන වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 62.1 කින් සහ රජයේ ව්‍යවසායයන් සඳහා රුපි. දශ ලක්ෂ 40.4 ක්ද සමාජ

1. වර්තමාන වියදම්වල තුඩු ප්‍රාග්ධන අංශ ගලපා ඇති අතර උනන්දු වියදම්වලට අනුමත කිරීමට පෙර.

සේවාවන් සඳහා රුපි. දශ ලක්ෂ 36.5 කින් සහ පරිපාලනය සඳහා රුපි. දශ ලක්ෂ 8.4 ක් වශයෙන් වැඩිපුර ඇස්තමේන්තු කිරීම මගින් මෙම මුළු වැඩි වූ ප්‍රමාණය සමන්විත වේ. මෙම කොටස්තුලින් ද, ආර්ථික සේවාවන් ගේ වියදම් වැඩිවන සමන්විත වන්නේ, නිෂ්පාදනය සහ පහළ කර්මාන්තයන්, (රුපි. දශ ලක්ෂ 44.2) කෘෂිකර්මය සහ වාරිමාර්ගයන්ගෙන් (රුපි. දශ ලක්ෂ 7.5), පණිවුඩ හුවමාරුව (රුපි. දශ ලක්ෂ 6.3) වශයෙනි. රජයේ ව්‍යවසායයන් සඳහා වෙන් කර ඇති වැඩි විම නැපැල් සහ දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තු සඳහා අමතර විධිවිධානයන් ගෙන් යුක්ත වේ. එමෙන් ම, සමාජ සේවා සඳහා සපයා ඇති වැඩි වියදම් ශීර්ෂ නිවාස (රුපි. දශ ලක්ෂ 19) සහ අධ්‍යාපනය (රුපි. දශ ලක්ෂ 16.1) යන කටයුතු සඳහා දුන් විශේෂ විධිවිධාන වලින් යුක්ත වේ.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 7

1965/66 සිට 1967/68 දක්වා ප්‍රාග්ධන වියදම්—අමාත්‍යාංශ වශයෙන් (අ)

රුපියල් දශලක්ෂ

අමාත්‍යාංශය	1965/66			1966/67			1967/68		
	මුළු නාවකාලික	නියම ආදායම	ඌන වියදම	මුළු නාවකාලික	නියම ආදායම	ඌන වියදම	මුළු නාවකාලික	නියම ආදායම	ඌන වියදම
1. අග්‍රාණ්ඩුකාරතුමා, අගමැතිතුමා සහ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ විනිශ්චයකාර තුමන් සහ වෙනත්, (අමාත්‍යාංශ-වලට අයත් නොවන) ...	0.1	0.1	—	0.1	...	0.1	0.2	0.1	0.1
2. රාජ්‍යාරක්ෂක සහ විදේශ කටයුතු	7.3	5.7	1.6	10.7	7.6	3.1	11.9	7.4	4.5
3. ක්‍රම සම්පාදන හා ආර්ථික කටයුතු	—	—	—
4. ප්‍රවෘත්ති සහ ගුවන්විදුලි ...	0.5	0.3	0.2	0.7	0.3	0.4	1.3	0.1	1.2
5. රාජ්‍ය ...	2.0	1.4	0.6	9.3	4.5	4.8	8.4	5.5	2.9
6. මුදල් ...	36.4	36.0	0.4	33.2	32.9	0.3	27.9	25.8	2.1
7. ඉඩම්, වාරිමාර්ග සහ බලය ...	207.4	163.4	44.0	212.7	173.0	39.7	264.6	245.1	19.5
8. සවිදේශ කටයුතු ...	29.4	16.3	13.1	26.3	16.8	9.5	17.5	12.4	5.1
9. සෞඛ්‍යය ...	2.3	2.8	—	13.1	7.2	5.9	11.1	10.8	0.3
10. ජනසතු සේවා ...	16.8	13.8	3.0	23.9	14.9	9.0	40.3	33.1	7.2
11. බිවර සහ කර්මාන්ත ...	120.9	104.8	16.1	169.6	153.1	16.5	156.9	141.0	15.9
12. වාණිජ හා වෙළඳ ...	0.5	0.5	—	0.1	...	0.1	0.1	...	0.1
13. අධිකරණ	0.1	...	0.2	0.1	0.1	0.2	0.2	—
14. පලාත් පාලන ...	23.7	19.1	4.6	27.0	20.3	6.7	25.7	20.8	4.9
15. කෘෂිකර්ම හා ආහාර ...	63.8	61.2	2.6	86.1	73.6	12.5	109.4	87.3	22.1
16. අධ්‍යාපන හා සංස්කෘතික කටයුතු	27.8	20.7	7.1	37.4	23.1	14.3	38.3	26.3	12.0
17. කම්කරු හා රැකියා ...	2.7	0.9	1.8	2.4	1.2	1.2	2.4	2.5	—
18. ප්‍රසිද්ධ වැඩ, නැපැල් සහ විදුලි සංදේශ	54.7	40.7	14.0	73.2	58.4	14.8	71.3	61.1	10.2
19. ගමනාගමන	51.7	40.6	11.1	64.7	37.6	27.1	48.4	32.9	15.5
20. සමාජ සේවා	0.1	—	0.1	...	0.1	0.6	0.3	0.3
21. විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සහ නිවාස	—	0.4	...	0.4	2.0	1.6	0.4
එකතුව ...	648.1	528.4	119.7	791.3	624.7	166.6	838.5	714.4	124.1

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) 1968/69 වර්ෂයේ ලංකාණ්ඩුවේ අය හා වැය ඇස්තමේන්තුවල දක්වන පරිදි අමාත්‍යාංශයන් යටතට පත් වන දෙපාර්තමේන්තු පිළිබඳ නව බෙදීමට අනුකූල වන පරිදි, 1965/66, 1966/67 සහ 1967/68 යන වර්ෂවල සංඛ්‍යා සැසඳීම සඳහා නැවත විශ්ලේෂණය කර ඇත.

ඌන වියදම් අමාත්‍යාංශ අනුව

1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී නියම ප්‍රාග්ධන වියදම රුපි. දශ ලක්ෂ 714.4 වූ අතර, ඌන වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 124.1 හෙවත් සියයට 14.8 ක බලපෑමක් සමග මුළු ප්‍රතිපාදනය රු. දශ ලක්ෂ 838.5 ක් විය. ඉකුත් වර්ෂයන් වූ 1965/66 සහ 1966/67 තුළ දී පිළිවෙලින් ඌණ වියදම් රුපි. දශ ලක්ෂ 119.7 හෙවත් සියයට 18.5 සහ රුපි. දශ ලක්ෂ 166.6 හෙවත් සියයට 21.0 ප්‍රමාණයන් විය. මෙ අනුව, 1967/68 වර්ෂයේ ප්‍රාග්ධන අය-වැය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කැපී පෙනෙන දියුණුවක් දක්වයි. සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි ලා මැන කාලයේ දී වැඩි අවදානයක් යොමු කිරීම මෙයට හේතු විය.

1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී; ඉඩම්, වාරිමාර්ග සහ විදුලි බලය, (රු. දශ ලක්ෂ 264.6) කර්මාන්ත සහ ධීවර (රු. දශ ලක්ෂ 156.9) කෘෂිකර්ම සහ ආහාර (රු. දශ ලක්ෂ 109.4) සහ ප්‍රසිද්ධ වැඩ තැපැල් සහ විදුලි පණිවුඩ (රු. දශ ලක්ෂ 71.3) යනාදී අමාත්‍යාංශයන් විශාල ප්‍රාග්ධන වියදමක් දරනු ලැබූ අතර, මේ සියල්ල ම ප්‍රාග්ධන අය-වැය ලේඛනයෙන් සියයට 71.8 ක් විය. ඉඩම් වාරිමාර්ග සහ බලය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයේ උනන්දු වියදම් 1966/67 මුදල් වර්ෂය හා සසඳන කල, 1967/68 වර්ෂයේ දී රු. දශ ලක්ෂ 19.5 ක් හෙවත් සියයට 7.4 ක් වූ අතර, ඉකුත් වර්ෂයේදී වූයේ රු. දශ ලක්ෂ 39.7 හෙවත් සියයට 18.7 ක් සහ 1965, 66 මුදල් වර්ෂයේ දී රු. දශ ලක්ෂ 44.0 හෙවත් සියයට 21.2 කි. කර්මාන්ත හා ධීවර අමාත්‍යාංශය සම්බන්ධයෙන් බලන කල, 1967/68 මුදල් වර්ෂයේ නියම වියදම රු. දශ ලක්ෂ 15.9 කින් හෝ සියයට 10.1 කින් අඩු වී ඇති අතර, 1966/67 සහ 1965/66 වර්ෂයන් හි අනුරූපී සංඛ්‍යාවන් පිළිවෙලින් රු. දශ ලක්ෂ 16.5 ක් හෙවත් සියයට 9.7 ක් සහ රු. දශ ලක්ෂ 16.1 ක් හෙවත් සියයට 13.3 ක් වූහ. මේ අතර, කෘෂිකර්ම සහ ආහාර අමාත්‍යාංශයේ උනන්දු වියදම් 1967/68 වර්ෂයේ දී රු. දශ ලක්ෂ 22.1 ක් හෙවත් සියයට 20.2 ක් වූ අතර, ඉකුත් මුදල් වර්ෂයන් දෙකෙහි පිළිවෙලින් රු. දශ ලක්ෂ 12.5 ක් හෙවත් සියයට 14.5 ක් සහ රු. දශ ලක්ෂ 2.6 ක් හෙවත් සියයට 4.1 ක් වූ අතර සහ රජයේ වැඩ, තැපැල් සහ විදුලි පණිවුඩ අමාත්‍යාංශයේ 1967/68 වර්ෂයේ දී සියයට 14.3 වන අතර, ඉකුත් වර්ෂයන්හි දී සියයට 20.2 සහ සියයට 25.6 ක් විය.

අත්තිකාරම් ගිණුම් කටයුතු

1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී අත්තිකාරම් ගිණුම් කටයුතුවල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් රු. දශ ලක්ෂ 28.5 ක ශුද්ධ ලැබුමක් වූ අතර, ඉකුත් මුදල් වර්ෂයේ දී රු. දශ ලක්ෂ 41.6 ක ශුද්ධ ගෙවුමක් විය. මෙකී අත්තිකාරම් ගිණුම් කටයුතු වල තොරතුරු දැනට ලබා ගත නොහැකිය. කෙසේ වුවද, 1967/68 වර්ෂයේ දී ශුද්ධ ඉපැයුම්, මහජන චිත්‍ර ජනරජය සමඟ ඇති කර ගත් රබර් සහල් ගිවිසුමෙහි ශේෂය රු. දශ ලක්ෂ 95.2 කින් වැඩිවීම නිසා ප්‍රධාන වශයෙන් සිදු වූ අතර, මෙය රු. දශ ලක්ෂ 70.9 කින් රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවලට දුන් අත්තිකාරම් වැඩිවීම මගින් තරමක් දුරට මහභාරී ගියේ ය.

අය වැය හිඟය සහ එම හිඟය පිය වූ ආකාරය

1967/68 මුදල් වර්ෂය වෙනුවෙන් ඇති රුපියල් දශ ලක්ෂ 715.7 ක් වූ ශුද්ධ මුදල් හිඟය (තාවකාලික) මෙතෙක් වාර්තා ගතවී ඇති වැඩිම හිඟයයි. මෙය ඉකුත් වර්ෂයේ හිඟයට වඩා රු. දශ ලක්ෂ 108.9 කින් වැඩිය. මෙම වැඩි වීමට හේතු වූයේ ආවර්තන වියදම් රු. දශ ලක්ෂ 290.9 කින් ද, ප්‍රාග්ධන වැය සම්මත වලට අයත් වියදම් රු. දශ ලක්ෂ 89.7 කින් ද වැඩි වීමයි. මෙම වැඩි වීම මගින් අයහාරයෙන් වැඩි වී ගිය රු. දශ ලක්ෂ 201.6 සහ අත්තිකාරම් ගිණුම් ගනුදෙනු වලින් ඇති වූ රු. දශ ලක්ෂ 70.1 වෙනස ද 1 තරමක් දුරට මැකී ගියේ ය.

1967/68 (නියම තාවකාලික) ශුද්ධ මුදල් හිඟය ද එම වර්ෂයේ මුල් ඇස්තමේන්තුවලට වඩා රු. දශ ලක්ෂ 29.0 කින් වැඩිය. මෙම වැඩි වීමට හේතු වූයේ ආවර්තන වියදම් රු. දශ ලක්ෂ 158.9 කින් සහ ප්‍රාග්ධන වැය සම්මත වලට අයත් වියදම් රු. දශ ලක්ෂ 49.0 කින් වැඩිවීමත් නිසා ය. අත්තිකාරම් ගිණුම් ගනුදෙනු වල රු. දශ ලක්ෂ 28.5 ශුද්ධ ලැබීම් සහ අයහාරය රු. දශ ලක්ෂ 150.7 වැඩිවීමත් නිසා මෙය තරමක් දුරට හිලවී විය.

1968/69, මුදල් වර්ෂය තුළදී, ශුද්ධ අය වැය හිඟය රු. දශ ලක්ෂ 701.2 වශයෙන් ඇස්තමේන්තු කර ඇති අතර, එම ප්‍රමාණය 1967/68 ට වඩා රු. දශ ලක්ෂ 14.5 කින් අඩු ය. මෙයට හේතු වන්නේ ඇස්තමේන්තු කර ඇති වියදම් 2 වැඩිවීම රු. දශ ලක්ෂ 167.6 වන අතර, මෙම ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ 182.1 වශයෙන් ඇස්තමේන්තු කරන අයහාර වැඩි වීම මගින් උවමනාවටත් වඩා හිලවී වී යන හෙයිනි.

හිඟය පියවීම

II (ඊ) 8 සංඛ්‍යා සටහනින්, 1964/65 සිට 1967/68 දක්වා සහ, 1968/69 අය වැය යෝජනා වලට අනුව, ශුද්ධ අය වැය හිඟය පිය වූ ආකාරය සහ එහි ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම පිළිබඳ විස්තර දී ඇත.

1967/68 වර්ෂයේ රු. දශ ලක්ෂ 715.7 ශුද්ධ මුදල් හිඟය, දේශීය බැංකු ක්‍රමයෙන් රු. 303.5 ණය ගැනීමෙන් ද, බැංකු නොවන දේශීය මාර්ග වලින් රු. දශ ලක්ෂ 248.3 ක් ද, විදේශීය ආධාර

1. අත්තිකාරම් ගිණුම් ගනුදෙනු වන ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 1966-67 රු. දශ ලක්ෂ 41.6 ශුද්ධ ගෙවුමක් වූ අතර 1967-68 දී රු. දශ ලක්ෂ 28.5 ක ශුද්ධ ලැබීමක් විය.
2. අත්තිකාරම් ගිණුම් ගනුදෙනු වල ශුද්ධ ලැබීම් ඇතුළුව.

මූලයන්	1964-65	1965-66	1966-67	1967-68 (නියම තාවකාලිකයි)	1968-69 මුල් ඇස්තමේන්තු
1. විදේශීය මුදල් (අ) යෝජනා ක්‍රම ණය (දළ) ... නිදන් අරමුදල් දශක දීමනා සහ නැවත ගෙවීම් අඩුකොට ...	92.8	77.2	42.4	54.6	
(ආ) භාණ්ඩ ණය (දළ) ... නැවත ගෙවීම් අඩුකොට ...	17.2	35.9	44.9	47.8	6.8
(ඇ) දීමනා ...	—	35.2	193.9	163.1	
(ඈ) දීමනා ...	—	—	2.1	8.7	154.4
(ඉ) දීමනා ...	24.1	41.5	19.3	29.0	190.2
2. වෙළඳ පොලින් නොවන දේශීය ණය ගැනීම	50.3	112.2	72.3	9.8	403.2
3. දේශීය වෙළඳ පොලේ බැංකු ක්‍රමයන්					
(අ) මහ බැංකුව ...	- 39.5	179.7	125.7	302.1	11.5
(ආ) වෙළඳ බැංකු ...	57.2	- 17.4	- 74.5	1.4	303.5
4. බැංකු නොවන මූලයන්ගෙන් දේශීය වෙළඳ පොලින් ණය ගැනීම	294.4	314.8	364.5 (ඇ)	324.0	
දළ වශයෙන් ණයයට ගත් ප්‍රමාණය	51.2	58.9	67.5	75.7	286.5
නිදන් අරමුදලේ දශක දීමනා අඩු කොට, නිදන් ගෙවීම් හා ද්‍රව්‍යාධාර ප්‍රතිපාත්‍රවිධ අරමුදල් අඩු වීම	19.5	- 47.2	21.5	- 48.4	
(අ) මුදල් ගෙවීම් ...	—	35.2	-193.9	-187.7 (ඇ)	-263.0
(ආ) ද්‍රව්‍යාධාර ප්‍රතිපාත්‍රවිධ අරමුදල් (දළ බැර) අය වූයේ කටයුතු සඳහා උපයෝගී කොට ගත් ප්‍රමාණය අඩු කොට ...	—	—	150.0	200.0	263.0
6. ශුද්ධ මුදල් නිගමන	430.4	566.0	606.8	715.7	701.2
7. ව. ප. ප්‍රතිපාත්‍රවිධ අරමුදල් අඩු වීම	- 2.5	42.5	27.2	—	—
8. රජයේ මුදල් ගනුදෙනුවල ශුද්ධ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම (3 + 5 + 7)	34.7	122.4	56.1	267.4	11.5

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

(අ) සාණ ලකුණින් 1 සිට 4 දක්වා සහ 8 වැනි ශීර්ෂවලින් නැවත ගෙවීම් සහ 7 සහ 7 යන ශීර්ෂවලින්, වැඩිවීම ද දක්වයි.

(ආ) බැංකු ක්‍රමය වෙත පැවති රජයේ ආනයන බිල්පත්වල වටිනාකම (ආහාර) මෙම සංඛ්‍යාවලට ඇතුළත් නොවේ. මෙහේ නොගෙවා ඇති ආහාර බිල්පත් 1965, 1966, 1967 සහ 1968 සැප්තැම්බර් අවසානය වනවිට පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 53.3, 76.0, 122.3 සහ 100.7 ක් විය.

(ඇ) මෙම ආයතන වෙත නිකුත් වූ මහ බැංකු පුරකුම්පත් නිදහස් කිරීමෙන් පසු, ඉතිරි කිරීමේ ආයතන සහ රජයේ නියෝජ්‍ය ආයතන විසින් මිල දී ගත් රුපි. දශ ලක්ෂ 53.4 ක් වූ රජයේ පුරකුම්පත් ද ඇතුළත් වේ.

(ඈ) 1967-68 මුදල් වර්ෂයේදී, සමහර යෝජනා ක්‍රම ණය සහ දීමනා වලට ලැබුණු ලැබීම, භාණ්ඩ වශයෙන් ලැබීම නිසා, ඒවාද ප්‍රතිපාත්‍රවිධ අරමුදලට බැර කිරීම හේතුවෙන් භාණ්ඩ ණය ලැබීම් වලට වඩා භාණ්ඩ ආධාර කිරීම හේතුවෙන් භාණ්ඩ ණය ලැබීම් වලට වඩා භාණ්ඩ ආධාර ප්‍රතිපාත්‍රවිධ අරමුදලට බැර සංඛ්‍යා වැඩි වී ඇත.

වලින් රු. දශ ලක්ෂ 190.2 ක් ද, දේශීය වෙළෙඳපලින් පිට මාර්ග වලින් රු. දශ ලක්ෂ 9.8 ක් ලබා ගැනීමෙන් ද පියවන ලදී. මේ හේතුවෙන්, මුදල් ශේෂ (ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල් ඇතුළුව) රු. දශ ලක්ෂ 36.1 කින් වැඩි වුණි.

1967/68 වර්ෂයේ දී රජයේ පිස්කල් කටයුතු නිසා ඇති වූ ප්‍රසාරනාත්මක බලපෑම රු. දශ ලක්ෂ 26.74 ක් වූ අතර, ඉකුත් වර්ෂයේ රජයේ පිස්කල් කටයුතු නිසා ඇති වූ ප්‍රසාරනාත්මක බලපෑමට වඩා රු. දශ ලක්ෂ 211.3 කින් වැඩි වීමක් ද පෙන්වයි. තවද, ශුද්ධ භිභයෙහි ප්‍රාසාරනාත්මක කොටස අය වැය භිභයේ අනුපාතයක් වශයෙන් බලන කළ, 1965/66 දී සියයට 21.8 සිට 1966/67 සියයට 9.2 දක්වා පහත වැටුන අතර, 1967/68 දී එය සැහෙන ලෙස සියයට 37.4 දක්වා වැඩි විය. මීට බොහෝ සෙයින් හේතු වූයේ, බැංකු ක්‍රමයෙන් ගත් ණය වැඩිකර භිභය පියවා ගැනීම කෙරේ වැඩි රැඳියාවක් තබමින්, විදේශීය මුදල් සහ දේශීය බැංකු නොවන මාර්ගයන් කෙරේ රැඳීම අඩු කිරීමයි. බැංකු ක්‍රමය මගින් දරා සිටි රු. දශ ලක්ෂ 21.6 ප්‍රමාණයක, රජයේ අපනයන බිල්පත් ඉවත්කර ගැනීම ද මෙයට තරමක් දුරට බලපාන ලදී.

II (ඊ) 8 සංඛ්‍යා සටහනෙන් දැක්වෙන පරිදි, අය වැය කටයුතු සඳහා බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබා ගත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 303.5 ශුද්ධ ණය ගැනීම මුළුමනින්ම සිදු වූයේ මහ බැංකුව කෙරේ රැඳී සිටීම වැඩිකර ගැනීම නිසාය. මෙම ලක්ෂණය ඉකුත් මුදල් වර්ෂ 3 තුළම දක්නට ලැබුනකි. මහ බැංකුවෙන් ලබාගත් ණය මුදල් ප්‍රමාණයන් ඉකුත් වර්ෂයට වඩා රු. දශ ලක්ෂ 176.4 ක් වැඩි වී, 1967/68 දී රු. දශ ලක්ෂ 302.1 ක් විය. රු. දශ ලක්ෂ 62.6 රුපියල් සුරැකුම් පත් ද, රු. දශ ලක්ෂ 209.1 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ රු. දශ ලක්ෂ 30.4 මහ බැංකු ජනකාරම් උලින් ද මෙම මුළු ප්‍රමාණය සැදුම් ගනී. ඉකුත් වර්ෂයේ¹ වෙළඳ බැංකු වලින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 74.5 කින් ශුද්ධ අඩුවීමක් වූ අතර, 1967/68 දී වෙළඳ බැංකු වලින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ 1.4 ක් විය.²

1967/68 මෙම ණය ගැනුම්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීම රු. දශ ලක්ෂ 16.4 කින් වැඩි වූ අතර, රුපියල් සුරැකුම් පත් වලින් පහල ගිය රු. දශ ලක්ෂ 15.0 ද තරමක් දුරට හිලවී වී ගිය අතර, බදු සංචිත සහතික පත් රු. දශ ලක්ෂ 0.1 දැරී යන කරුණු වල ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයකි.

1967/68 දී, බැංකු නොවන ශුද්ධ වෙළඳ පොල වලින් ගත් ණය ප්‍රමාණය වන රු. දශ ලක්ෂ 248.3, ඉකුත් වර්ෂයේ එම මාර්ග වලින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණයට වඩා රු. දශ ලක්ෂ 48.7 කින්, අඩු විය. 1966/67 දී ලබාගත් ප්‍රමාණය එම වසරට ඉකුත් වසරේ ලබාගත් ප්‍රමාණයට වඩා රු. දශ ලක්ෂ 41.1 කින් වැඩිවීම සමග මෙය සැසඳිය හැක. 1961/62 සිට 1965/66 කාලය තුළදී මෙම අංශය මගින් කරනු ලැබූ වාර්ෂික දයක සාමාන්‍යය රුපියල් දශ ලක්ෂ 36.6 කින් වැඩි කළ අතර, 1968 අප්‍රේල් 18 වෙනිදා සිට බලපාන ලෙස මුදල් මණ්ඩලය විසින් රජයේ ගැනුම් වල පොළී ප්‍රමාණය වැඩි විය යුතු යයි නිර්දේශ කොට ඇත.

1966/67 දී මෙන්ම, 1967-68 දී ද ඉතිරි කිරීමේ ආයතන, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල සහ වෙනත් අර්ථසාධක අරමුදල්, රක්ෂණ සමාගම්, රක්ෂණ සංස්ථාව සහ දෙපාර්තමේන්තු සහ අනෙකුත් රාජ්‍ය අරමුදල් මගින් රජයේ සුරැකුම් පත්වල කෙරුන දයක මුදල් සැලකිය යුතු තරම් වැඩි කර ගන්නා ලදී. II (ඊ) 9 සංඛ්‍යා සටහනෙහි, බැංකු නොවන ආයෝජන අංශයන් මගින් ඉකුත් මුදල් වර්ෂ 3 තුළ කෙරුන කටයුතු පිළිබඳ විස්තර පහත දක්වා ඇත.

1967/68 දී ලැබුන විදේශීය මුදල් ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ 246.7 වූ අතර, යෝජනා ක්‍රම ණය රු. දශ ලක්ෂ 54.6 ක්ද, ප්‍රාග්ධනය දශ ලක්ෂ 163.1 ක් සහ උච්ච ආධාර දශ ලක්ෂ 29.0 ක් වලින් මෙම මුළු ප්‍රමාණය සැදුම් ගනී. මෙම ප්‍රමාණය ඉකුත් වර්ෂයේ දළ ලැබුම් වලට වඩා රු. දශ ලක්ෂ 8.9 කින් අඩු වූ අතර, ආධාර සහ යෝජනා ක්‍රම වලින් ලැබුන ණය ප්‍රමාණය වැඩි වීම මගින් තරමක් දුරට භාණ්ඩ ණය වලින් අඩු වීම කැප ගියේ ය. රන් පවුම් ණය සඳහා කෙරෙන නිදන් අරමුදල් අතහැර 1967/68 වර්ෂයේ විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ 56.5 ක් විය (ඉකුත් වර්ෂයේ මෙම සංඛ්‍යාව රු. දශ ලක්ෂ 47.0 කි). 1967/68 දී ශුද්ධ විදේශීය ආධාර ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ 190.2 කි.

1. වෙළඳ බැංකු විසින් රජයේ ආනයන බිල්පත් දැරීම මගින් දුන් ණය මුදල් ඇතුළත් නොවේ. II (ඊ) සංඛ්‍යා සටහනේ (ආ) පාද සංලක්ෂණය බලන්න.
2. II (ඊ) 8 සංඛ්‍යා සටහනේ පාද සංලක්ෂණය බලන්න.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 9

බැංකු නොවන ප්‍රධාන ආයෝජන කොටස් විසින් රජයේ සුරැකුම් පත් වෙනුවෙන්
කෙරුන දයක දීමනා (අ)

රුපියල් දශ ලක්ෂ

දයකයෝ	1964-65	1965-66	1966-67	1967-68	වැඩිවීම	
					1966-67 හා සසඳන කල 1967-68	1965-66 හා සසඳන කල 1966-67
1. ඉතිරි කිරීමේ ආයතන ...	37.9	37.0	88.6(ආ)	41.5	-47.1	51.6
2. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල	70.0	74.7	85.2	92.1	6.8	10.6
3. අනෙකුත් අර්ථසාධක සහ විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල් ...	28.4	41.1	41.3	30.2	-11.1	0.2
4. දෙපාර්තමේන්තු සහ අනෙකුත්, කාර්යාලීය අරමුදල් ...	13.8	2.0	16.3(ආ)	7.0	- 9.3	14.3
5. රක්ෂණ සංස්ථාව ...	42.2	46.2	47.9	52.8	4.9	1.7
6. අනෙකුත් රක්ෂණ අරමුදල් ...	3.4	10.3	0.1	4.2	4.1	-10.2
7. අනෙකුත් රජයේ සමායතන	—	—	- 0.7	—	0.7	0.7
8. සමාගම්, සමාජ සහ ආයතන	- 2.1	6.1	-12.3	- 1.6	10.7	-18.4
9. පුද්ගලයින් ...	2.7	15.2	6.5	0.1	- 6.4	- 8.7

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

(අ) රුපියල් සුරැකුම්පත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, සහ බදු සංචිත සහතික ඇතුළත් වේ.

(ආ) මෙම ආයතන වෙත පැවැති මහ බැංකු සුරැකුම් පත් නිදහස් කිරීමෙන් පසු, ඉතිරි කිරීමේ ආයතන සහ රජයේ නියෝජ්‍ය ආයතන විසින් මිල දී ගත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 53.4 ක් වූ රජයේ සුරැකුම් පත් ඇතුළුව.

ඉකුත් වර්ෂයේ මෙන්ම, 1967/68 වර්ෂයේ දී ද විදේශීය ආධාර මුදල් වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් යුක්ත වූයේ විදේශ ණය මුදල් වලිනි. නමුත් 1967/68 දී, විදේශීය ණය මුදල් ලැබීම් සාමාන්‍ය වශයෙන් අඩු විය. 1967/68 දී දළ විදේශීය ආධාර වලින් විදේශීය ණය මුදල් ප්‍රමාණය සියයට 88.2 ක් වූ අතර, ඉකුත් වර්ෂයේ දී එම ප්‍රමාණය සියයට 92.4 ක් විය. මේ අතරින් ද භාණ්ඩ ණය ප්‍රමුඛ වූ අතර, 1967-68 දී එම ප්‍රමාණය මුලු විදේශීය ණය ලැබුම් වලින් සියයට 66.1 ක් වූ අතර, 1966/67 දී එම ප්‍රමාණය සියයට 75.9 ක් විය. එමෙන්ම, යෝජනා ක්‍රම සහ දීමනා ද තරමක් වැඩි වූ අතර, මේ මගින් අය වැය ලේඛනයේ හිඟය පියවීමේ දී බලපෑම ඉතා මද වූ බව සඳහන් කළ යුතු වැදගත් කරුණකි.

II (ඊ) 10 සංඛ්‍යා සටහනෙහි ඉකුත් වසර තුළ විදේශීය ආධාර වල ශුද්ධ ලැබීම් සහ ලැබූ මූලයන් පිළිබඳ විස්තර දක්වා ඇත. ඉකුත් මුදල් වර්ෂ දෙකෙහිදී මෙන්ම, 1967/68 දී කැනඩාව, ලැබූ මුළු ආධාර වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් සැපයූ අතර, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය ද සැලහෙන කොටසක් සපයන ලදී. විදේශීය ණය ලැබූ ප්‍රධාන මූලයන් වූයේ එක්සත් රාජධානිය, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය, ජර්මන් පෙඩරල් සමූහාණ්ඩුව, ජපානය සහ ප්‍රංශයය. විදේශීය ණය පිළිබඳ දීර්ඝ විස්තරයක් “ විදේශීය ණය ” යන කොටසින් ගෙන එනු ලැබේ.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 10

විදේශීය ආධාර ලැබීම් (ශුද්ධ)

රුපියල් දශ ලක්ෂ

මූලය සහ වර්ගය	1961-62	1962-63	1963-64	1964-65	1965-66	1966-67	1967-68 නියම (නාවකා ලිකයි)
1. ණය	34.8	60.9	63.5	75.6	76.5	189.3	161.2
(අ) ජා. මු. බැංකුව	25.6	21.2	11.3	5.0	-1.2	-0.3	-7.7
(ආ) කැනඩාව	-1.3	0.8	-0.2	11.4	2.5	8.1	8.6
(ඇ) චීන මහජන සමූහාණ්ඩුව ...	-1.0	—	12.4	18.9	9.7	-4.9	-5.5
(ඈ) එක්සත් රාජධානිය	0.4	10.4	4.9	-2.3	10.6	49.4	51.9
(ඉ) ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	7.6	-0.7	2.7	-1.2	23.8	31.0	45.6
(ඊ) සො. ස. ස. ස.	3.4	13.5	32.0	28.8	9.3	-10.0	-8.3
(උ) බටහිර ජර්මන් ජන රජය ...	—	11.5	0.4	7.4	6.7	66.2	25.0
(ඌ) යුගෝස්ලාවියාව	—	4.3	—	-0.3	0.8	-1.4	-0.7
(ඍ) පෝලන්තය	—	—	—	2.4	0.1	0.1	1.4
(ඞ) ප්‍රංශය	—	—	—	5.5	1.6	10.8	22.0
(ඟ) ජපානය	—	—	—	—	10.0	31.3	24.0
(ඞ) ඉන්දියාව	—	—	—	—	2.6	8.0	-3.4
(ක) ජර්මන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ජ. ර.	—	—	—	—	—	1.1	8.3
2. දීමනා	18.1	31.1	31.9	24.1	41.5	19.2	29.0
(අ) කොළඹ ක්‍රමය	4.4	8.2	6.0	9.0	25.9	17.5	22.1
1. ඕස්ට්‍රේලියාව	—	2.5	—	3.9	0.3	4.6	—
2. කැනඩාව	4.4	5.7	5.7	5.1	25.6	12.8	22.1
3. ජපානය	—	—	0.3	—	—	—	—
4. නවසීලන්තය	—	—	—	—	—	-0.1	...
(ආ) අනෙකුත්	13.7	22.9	25.9	15.1	15.6	1.7	6.8
1. එක්සත් ජාතීන්	—	—	—	—	1.0	1.5	6.3
2. මහජන චීනය	8.3	19.7	24.5	15.1	2.5	—	...
3. ඇ. එ. ජ.	1.6	0.9	1.4	...	12.1	0.2	0.5
4. බටහිර ජර්මනිය	3.8	2.3	—	—	—	—	—
5. වෙකොස්ලෝවැකියාව ...	—	—	—	—	—	...	—
6. එක්සත් රාජධානිය	—	—	—	—	—	...	—
3. ණය සහ දීමනාවල එකතුව ...	52.9	92.0	95.4	99.7	118.0	208.6	190.2

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

රාජ්‍ය ණය

සමාලෝචනයට භාජනව ඇති වර්ෂය තුළ (1968 සැප්තැම්බර්වලින් අවසන් වන මුදල් වර්ෂය) දළ රාජ්‍ය ණය රුපි. දශ ලක්ෂ 920.4 කින් වැඩිවීම නිසා මුළු ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 6,241.9 දක්වා නැගුණු අතර, ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 878.1 කින් වැඩිවීම නිසා මුළු ණය ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 5,660.4 ක් විය. මුළු ණයෙන් රුපි. දශ ලක්ෂ 5,196.5 හෙවත් සියයට 83.3 ක් දේශීය ණයෙන් සැදුම් ගත් අතර, ඉතිරිය වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,045.4 ක් හෙවත් සියයට 16.7 ක් විදේශීය ණයෙන් යුක්ත විය.

රාජ්‍ය ණය පිළිබඳ විස්තරාත්මක සංඛ්‍යා තොරතුරු දෙවැනි පරිශීෂ්‍යයේ 24 සහ 25 වැනි සංඛ්‍යා සටහන්වල දක්වා ඇත. ඉකුත් මුදල් වර්ෂ 5 තුළ එක් එක් වර්ෂය අවසානයේ තුබූ දේශීය හා විදේශීය ණය පිළිබඳ විස්තර (දළ සහ ශුද්ධ) සාරාංශයක් පහත දක්වා ඇති II (ඊ) 11 සංඛ්‍යා සටහනෙන් ඉදිරිපත් කොට ඇත.

1967/68 දළ ණයෙහි සහ ශුද්ධ ණයෙහි වැඩිවීම (පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 920.4 සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 878.1,) ඉකුත් වර්ෂයේ මෙයට අදාළ (පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 578.2 හා රුපියල් දශ ලක්ෂ 514.7) වැඩිවීමට වඩා අධික විය.

දළ ණයෙහි වැඩිවීමට හේතු වූයේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 614.3 කින් දේශීය දළ ණය සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 306.1 කින් විදේශීය දළ ණය වැඩිවීමයි. ඉකුත් මුදල් වර්ෂයේ මෙයට අදාළ අනුරූප දේශීය හා විදේශීය ණය කොටස්වල වැඩිවීම් පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 387.7 සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 190.5 ක් විය. 1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී විදේශීය ණය ධාරිතාවය වැඩිවීමට එක් හේතුවක් වූ පවුමේ සහ රුපියලේ වටිනාකම අවප්‍රමාණ කිරීම නිසා ඇති වූ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලවල බලපෑම නිසා (පසුව විස්තර කරනු ලැබේ). විදේශීය ණයෙහි අගය රුපියල් දශ ලක්ෂ 144.4 කින් වැඩි වීම සඳහන් කළ යුතු විශේෂ කරුණකි.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 11
මුළු රාජ්‍ය ණය (අ)

සැප්තැම්බර් අවසානයේදී	රුපියල් දශ ලක්ෂ									
	1964		1965		1966		1967		1968	
	ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
1. දළ ණය										
(අ) විදේශීය	3787.4	100.0	4184.8	100.0	4743.3	100.0	5321.5	100.0	6241.9	100.0
(ආ) දේශීය	412.1	10.9	489.3	11.7	548.8	11.6	739.3	13.9	1045.4	16.7
	3375.3	89.1	3695.5	88.3	4194.5	88.4	4582.2	86.1	5196.5	83.3
2. ශුද්ධ ණය (ආ)										
(අ) විදේශීය	3436.0	100.0	3771.9	100.0	4267.6	100.0	4782.3	100.0	5660.4	100.0
(ආ) දේශීය	373.5	10.9	446.6	11.8	521.1	12.2	708.0	14.8	1009.4	17.8
	3062.5	89.1	3325.3	88.2	3746.5	87.8	4074.3	85.2	4651.0	82.2
3. සාධක මිල අනුව දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය (ඇ)	7,319.9		7,483.5		7,699.0		8,223.8		9,808.7	

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) (i) 1968 සැප්තැම්බර් මාසය අවසානයේදී පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 93.0 සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 33.3ක් ජාතික නිවාස ණයකර සහ රජයේ උකස් බැංකු ණයකර.

(ii) රජයේ දෙපාර්තමේන්තු මගින් ගිවිස ගනු ලැබූ සැපයුම්කරුවන්ගේ ණය සහ

(iii) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංවිධානයන් වෙනුවෙන් නිකුත් කරනු ලැබූ පොරොන්දු නොවේ.

(ආ) රන් පවුම් ණය සහ රුපියල් ණය සඳහා නිදන් අරමුදල් හැර, දළ ණය.

(ඇ) ලීන් වර්ෂය සඳහා

කෙසේ වුවත්, (දළ සහ ශුද්ධ) 1967/68 මුදල් වර්ෂයේ මුළු ණයෙහි සැහෙන වැඩිවීම ඉකුත් වර්ෂවල වාර්තාගත වී ඇති වැඩිවීම්වලට වඩා ඉහළ මට්ටමක විය. 1968 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී මුළු විදේශීය ශුද්ධ ණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 301.4 කින් හෙවත් සියයට 42.6 කින් වැඩි වී, රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,009.4 දක්වා නැගීම සඳහන් කළ යුතු වැදගත් කරුණකි. රන් පවුමෙහි සහ රුපියලෙහි අගය අවප්‍රමාණ කිරීම නිසා සිදු වූ ශුද්ධ වැඩිවීම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 157.0 හෙවත් සියයට 22.2 ක් විය. සිසු ලෙස වැඩිවන විදේශීය ණය පිළිබඳව, ඉකුත් වර්ෂයේදී කරනලද පරීක්ෂණය මෙය තවදුරටත් සනාථ කරයි. සලකා බලන වර්ෂය තුළ ශුද්ධ රාජ්‍ය ණයෙහි අන්තර්ගත විදේශීය ණය කොටස සියයට 3.0 කින් ඉහළ ගිය අතර, ඉකුත් වර්ෂය හා සසඳන විට එම වර්ෂය තුළ දී වැඩි වූයේ සියයට 2.0 කිනි. 1968 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී මුළු ශුද්ධ ණයෙන් සියයට 17.8 ක් විදේශීය ණය වලින් යුක්ත විය. ඉකුත් මුදල් වර්ෂ 5 තුළ දී ශුද්ධ විදේශීය ණය දෙගුණයකට වඩා වැඩි විය. (වැඩිවීම සියයට 224.0 කි) එම කාලපෙදය තුළ දේශීය ණය ප්‍රමාණය වැඩි වූයේ 2/3 ට වඩා වැඩියෙනි (වැඩිවීම සියයට 68.9 කි).

තවද, ඉකුත් පස් වසර තුළ දී දළ ජාතික නිෂ්පාදනයට ඇති රාජ්‍ය ණයෙහි අනුපාතය, ඉහළ නැගීම වැදගති. 1964 දී මුළු රාජ්‍ය ණය, දළ ජාතික නිෂ්පාදනයෙන් (වර්තන සාධක මිල අනුව) සියයට 51.7 ක් වූ අතර, 1968 දී සියයට 63.6 දක්වා වැඩි විය. 1964 දී විදේශීය ණය අනුපාතය සියයට 5.6 කින් වැඩි වී, 1968 දී එය සියයට 10.7 ක් විය. මෙම කාලපෙදය තුළදීම දේශීය ණය අනුපාතය සියයට 46.1 සිට සියයට 53.0 දක්වා වැඩිවිය.

1968/69 තුළ දී දේශීය බැංකු නොවන අංශයන් ගෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 375.0 සහ විදේශයන් ගෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 476.0 ක් ණය වශයෙන් ගැනීමට රජය බලාපොරොත්තු වේ. මින් දෙවනුව කී විදේශීය ණය ඇස්තමේන්තුව යෝජනා ක්‍රමය රුපියල් දශ ලක්ෂ 213.0 කින් සහ භාණ්ඩ ණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 263.0 කින් සමන්විත වී ඇත.

දේශීය ණය

ඉකුත් මුදල් වර්ෂය අවසානයේ දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,582.2 වූ දළ දේශීය ණය ප්‍රමාණය 1968 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 614.3 කින් වැඩි වී (හෙවත් සියයට 13.4 කින්) රුපියල් දශ ලක්ෂ 5,196.5 ක් විය. ඉකුත් මුදල් වර්ෂ හතර අග දී දේශීය ණයෙහි සැකස්ම සහ ඇති වූ වෙනස්කම් පහත ඇති II (ඊ) 12 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙන් දක්වා ඇත.

සලකා බලන වර්ෂය තුළ දී දළ දේශීය ණයෙහි වැඩිවීම සකස් වී තුබුණේ රජයේ සුරැකුම්පත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 331.1, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් රුපි. දශ ලක්ෂ 25) .0 සහ මහ බැංකු අත්තිකාරම් රුපි. දශ ලක්ෂ 32.9 වශයෙනි. මෙම වැඩිවීම් මගින් බදු සංචිත සහතික වලින් අඩු වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 1.7 හිලව කර ගත හැකි විය. ඉකුත් වර්ෂයේ මෙයට අදාළ අනුරූප සංඛ්‍යා පිළිවෙළින් රුපියල් ණය රුපි. දශ ලක්ෂ 310.2, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 75.0, සහ මහ බැංකු අත්තිකාරම් රුපි. දශ ලක්ෂ 9.0 ක් විය. එම වර්ෂය තුළ දී බදු සංචිත සහතික පත්වලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 6.5 අඩුවීමක් තුබුණි.

1968 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී නොබෙරන ලද මුළු දළ දේශීය ණයෙන් සුරැකුම්පත් රුපි. දශ ලක්ෂ 3,117.9 ක් හෙවත් සියයට 60 ක් විය. ඉතිරිය සැලුම් ගත්තේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,750.0 ක් හෙවත් (සියයට 33.6 ද), බදු සංචිත සහතික පත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 24.0 (හෙවත් සියයට 0.5) ද, මහ බැංකු අත්තිකාරම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 304.5 (හෙවත් සියයට 5.9) ක් සහ ජාතික සංවර්ධන පිළිනපත් රුපි. දශ ලක්ෂ 0.1 ක් වශයෙනි.

1966 සහ 1967 වාර්ෂික වාර්තාවල දේශීය ණයෙහි කාලීන ව්‍යුහය ඉකුත් මුදල් වර්ෂ 4 තුළ දී දීර්ඝ වූ බව පෙන්වා දුනි. 1967/68 දී අවුරුදු 20 කට අධික පරිනතවීමේ කාලයක් සහිත දේශීය ණය මුළු දේශීය ණයෙන් සියයට 28.9 ක් වී, පසුගිය මුදල් වර්ෂයට වඩා සියයට 2.8 කින් පහළ වැටුණි. මෙයට අනුරූප ඉකුත් මුදල් වර්ෂයේ වෙනස්වීම් සියයට 5.0 ක වැඩිවීමකි. අරුදු 5 කට අධික පරිනතවීමේ රටාවක් ඇති ණය, මුළු ණයෙන් සියයට 8.7 ක් වී, එම මුදල් වර්ෂය තුළ එම ණය සියයට 3.2 කින් වැඩි විය. ඉකුත් මුදල් වර්ෂය තුළ දී සියයට 1.5 ක අඩුවීමක් දක්නට ලැබුණි. අනිකුත් අතට වර්ෂය තුළ දී සඳහන ණය සියයට 0.8 කින් අඩු වූ අතර, නිස්සඳහන ණය එම ප්‍රමාණයෙන් ම ඉහළ නැඟුණි.

සංඛ්‍යා සටහන II (වී) 12
දේශීය රාජ්‍ය ණය සංයුතියේ ඇති වූ වෙනස්කම්

රුපියල් දශ ලක්ෂ

සැප්තැම්බර් අවසානයට	රුපියල් ණය			භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	බදු සංචිත සහතික	මහබැංකු අත්තිකාරම් (අ)	ජාතික සංවර්ධන පිළිනපත් (අ)	එකතුව	
	දළ	නිදන් අරමුදල් (අ)	ශුද්ධ					දළ	ශුද්ධ
1965	2149.6	370.2	1779.4	1300.0	32.7	213.1	0.1	3695.5	3325.3
1966	2474.6	448.0	2026.6	1425.0	32.2	262.6	0.1	4194.5	3746.5
1967	2784.8	507.8	2276.9	1500.0	25.7	271.6	0.1	4582.2	4074.3
1968	3117.9	545.5	2572.4	1750.0	24.0	304.5	0.1	5196.5	4651.0
වෙනස (අ) 1966-65	+325.0	+77.8	+247.2	+125.0	-0.5	+49.5	—	+499.0	+421.2
වෙනස (අ) 1967-66	+310.2	+59.8	+250.3	+75.0	-6.5	-9.0	—	+387.7	+327.8
වෙනස (අ) 1968-67	+333.1	+37.7	+295.5	+250.0	-1.7	+32.9	—	+614.3	+576.7

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) නිදන් අරමුදල් වෙනුවෙන් ඇති ආයෝජනවල වෙළෙඳ වටිනාකම පිළිබිඹු වෙයි. (අතිරේක නිදන් අරමුදල් ඇතුළුව)
- (ආ) ජා. මු. අරමුදලට, ජා. ස. ප්‍ර. බැංකුවට, ජා. ස. ස. ට සහ ආ. ස. බැංකුවට සාමාජික දායක මුදල් ගෙවීම ලබාගන්නා ලද 1967 සහ 1968 සැප්තැම්බර් මසට පිළිවෙළින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 84.4 සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 86.9 ක් වූ විශේෂ ණය මුදල් ඇතුළත් වෙයි. මෙම විශේෂ ණය මුදල් හැරුණු විට, මුදල් වර්ෂය තුළදී මහ බැංකු අත්තිකාරම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 30.4 කින් වැඩිවිය. මෙම විශේෂ ණයවලින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංවිධානයක් වෙනුවෙන් නිකුත් කරනු ලැබූ පොරොන්දු තෝරාගැනීමට අනුකූලව ඇත.
- (ඇ) 1967 සහ 1968 සැප්තැම්බර්වලදී අවසන් වන විට නිකුත් වූ සහ නොබෙරන ලද ජාතික සංවර්ධන පිළින පත්වල වටිනාකම පිළිවෙළින් රු. 67,542 සහ රු. 58,828 ක් විය.
- (ඈ) (+) ධන ලකුණින් වැඩිවීමක් දක්වයි.

සංඛ්‍යා සටහන II (වී) 13
දේශීය ණය — පරිනත වීම අනුව විග්‍රහ කිරීම
(සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී)

රුපියල් දශ ලක්ෂ

පරිනත වීමේ වර්ෂ	1964		1965		1966		1967		1968	
	ප්‍රමාණය	සියයට	ප්‍රමාණය	සියයට	ප්‍රමාණය	සියයට	ප්‍රමාණය	සියයට	ප්‍රමාණය	සියයට
1. නිෂ්පාදන ණය(අ) ...	1,465.9	43.4	1,545.9	41.8	1,719.8	41.0	1,797.4	39.2	2,978.8	40.0
2. සඳහන ණය (ආ) ...	1,909.4	56.6	2,149.6	58.2	2,474.7	59.0	2,784.8	60.8	3,117.9	60.0
(අ) අවුරුදු 5 ට අඩු ...	205.8	6.1	245.5	6.6	292.1	7.0	252.6	5.5	452.1	8.7
(ආ) අවුරුදු 5-10 අතර	445.0	13.2	392.3	10.6	354.5	8.5	367.7	8.0	315.7	6.1
(ඇ) අවුරුදු 10-15 අතර	216.6	6.4	336.6	9.1	386.0	9.2	386.0	8.4	249.1	4.8
(ඈ) අවුරුදු 15-20 අතර	247.0	7.3	127.1	3.4	324.1	7.7	324.1	7.1	600.0	11.5
(ඉ) අවුරුදු 20-25 අතර	795.0	23.6	1,048.1	28.4	1,118.0	26.7	1,454.4	31.7	1,501.0	28.9
එකතුව	3,375.3	100.0	3,695.5	100.0	4,194.5	100.0	4,582.2	100.0	5,196.5	100.0

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, බදු සංචිත සහතිකපත්, මහ බැංකු අත්තිකාරම් සහ ජාතික සංවර්ධන පිළිනපත්වලින් සමන්විත වේ.
- (ආ) පරිනතවීමේ අවසාන දිනට

රුපියල් සුරැකුම්පත්

1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී රජය රුපියල් දශ ලක්ෂ 359.7 ක ප්‍රමාණයක රුපියල් ණය දෙලහක් නිකුත් කරනු ලැබීය. මෙයින් රුපි. දශ ලක්ෂ 350.0 මුළුමනින් ම මුදල් සඳහා විය. ඉතිරි ණය මුදල වූ 31%; 1972-74 'බී' කාණ්ඩයේ ණය ලබාගත්තේ මෙම වර්ෂය තුළ පරිනත වූ 3%, 1965/67 ණය පරිවර්තනය කිරීමෙනි. මෙම පරිවර්තනය කරනු ලැබූ ණය හැරුනු විට රුපියල් සුරැකුම්පත් මගින් ගනු ලැබූ සමපත් ප්‍රමාණය රුපි. දශලක්ෂ 350.0 ක් විය. පරිවර්තනය කරනු ලැබූ කෙටි කාලීන ණය හැරුනු විට අනෙක් ගනු ලැබූ ණය අවුරුදු 21 සිට 25 අතර, පරිනතවන දිගු කාලීන ණය විය.

පසුගිය මුදල් වර්ෂය තුළ දී ගනු ලැබූ ණය සමග සසඳන විට, එම වර්ෂය තුළ දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 9.8 ක ප්‍රමාණයකින් යුත් ණය 15 ක් ගනු ලැබීය. මෙයින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 50.8 ක ප්‍රමාණයකින් යුත් ණය 3 ක් පරිවර්තන ණය මුදල් විය. මේ අනුව ලබාගත් සමපත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 340.0 ක් විය. මුදල් සඳහා ගනු ලැබූ ණය 12 ක්, එකක් කෙටි කාලීන වූ අතර, ශේෂය අවුරුදු 21 සිට 25 අතර, පරිනත වන දීර්ඝකාලීන ඒවා විය.

1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී රුපියල් ණය දයකත්වය බෙදී ගිය අයුරු II පරිශීෂ්ඨයේ 27 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වා ඇත. එමෙන් ම ඉකුත් සිව් වසර තුළ දී රුපියල් ණයෙහි දයකත්වය පිළිබඳ තොරතුරු පිටු කොට II (ඊ) 14 සංඛ්‍යා සටහනෙන් පහත දක්වා ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 14

1964/65 සිට 1967/68 දක්වා රුපියල් සුරැකුම්පත්වල ආයකත්වය වර්ග කිරීම (අ)

රුපියල් දශලක්ෂ

දයකත්වය	1964/65		1965/66		1966/67		1967/68	
	ප්‍රමාණය	සියයට	ප්‍රමාණය	සියයට	ප්‍රමාණය	සියයට	ප්‍රමාණය	සියයට
1. වෙළෙඳ බැංකු ...	1.0	0.4	17.9	5.1	13.5	3.5	0.8	0.2
2. සමුපකාර බැංකු ...	—	—	—	—	0.3	0.1	—	—
3. ඉතිරි කිරීමේ ආයතන ...	38.8	14.7	37.2	10.6	74.7	19.1	48.8	13.6
4. නිදන් අරමුදල් ...	52.5	19.9	104.5	29.8	96.3	24.6	114.1	31.7
5. දෙපාර්තමේන්තු සහ අනෙකුත් කාර්යාලයේ අරමුදල් ...	14.4	5.5	3.7	1.1	10.2	2.6	9.5	2.6
6. භාරකාර මණ්ඩල, සුභසාධක විශ්‍රාම වැටුප් සහ අර්ථසාධක අරමුදල් ...								
(අ) සේ. අ. අ. ...	72.4	27.4	74.6	21.2	85.0	21.8	92.6	25.7
(ආ) අනෙකුත් ...	31.5	11.9	39.2	11.2	43.1	11.0	29.2	8.1
7. රක්ෂණ අරමුදල් ...								
(අ) රක්ෂණ සංස්ථාව ...	42.2	16.0	46.2	13.2	47.9	12.3	53.2	14.8
(ආ) රක්ෂණ සමාගම් ...	6.6	2.5	10.6	3.0	10.6	2.7	4.4	1.2
8. අනෙකුත් සමාගම් ...	0.2	0.1	0.5	0.1	0.3	0.1	0.8	0.2
9. සුද්ගලයන්, සමාජ හා ආයතන...	4.6	1.7	17.0	4.8	8.9	2.3	6.6	1.8
එකතුව ...	263.9	100.0	351.2	100.0	390.8	100.0	359.7	100.0

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) රුපියල් ණයවලට පමණක් අදාළ වේ.

1967-68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී ගනු ලැබූ මුළු සුරැකුම්පත් ප්‍රමාණයෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 114.1 හෙවත් සියයට 31.7 ක් නිදන් අරමුදල් මගින් උරාගෙන ඇත. අනෙකුත් ප්‍රධාන දයකයන් සුරැකුම්පත් ගෙන ඇත්තේ මෙසේ ය :— සේවක අර්ථසාධක අරමුදල රුපියල් දශ ලක්ෂ 92.6 (සියයට 25.7), රක්ෂණ සංස්ථාව රුපියල් දශ ලක්ෂ 53.2 (සියයට 14.8) ඉතිරි කිරීමේ ආයතන රුපියල් දශ ලක්ෂ 48.8 (සියයට 13.6) භාරකාර මණ්ඩල, සුභසාධක, විශ්‍රාම වැටුප් සහ අර්ථසාධක අරමුදල් (සේවක අර්ථසාධක අරමුදල හැර) රුපියල් දශ ලක්ෂ 29.2 (සියයට 8.1) වශයෙනි.

පසුගිය වසරේ වාර්ෂික වාර්තාව මගින් අර්ධ රාජ්‍ය අංශය, එනම්, සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල, රක්ෂණ සංස්ථාව, නිදන් අරමුදල් සහ ඉතිරි කිරීමේ ආයතන මගින් රජයේ ණය ගැනුම් කෙරෙහි තුබූ සැලකිය යුතු වැඩිවීමේ උපනතිය නිරීක්ෂණය කරුණි. සලකා බලන වර්ෂය තුළ දී මෙම උපනතිය එලෙස ම පැවතුනි. ඉකුත් සිව් වසර තුළ දී මෙම ආයතනයන්ගෙන් පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 205.9, රුපියල් දශ ලක්ෂ 262.5 ක්, රුපියල් දශ ලක්ෂ 303.9 ක් සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 308.7 ක දයකත්වයක් තිබූ අතර, මුළු දයකත්වයෙන් එම ප්‍රමාණයන් පිළිවෙලින් සියයට 78.0, සියයට 74.8, සියයට 77.8 සහ සියයට 85.8 ක් විය.

1967/68 මුදල් වර්ෂය අවසානයේ දී රජයේ සුරැකුම්පත් හිමිකම් බෙදී ගිය අයුරු ඉකුත් මුදල් වර්ෂ සහරෙහි අනුරූප සංඛ්‍යා තොරතුරු හා සමග II (ඊ) 15 සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වා ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 15

1963/1964 සිට 1967/68 දක්වා රජයේ සුරැකුම්පත්වල හිමිකම (අ)

රුපියල් දශ ලක්ෂ

හිමියන්	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68
අ. බැංකු අංශය ...	329.5	326.5	324.5	281.2	328.8
1. මහ බැංකුව ...	9.1	8.0	8.0	7.4	70.0
2. වෙළඳ බැංකු ...	320.4	318.0	316.4	273.7	258.8
ආ. බැංකු නොවන අංශය ...	1,580.0	1,823.6	2,150.2	2,503.6	2,789.0
1. ඉතිරිකිරීමේ ආයතන ...	435.6	474.4	511.6	600.5	641.2
2. නිදන් අරමුදල ...	256.2	302.5	407.0	474.2	532.3
3. දෙපාර්තමේන්තු සහ අනෙකුත් කාර්යාලීය අරමුදල් ...	107.5	121.8	123.8	140.0	147.1
4. සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල ...	287.8	360.1	434.8	519.8	612.1
5. අනෙකුත් අර්ථසාධක අරමුදල් ...	253.7	281.9	322.9	364.3	394.5
6. රක්ෂණ සංස්ථාව ...	45.4	87.6	133.8	181.6	234.5
7. අනෙකුත් රජයේ සංස්ථා ...	3.5	3.5	3.5	2.9	2.9
8. රක්ෂණ සමාගම් ...	128.7	132.1	136.6	136.5	140.7
9. වෙනත් (ආ) ...	61.5	59.7	76.3	83.8	83.7
එකතුව	1,909.4	2,149.6	2,474.6	2,784.8	3,117.9

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

අ. රුපියල් ණයවලට පමණක් අදාළ වේ.
 ආ. සමුපකාර බැංකු, වෙනත් සමාගම්, සමාජ ආයතන හා පුද්ගලයන් සමන්විත වේ.

1963/64 සිට 1966/67 දක්වා අතර කාලය තුළ බැංකු ක්‍රමය මගින් රජයේ සුරැකුම්පත් දැරීම පිළිබඳ අඩුවන උපනතියක් පෙන් වූ අතර, 1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළ දී සුරැකුම්පත් දැරීම රුපියල් දශ ලක්ෂ 47.6 කින් හෙවත් සියයට 16.9 කින් වැඩිවීමක් පෙන්වුම් කළේය. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ වෙළෙඳ බැංකුවල අඩු වී ගිය සුරැකුම්පත් දැරීම හිලවී වියන පරිදි මහ බැංකුවේ සුරැකුම්පත් දැරීම සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වී මි. 1967/68 දී මහ බැංකුවේ දැරීම ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 70.0 දක්වා වැඩි වූ අතර, ඉකුත් සිව් වසර තුළ දී මහ බැංකුවේ දැරීම වල සාමාන්‍ය ගණන රුපියල් දශ ලක්ෂ 8.0 ක් විය. මෙම වැඩිවීම් වලට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ මහ බැංකුව විසින් නිදන් අරමුදල් වලින් සුරැකුම්පත් මිලයට ගැනීමයි. අනෙක් අතට 1963/64 සිට වෙළෙඳ බැංකු විසින් තමන් ගේ සුරැකුම්පත් දැරීම නොකඩවා අඩු කර ගෙන යන ලදී.

වසර ගණනක සිට බැංකු නොවන අංශය තමන් ගේ දැරීම් වැඩි කර ගෙන ආ අතර, 1967/68 දී ඔවුන් ගේ දැරීම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,789.0 ට වැඩි කර ගති. ඉකුත් පස් වසර තුළ දී එනම්, 1962/63 සිට 1967/68 කාලය තුළ දී මෙම අංශය මගින් තමන් ගේ කොටස සියයට 81.9 සිට සියයට 89.5 දක්වා සියයට 7.6 කින් වැඩි කර ගන්නා ලදී.

බැංකු නොවන අංශයේ රජයේ සුරැකුම්පත් වල ප්‍රධාන දරන්නන් වූයේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, රක්ෂණ සංස්ථාව, නිදන් අරමුදල, ඉතිරි කිරීමේ ආයතන සහ දෙපාර්තමේන්තු අරමුදල් වැනි අර්ධ රාජ්‍ය ආයතනයන් ය. 1963/64 සිට 1966/67 දක්වා කාලය තුළ දී අර්ධ රාජ්‍ය අංශයන්හි දැරීම් සියයට 59.5 සිට සියයට 68.9 දක්වා සියයට 9.4 කින් වැඩි වූ අතර, 1967/68 ආන්තිකව සියයට 69.6 කින් ඉහළ නැඟුණි. මේ අයුරින් 1967 වාර්ෂික වාර්තාවෙන් නිලීකෂණය කල, අර්ධ රාජ්‍ය අංශය මගින් රුපියල් සුරැකුම්පත් කෙරෙහි වැඩියෙන් බර විමේ උපනතිය සලකා බලන වර්ෂය තුළ දී ද එලෙස ම පවත්වාගෙන යනු ලැබීය.

1968 අප්‍රේල් 18 වැනි දා, 1989/93 සියයට 5½ ණය මුදල් පොලිය වැඩි කිරීමත් සමඟ රජයේ දීර්ගකාලීන ණය මුදල්වල වාර්ෂික (අවුරුදු 21 සිට 25 අතර) පොළී ප්‍රමාණය සියයට 4½ සිට සියයට 5½ දක්වා වැඩි කරන ලදී. එතැන් සිට පොළී ප්‍රමාණය නොවෙනස්ව පැවතුනි. මුලින් තුඩු පොළී ප්‍රමාණය 1963 ජූනි 1 වැනි දා සිට වසර 5 ක් පමණ ක්‍රියාත්මක විය.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත්

1967/68 මුදල් වර්ෂය ආරම්භයේ දී නොබේරා තුඩු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,500.0 ක් විය. එදිනට බලයලත් සීමාව ද රුපියල් දශ ලක්ෂ 1500.0 ක් විය. පාර්ලිමේන්තුව මගින් 1968 ජනවාරි 27 ද සිට මෙම ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1750.0 දක්වා වැඩි කරන ලදී. 1967/68 මුදල් වර්ෂය අවසන් වන විට නිකුත් කොට නොබේරා තුඩු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1750.0 ක් වූයෙන්, මුදල් වර්ෂය තුළ වැඩිවීම රුපියල් දශ ලක්ෂ 250.0 ක් විය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුතුව පිළිබඳ විස්තර II වැනි පරිච්ඡේදයේ 28 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වා ඇත.

1968 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී බැංකු ක්‍රමය විසින් දරනු ලැබූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1682.2 ක් (මෙය නොබේරා තුඩු මුළු ප්‍රමාණයෙන් සියයට 96.1 කි.) වූ අතර, මෙය 1967 සැප්තැම්බර් 30 වැනි දින වන විට නිකුත් කොට නොබේරා තුඩු රුපියල් දශ ලක්ෂ 1456.7 (මෙය නොබේරු මුළු ප්‍රමාණයෙන් සියයට 97.1 කි) හා සැසඳේ. මෙම මුළු ගණනින් 1968 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී මහ බැංකුව දැරූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1586.3 ක් (නොබේරු මුළු ප්‍රමාණයෙන් සියයට 90.2 කි.) වූ අතර, 1967 මෙය සැප්තැම්බර් 30 වැනි දා පැවැති රුපියල් දශ ලක්ෂ 1377.2 (නොබේරු මුළු ප්‍රමාණයෙන් සියයට 91.8) හා සැසඳේ. මේ අනුව, වැඩි වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 225.5 න් රුපියල් දශ ලක්ෂ 209.1 කට මහ බැංකුව වගකියන ලදී.

බදු සංචිත සහතික

1966/67 වර්ෂය තුළ දී නිකුත් කිරීමට බලය ඇති බදු සංචිත සහතික ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 250.0 ක් වූ අතර, එම ප්‍රමාණය 1967 ඔක්තෝබර් 28 වැනි දා රුපියල් දශ ලක්ෂ 300.0 දක්වා වැඩි කරන ලදී. බලය ලද නිකුතුවෙන් 1968 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 262. 5 ක ප්‍රමාණයක් නිකුත් කොට තුඩු අතර, එදින වන විට නිකුත් කොට තිබූ සහතික පත්වලින් භාර නොදෙන ලද ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 24.0 ක් විය. ඉකුත් මුදල් වර්ෂයේ අවසානයේ දී භාර නොදෙන ලද ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 25.7 ක් වූ අතර, ඒ හේතුවෙන් වර්ෂයේ මෙම ණයෙහි රුපියල් දශ ලක්ෂ 1.7 ක අඩුවීමක් විය. ඉකුත් වර්ෂයේ ද මේ ආකාරයෙන් ම මෙම වර්ගයේ ණයෙහි රුපියල් දශ ලක්ෂ 6.5 ක අඩුවීමක් තුඩුනි.

1968 සැප්තැම්බර් 7 වැනි දි සිට බදු සංවිත සහතික පත්වල වාර්ෂික පොළිය සියයට 1½ සිට 2 දක්වා වැඩි කරන ලදී. මීට කලින් පැවතුන පොළී ප්‍රමාණය වූ සියයට 1½, 1961 අගෝස්තු මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක වූවකි.

මහ බැංකු අත්තිකාරම්

1968 සැප්තැම්බර් මාසය අවසන් වන විට මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද අත්තිකාරම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 304.5 ක් විය. 1967 සැප්තැම්බර් මස අවසන් වන විට තුඩු මෙයට අදාළ ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 271.6 කි. සලකා බලන වර්ෂය තුළ දී මේ නිසා වැඩි වූ අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 32.9 කි. ජාත්‍යන්තර මුදල් ආයතනවලට ගෙවිය යුතු වූ ලංකාවේ දයක මුදල් සඳහා ලබා ගන්නා ලද ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් 1968 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 86.9 ක් වූ අතර, ඉකුත් මුදල් වර්ෂය අවසානයේ දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 84.4 ක් විය. මෙම ගෙවීම් හැරුණු විට, 1967/68 දී මහ බැංකු අත්තිකාරම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 30.4 කින් වැඩි විය.

විදේශීය ණය

1967/68 මුදල් වර්ෂය අවසානයේ දී දළ විදේශීය ණය (ආපසු ගෙවීම් හැර, එහෙත් නිදන් අරමුදල් සඳහා වූ අඩු කිරීම්වලට පෙර) රුපි. දශ ලක්ෂ 739.3 සිට රුපි. දශ ලක්ෂ 1045.4 දක්වා වැඩි විය. මෙම වැඩිවීම රුපි. දශ ලක්ෂ 306.1 ක් හෙවත් සියයට 41.4 කි. මෙයට අදාළ ඉකුත් මුදල් වර්ෂයේ වැඩිවීම රුපියල් දශ ලක්ෂ 190.5 ක් හෙවත් සියයට 34.7 ක් විය. 1967/68 දී විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 306.1 කින් ඉහළ යාමට එක් හේතුවක් වූයේ, 1967 නොවැම්බර් 18 වැනි දි රන් පවුමේ සහ 1967 නොවැම්බර් 22 දි ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණ කිරීමත් නිසා ඇති වූ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵල නිසා¹ බේරුම් නොකරන ලද විදේශීය ණය ප්‍රමාණයන්ගේ රුපියල් වටිනාකම නැවත තක්සේරු කිරීමට සිදු වූ හෙයිනි. ඒ අනුව සමහර විදේශීය ආධාර ගිවිසුම් යටතේ, එනම්, පෝලන්ත, මහජන සමූහාණ්ඩුවේ ණය මාලාව රුපි. දශ ලක්ෂ 38.0 (පවුම ලක්ෂ 2.85), ජර්මන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමූහාණ්ඩුවේ ණය මාලාව රුපි. දශ ලක්ෂ 200.0 (පවුම ලක්ෂ 15.0) සහ යුගෝස්ලේවියානු ණය මාලාව රුපියල් දශ ලක්ෂ 73.0 (පවුම 5.5)² එන “රන් අන්තර්ගතය පිළිබඳ වගන්තියට අනුව” රුපියල් වටිනාකම වැඩි කර ගැලපීම නිසා විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1.4 කින් ඉහළ ගියේය. එමෙන් ම ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණ කිරීම නිසා, විදේශීය ණයෙහි රුපියල් වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 143.0 කින් වැඩි විය. මෙලෙස රුපියල සහ රන් පවුමේ අවප්‍රමාණ කිරීම නිසා ඇති වූ වැඩිවීම් හැරුණු විට, 1968 සැප්තැම්බර්වලින් අවසන් වන මුදල් වර්ෂය තුළ දී දළ විදේශීය ණය ප්‍රමාණයේ වැඩිවීම රුපි. දශ ලක්ෂ 161.7 විය.

සලකා බලන මුදල් වර්ෂය තුළ දී විදේශීය ණයවලින් ගත් මුළු ගැනුම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 214.3 වූ අතර, මින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 51.2 ක් (හෙවත් සියයට 23.9) යෝජනා ක්‍රම ණයෙන් යුක්ත විය. ශේෂය වූ රුපි. දශ ලක්ෂ 163.1 ක (හෙවත් 76.1) භාණ්ඩ ණය යටතේ වූ ගැනුම් විය. මුදල් වර්ෂය තුළ දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 52.6 ක් වූ මුළු ආපසු ගෙවුම් වලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 43.9 (හෙවත් සියයට 83.3) ක් යෝජනා ක්‍රම ණය වූ අතර, රුපියල් දශ ලක්ෂ 8.7 ක් (හෙවත් සියයට 16.5) ක් භාණ්ඩ ණය විය. මේ නිසා ලංකාවේ විදේශීය ණය³ ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 161.7 කින් වැඩි විය.

II (ඊ) 16 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි, රන් පවුම, යෝජනා ක්‍රම සහ භාණ්ඩ ණය පිළිබඳ වගකීම් වැඩිවීමේ විස්තර විග්‍රහ කොට පහත දක්වා ඇත :-

යෝජනා ක්‍රම ණය

1967/68 වර්ෂයේ යෝජනා ක්‍රම ණය යටතේ ලැබුණ විදේශාධාර උපයෝගී කොට ගත් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 51.2 කි. රුපියල් දශ ලක්ෂ 43.9 ක නැවත ගෙවීම් හැරුණු විට, යෝජනා ක්‍රම ණය වෙනුවෙන් වූ විදේශීය වගකීම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 7.3 කින් වැඩි විය. ඉකුත් මුදල් වර්ෂය තුළ දී උපයෝගී කොට ගත් ප්‍රමාණය වූ

1. මුදල් අවප්‍රමාණ කළ දින දෙක අතර විදේශීය විනිමය හුවමාරුවක් නොවීය.
2. ඉහත සඳහන් කරන ලද ගිවිසුම්වල රන් “අන්තර්ගත පිළිබඳ වගන්තිය” ට අනුව මෙම ණය මාලාවල් වල නොබේරු ණය සහ, පොලී ගෙවීම් අවප්‍රමාණය කිරීමට පෙර තුඩු තත්වයටම එන පරිදි ඒවායේ රන් සමකය සකස් කළ යුතුය.
3. රජයේ දෙපාර්තමේන්තු මගින් ගිවිස ගනු ලැබූ සැපයුම් කරුවන්ගේ ණය හැර.

II (වී) 16 වැනි සංඛ්‍යා සටහන
විදේශීය ණය

රුපියල් දහ ලක්ෂ

මූලයන්ගේ විස්තර	1967/68 දී ආපසු ගැනීම්	1967/68 දී නැවත ගෙවීම්	1967/68 දී වැඩිවීම්	1968 සැප්තැම්බර් 30 වැනි දිනට වගකීම්
1. රන්පවුම් ණය ...	—	—	—	89.3
2. යෝජනා ක්‍රම ණය ...	51.2	43.9	7.3	525.6
(අ) ජා. ප්‍ර. ස. බැ.	—	7.7	—7.7	164.3
(ආ) ඇ. එ. ජ.	—	0.6	—0.6	63.8
(i) අයි. ඩී. ඒ.	—	1.3	—1.3	9.6
(ii) සංවර්ධන ණය අරමුදල	—	—	—	7.0
(iii) ඒ. අයි. ඩී. ණය	—	—	—	15.8
(iv) පී. එල් : 480	15.8	—	15.8	15.8
(ඇ) එක්සත් රාජධානිය	0.9	6.8	—5.9	11.3
(ඈ) සෝ. ස. ස. සං	0.5	8.9	—8.4	94.5
(ඉ) ජර්මන් පෙඩරල් සමූහාණ්ඩුව	9.8	5.4	4.4	53.3
(ඊ) ජර්මන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමූහාණ්ඩුව	8.3	—	8.3	9.7
(උ) මහජන චීන සමූහාණ්ඩුව	—	5.5	—5.5	39.8
(ඌ) කැනඩාව	9.0	3.8	5.2	38.5
(ඍ) නැෂනල් සහ ග්‍රීන්ඩලේස් බැංකුව	3.9	—	3.9	3.9
(ඎ) ප්‍රංශය (ආ)	—	1.7	—1.7	5.5
(ඏ) යුගෝස්ලේවියාව	0.9	1.6	—0.7	3.8
(ඐ) පෝලන්තය	2.0	0.6	1.4	4.6
3. භාණ්ඩ ණය ...	163.1	8.7	154.4	430.5
(අ) ඇ. එ. ජ. (ආ)	31.7	—	31.7	75.8
(ආ) ජර්මන් පෙඩරල් සමූහාණ්ඩුව (අ)	20.6	—	20.6	87.6
(ඇ) එක්සත් රාජධානිය	55.0	—	55.0	133.9
(ඈ) කැනඩාව	2.8	—	2.8	7.9
(ඉ) ප්‍රංශය	24.2	0.5	23.7	39.7
(ඊ) ජපානය	26.9	3.0	24.0	75.8
(උ) ඉන්දියාව	1.9	5.2	—3.4	9.9
මුළු එකතුව ...	214.3	52.6	161.7	1045.4

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) ක්‍රීඩිටැන්ස්ටෝල් පරි විසරාදන ණය
 (ආ) යෝමියේට එවු එච් ඒමියේනියේස්ටමන්ට—සොකමන් (එස්ඔඩීඑස්) බැං
 (ඇ) ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන ණය සඳහා නියෝජ්‍යත්ව.

රුපියල් දශ ලක්ෂ 42.3 ට වඩා රුපියල් දශ ලක්ෂ 43.5 මුදල් ප්‍රමාණයක් නැවත ගෙවීම නිසා යෝජනා ක්‍රම ණය ගිණුමෙහි රුපියල් දශ ලක්ෂ 1.2 ක විදේශීය වගකීම්වල අඩුවක් ඇති විය. II (ඊ) 16 සංඛ්‍යා සටහනෙහි පෙන්වා දී ඇති පරිදි උපයෝගී කොට ගත් යෝජනා ක්‍රම ණය වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් සපයනු ලැබුයේ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ පී. එල්. 480 ණය ක්‍රමය මගිනි.

මෙම ආධාර යටතේ ගෙන්වනු ලැබූ කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩයන් අලවියෙන් ලබන මුදල් ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික සහ කෘෂිකර්මය මත පදනම් කර්මාන්ත දියුණුව සඳහා උපයෝගී කර ගත යුතු වෙයි. උපයෝගී කර ගන්නා ලද යෝජනා ක්‍රම ණය වලින් අනෙක් ප්‍රධාන කොටස් පැමිණියේ ජර්මන් පෙඩරල් සමූහාණ්ඩුවෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 9.8 (සිමෙන්ති කර්මාන්තය, වාත්තු යකඩ කර්මාන්තය, කඩදැසි කර්මාන්තය, වරාය වර්ධනය සඳහා) කැනඩාවෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 9.0 (කටුනායක ගුවන් තොටුපල ප්‍රතිශෝධනය කිරීම සහ මස්කෙළි විදුලි බල යෝජනා ක්‍රමයට උපකරණ භාණ්ඩ සැපයීම සඳහා) සහ ජර්මන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමූහාණ්ඩුවෙන් (තුල්හිරිය රෙදිපිළි කර්මාන්ත ශාලාව සඳහා) ලැබූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 8.3 ක් වශයෙනි.

1968 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී ආපසු ගෙවීම් අත්හැර යෝජනා ක්‍රම ණය වෙනුවෙන් වූ විදේශීය වගකීම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 525.6 ක් විය. මෙම ප්‍රමාණය එම දිනට නොබෙරු මුළු විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 50.3 ක් විය. ඉකුත් මුදල් වර්ෂය අවසානයේ දී යෝජනා ක්‍රම ණය වෙනුවෙන් නොබෙරු ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 428.9 කි. මේ අනුව සලකා බලන වර්ෂය තුළ දී ඉතිරිව ඇති වගකීම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 96.7 කින් වැඩි විය. කෙසේ හෝ මෙම වැඩි වීමෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 89.3 ක්, මුලින් ද විස්තර කළ පරිදි රන් පවුම සහ රුපියල අවප්‍රමාණ කිරීම නිසා ඇති වූ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵල නිසා වැඩිවීමට හේතු විය.

භාණ්ඩ ණය

1968 සැප්තැම්බරයෙන් අවසන් වන මුදල් වර්ෂය තුළ දී භාණ්ඩ ණය යටතේ ගෙන්වනු ලැබූ ආනයනවල වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 163.1 ක් වූ අතර, ඉකුත් මුදල් වර්ෂය තුළ දී මෙයට අදාළ ප්‍රමාණය රුපී. දශ ලක්ෂ 193.9 ක් විය. මේ අනුව වර්ෂය තුළ දී භාණ්ඩ ණය යටතේ ගෙන් වූ ආනයනවල වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 30.8 කින් අඩු වී ඇත. 1966/67 වර්ෂය තුළ දී, මෙයට කලින් වර්ෂයට වඩා උපයෝගී කොට ගත් භාණ්ඩ ආධාර ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 158.7 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. 1967/68 දී භාණ්ඩ ණය උපයෝගී කර ගැනීම අඩුවීමට හේතු වශයෙන් ලංකා රුපියලේ අගය හෙලීම නිසා ආනයන කළ ප්‍රමාණයන් ගේ අඩුවීමේ, බලපෑම සඳහන් කළ යුතු වැදගත් කරුණකි.

භාණ්ඩ ණය යටතේ එම වර්ෂය තුළ දී ලැබූ ආධාර ප්‍රධාන වශයෙන් ම එක්සත් රාජධානියෙන් පැමිණි අතර, පොහොර ද්‍රව්‍ය, කාර්මික අමුද්‍රව්‍ය, රථවාහන සහ වාණිජමය කටයුතු සඳහා වාහන ගෙන්වීමට (රුපියල් දශ ලක්ෂ 55.0) එක්සත් රාජධානියෙන් ද, පීටී, පොහොර යන්ත්‍ර සූත්‍ර සහ රථවාහන අමතර කොටස් ආනයනයට (රුපියල් දශ ලක්ෂ 31.7 ක්) ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයෙන් ද, රෙදි පිළි, පොහොර, කාර්මික අමුද්‍රව්‍ය සහ යන්ත්‍ර සූත්‍ර ගෙන්වීමට (රුපියල් දශ ලක්ෂ 26.9) ජපානයෙන් ද, ට්‍රැක්ටර්, ගොඩනැගිලි උපකරණ මූලික ලෝහ, ටයර් සහ විදුලි ගෙන්වීමට (රුපියල් දශ ලක්ෂ 24.2) ප්‍රංශයෙන් ද, සහ පොහොර ද්‍රව්‍ය, කර්මික අමු ද්‍රව්‍ය යන්ත්‍ර සහ මෝටර් රථ අමතර කොටස් ගෙන්වීමට (රුපී. දශ ලක්ෂ 20.6) ක් ජර්මන් පෙඩරල් සමූහාණ්ඩුවෙන් ද ආදී වශයෙන් සැකසුනි.

1966/67 වර්ෂය අවසානයේදී ද භාණ්ඩ ණය සම්බන්ධයෙන් ඉතිරිව පැවැති විදේශීය වගකීම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 227.0 ක් විය. සලකා බලන වර්ෂය තුළ දී එම ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 203.5 කින් වැඩි වී, 1968 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී රුපී. දශ ලක්ෂ 430.5 ක් විය. මෙලෙස රුපී. දශ ලක්ෂ 49.1 ක වැඩිවීමට හේතු වූයේ රුපියල අවප්‍රමාණ කිරීමයි. 1967/68 මුදල් වර්ෂය අවසානයේ දී උපයෝගී කොට ගත් භාණ්ඩ ණය සම්බන්ධයෙන් නොබෙරා තුඩුණු මුළු ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 430.5 ක් වූ අතර, එම ප්‍රමාණය මුළු දළ විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 41.2 ක් විය.

විමර්ශනයට භාජනය වී ඇති කාලය තුළ දී භාණ්ඩ ආධාර නිසා ඇති වූනු රුපියල් ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල් සහ එම අරමුදල් අයවැය කටයුතු සඳහා උපයෝගී කොට ගැනීම II පරිශිෂ්ටයේ 29 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙන් සම්පිණ්ඩනය කර ඇත. 1966/67 මුදල් වර්ෂය අවසානය වන විට මෙම ගිණුමට රුපියල් දශ ලක්ෂ 195.2 බැර කොට

තුඩු අතර, මෙම ගිණුමෙන් ආපසු ගැණුම් ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 150.0 ක් විය. 1968 සැප්තැම්බරයෙන් අවසන් වන මුදල් වර්ෂය තුළ මෙම ගිණුමට බැර කිරීම් සහ ආපසු ගැනීම් පිළිවෙලින් රුපි. දශ ලක්ෂ 204.6 සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 200.0 ක් විය. මේ නිසා භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදලේ රුපි. දශ ලක්ෂ 4.6 කින් ශුද්ධ වැඩිවීමක් ඇති වුනි.

විදේශීය සැපයුම්කරුවන්ගේ ණය

බාහිර සැපයුම් කරුවන් ගේ ණය හෙවත් විදේශීය සැපයුම්කරුවන් ගේ ණය, මෑතක සිට ආනයනයන්ගේ මූල්‍ය කරනය සඳහා සිහු ලෙස වැඩි ගිය මූලයකි. මෙය විදේශීය අපනයන කරුවකු විසින් ලංකාවේ ආනයන කරුවකුට දෙනු ලබන මූල්‍ය සහයෝගයක් වශයෙන් හැඳින් විය හැකිය.

ගිවිස ගත් සැපයුම්කරුවන් ගේ ණයවල පමණක් සංඛ්‍යා තොරතුරු ලබා ගෙන ඇති නමුත්, යම් කාලයක් තුළ දී ගෙවීමට ඇති මුළු ණය පිළිබඳ තොරතුරු නිශ්චිත වශයෙන් සොයා ගැනීම අපහසුය. මෙලෙස ලැබූ ණය පහසුකම් සලකා බැලීමේ දී 1967 දෙසැම්බර් අවසානය දක්වා ගිවිස ගනු ලැබූ සැපයුම් කරුවන්ගේ ණය මුදල් මුළුමනින් ම වාගේ ප්‍රයෝජනයට ගෙන ඇත. පහත දැක්වෙන විග්‍රහ කිරීම රේඛීය ගනු ලැබූ ණය මුදල් ප්‍රමාණයන් මත පදනම් වී ඇති අතර, නියම ණය ගැනුම් පිළිබඳ ආසන්න විස්තරයක් වශයෙන් ගත යුතුය.

1958 සිට රජයේ දෙපාර්තමේන්තු, රජයේ සංස්ථා සහ පුද්ගලික සමාගම් මගින් ගිවිස ගනු ලැබූ සැපයුම්කරුවන් ගේ ණය පිළිබඳ විස්තර II (ඊ) 17 සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වා ඇත.

1958/68 දී (අ) රජයේ දෙපාර්තමේන්තු සහ රජයේ සංස්ථා මගින්

ගිවිස ගනු ලැබූ සැපයුම්කරුවන්ගේ ණය.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 17

ලබන්නන්	රුපියල් දශ ලක්ෂ							
	1958 (අ)	1962 (ආ)	1963	1964	1965	1966	1967	1968 (ඇ)
1. රජයේ දෙපාර්තමේන්තු	—	—	—	—	1.2	7.3	84.1	75.0
2. රජයේ සංස්ථා	12.2	2.7	4.9	14.7	8.6	120.9	37.6	124.7
එකතුව	12.2	2.7	4.9	14.7	9.8	128.2	121.7	199.7
මුළු එකතුව	12.2	14.9	19.8	34.5	44.3	172.5	294.2	493.9

මූලය : ක්‍රම සම්පාදන හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය; ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) සෑම සංඛ්‍යාවක්ම තාවකාලිකය

(ආ) ලැබී ඇති තොරතුරු අනුව 1958 පසු සහ 1962 පෙර සැපයුම්කරුවන්ගේ ණය ගිවිසුම් කර නැත.

(ඇ) 1968 දෙසැම්බර් 15 සිට. ඊට පසු සංඛ්‍යාව ලබා ගත නොහැකිය.

1958 සිට 1968 දක්වා කාලය තුළ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු සහ සංස්ථා මගින් ගිවිස ගනු ලැබූ සැපයුම් කරුවන්ගේ මුළු ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 493.9 වූ අතර, ඉන් රුපි. දශ ලක්ෂ 449.6 ක් 1966 න් 1968 න් අතර ගිවිස ගත් ඒවා විය. සැපයුම් කරුවන්ගේ ණය ලැබුණු අය අතර රාජ්‍ය සංස්ථා ප්‍රධාන විය. ඔවුනට ලැබුණ කොටස රුපි. දශ ලක්ෂ 326.6 (හෙවත් 66.1%) විය. ශේෂය වන රුපි. දශ ලක්ෂ 167.6 (හෙවත් සියයට 33.9) ලැබුණේ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු වලටය. මේ අනුව ඉකුත් 3 න් වසර තුළ නව මාදිලියේ විදේශීය ණයක වැඩිවීමක් දක්නට ලැබුණි.

ලැබූ ණයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් ඉතාලියෙන් (රුපි. දශ ලක්ෂ 102.7) ලැබූහ අතර, පිළි වෙළින් ජර්මන් පෙඩරල් සමූහාණ්ඩුවෙන් (රුපියල් දශ ලක්ෂ 93.9) ක් ද, එක්සත් රාජධානියෙන් (රුපි. දශ ලක්ෂ 74.2) ක් ද, ජපානයෙන් (රුපි. දශ ලක්ෂ 491) ක් ද, ප්‍රංශයෙන් (රුපි: දශ ලක්ෂ 47.1) ක් ද, ඉන්දියාවෙන් (රුපි. දශ ලක්ෂ 37.2) ක් ද, සහ වෙකෝස්ලෝවැනියාවෙන් (රුපි. දශ ලක්ෂ 32.5) ක් ද, විය. ගිවිස ගනු ලැබූ මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 88.4 ක් රටවල් 7 ක් මගින් දරන ලදී.

ආර්ථික තත්වය දියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රාග්ධන සහ අන්තර් භාණ්ඩ සැපයීමටත්, (උදා. ගමනාගමන, වාරිමාර්ග, විදුලි බල සහ වරාය පහසුකම් සැපයීම), කාර්මික අංශයේ නිෂ්පාදන හැකියාව දියුණු කිරීමටත්, මෙතෙක් ගිවිස ගනු ලැබූ සෑම “ සැපයුම් කරුවකු ගේ ම ණය ” උපයෝගී කොට ගෙන ඇත. ගිවිස ගනු ලැබූ ණය ප්‍රමාණයෙන් භාගයක් පමණ යොදවා ගෙන ඇත්තේ කාර්මික අංශයටය. මෙම අංශය තුළ ද, පෙට්ටිල් කර්මාන්තය (ශුද්ධ කිරීම සහ කලවම් කිරීම) සඳහා ලැබූ ණය ප්‍රමාණයෙන් වැඩිම ප්‍රමාණයක් එනම්, රුපි. දශ ලක්ෂ 99.3 හෙවත් සියයට 20 ක් පමණ යොදවා ගෙන ඇත. එමෙන් ම සැපයුම්කරුවන්ගේ ණය ලැබුවත් අතර, සිමෙන්ති කර්මාන්තයට (රුපි. දශ ලක්ෂ 47.8 හෙවත් සියයට 9.6), ලෝහ කර්මාන්තයට (රුපි. දශ ලක්ෂ 37.1 හෙවත් සියයට 7.4 ක්), ලී වලින් කරන කර්මාන්ත සඳහා (රුපි. දශ ලක්ෂ 7.5 හෙවත් සියයට 5.5) ක් යන අංශ, අනෙක් ප්‍රධාන ඒවා විය. ආර්ථික තත්වය දියුණු කිරීම උදෙසා ප්‍රාග්ධන සහ අන්තර් භාණ්ඩ සැපයුම සඳහා ගිවිසගනු ලැබූ මුළු සැපයුම්කරුවන් ගේ ණයවලින් සියයට 44.0 හෙවත් රුපි. දශ ලක්ෂ 221.1 ක් වෙන් විය. මින්, “ ප්‍රවාහන සේවය ” සඳහා රුපි. දශ ලක්ෂ 118.4 හෙවත් සියයට 23.6 (දුම්රිය රුපි. දශ ලක්ෂ 73.3 හෙවත් සියයට 14.7, ගුවන් ගමන් රුපි. දශ ලක්ෂ 38.7 හෙවත් සියයට 7.7 සහ මාර්ග සඳහා දශ ලක්ෂ 6.1 හෙවත් සියයට 1.2 ක්) වෙන් විය.

එමෙන් ම විදුලි බල සේවය සඳහා රුපි. දශ ලක්ෂ 65.7 ක් හෙවත් සියයට 13.1 ක් ද, මාර්ග ඇල වේලී, ගොඩනැගිලි, පාලම් ගොඩනැංවීම් සහ වාරිමාර්ග කටයුතු සඳහා (පස් කැපීම් ඇතුළුව) රුපි . දශ ලක්ෂ 35.6 ක් හෙවත් සියයට 7.0 ක් වෙන් විය.

අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන විසින් ගත් ණය

1966/67 න් අවසන් වූ ඉකුත් සිව් වසර තුළ දී මහ බැංකුව විසින් ලබා ගත හැකි සියළු ම සම්පත්, රජයේ අවශ්‍යතාවයනට සරිලන පරිදි යොමුකර විමෙන් ද, රජයේ මුදල් තත්වය සහ එම ආයතනයන් ගේ මුදල් අවශ්‍යතාවය අනුව, ජාතික නිවාස කොමසාරිස් වරයාට ණය අරමුදල් සපයන ලෙස රජයට උපදෙස් දුන් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන ලදී. නමුත්, 1967/68 මුදල් වර්ෂය තුළදී මෙම ප්‍රතිපත්තියෙන් වෙන්වී යාමක් දක්නට නිබිණ.

ජාතික නිවාස දෙපාර්තමේන්තුව

1967/68 දී රුපි. දශ ලක්ෂ 18.0 වටිනා ජාතික නිවාස ණයකර 2 ක් නිකුත් කෙරිණි. 1968 පෙබරවාරි 23 වැනි දින සහ ජුනි 15 වැනි දින මේවා නිකුත් කරනු ලැබූ අතර, පිළිවෙලින් ඒවායේ වටිනාකම රුපි. දශ ලක්ෂ 10 සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 8 ක් විය. මේවායේ වාර්ෂික පොළිය සියයට 5½ ක් වූ අතර, 1989 සහ 1993 අතර, ආපසු ගෙවිය යුතු වෙයි. මුදල් වර්ෂය අවසානයේ දී නිකුත් කරනු ලැබූ, නොබේරන ලද ජාතික නිවාස ණයකර ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 93.0 ක් විය. එම වර්ෂය තුළ දී රජය විසින් අනුමත කරන ලද සෘජු මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 19.0 ක් වූ අතර, වසර අවසානයේ දී නොබේරන ලද මුළු ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 140.0 ක් විය. ජාතික නිවාස ණයකර බේරීම සඳහා පිහිටුවනු ලැබූ නිදන් අරමුදල් වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 39.1 වශයෙන් පැවැතින.

රජයේ උකස් බැංකුව

සැලකිල්ලට භාජනය වී ඇති මුදල් වර්ෂයේ දී රජයේ උකස් බැංකුව අළුත් ණයකර නිකුත් කර නොතිබුණි. මෙතෙක් නොබේරන ලද නිකුත් කොට ඇති ණයකරවල වටිනාකම රුපි. දශ ලක්ෂ 33.3 ලෙසට පැවතුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ මෙන් ම, බැංකුවේ කටයුතුවලින් විශාල කොටසක් කර ගෙන යනු ලැබූයේ බැංකු ක්‍රමය මගින් සපයා තුබූ අධිරා පහසුකම් මගිනි. රජයේ උකස් බැංකුවේ ණය ලබා ගැනීමේ සීමාව ඉකුත් වර්ෂයේ පැවති මට්ටම වූ රුපි. දශ ලක්ෂ 75.67 ක් ව පැවතුණි. රජයේ උකස් බැංකු ආඥා පනතේ 73 වැනි ඡේදය අනුව ඇප වූහ අධිරාවල අගය රුපි. දශ ලක්ෂ 43.2 ක් වූ අතර, එම වර්ෂය තුළ ප්‍රයෝජනයට ගත් ප්‍රමාණය රුපි. දශ ලක්ෂ 21.4 ක් විය. 1967/68 අවසානයේ දී ණය ලබා ගැනීමේ හැකියාව ඇතුළත ඉතිරි වූ ශේෂයක් නොවීය.

ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සමායතනය

1967 දී ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිසංස්කරණ හා සංවර්ධන බැංකුව මගින් ඩී. එස්. සී. සී. පනත අනුව ප්‍රයෝජනයට ගත යුතු පරිදි ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සමායතනයට දුන් ඩොලර් දශ ලක්ෂ 4 රේ (රුපි. දශ ලක්ෂ 23.8) ණය මුදලින් සලකා බලන වර්ෂය තුළ දී ආපසු ගැනීම් නොවීය. මෙම ණය මුදලින් ආපසු නොගත් ප්‍රමාණයට වාර්ෂිකව සියයට 3/8 ක පොරොන්දු ගාස්තු ගෙවිය යුතු ය.

මෙම ණය මුදල් 1970 පෙබරවාරියෙන් පටන් ගෙන 1983 පෙබරවාරි වලින් අවසන් වන කාලය තුළ දී අර්ධ වාර්ෂික කොටස් 31 කින් ආපසු ගෙවිය යුතු ය.

1968/69 අය-වැය ලේඛනය

ආදායම් හා වියදම් පිළිබඳ මුල් ඇස්තමේන්තු 1968 අගෝස්තු 2 වැනි දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදුව, 1968 සැප්තැම්බර් 12 වැනි දින අනුමත කරන ලදී. අය-වැය විවාදයේ දී අනුමත කරන ලද අය-වැය ලේඛනයේ වැදගත් ලක්ෂණයක් වූ නව අයභාර වියදම් යෝජනා පහත සඳහන් II (රී) 18 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි සාරාංශ කොට දක්වා ඇත :-

**සංඛ්‍යා සටහන II (රී) 18
1968/69 මුල් අය-වැය ඇස්තමේන්තු**

ශීර්ෂ	මුල් ඇස්තමේන්තු 1968/69	
	රුපියල්	දොලර්
1. ආවර්තන වියදම් (වැය සම්මත 1, 2, 4 සහ 6) (අ)	2,518.1	2,459.2
සියයට 2½ උන වියදම් හැර (ආ)	58.9	
2. ප්‍රාග්ධන වියදම් (වැය සම්මත 3, 5 සහ 7) (අ)	872.7	741.8
සියයට 15 උන වියදම් හැර	130.9	
3. මුළු වියදම (1 + 2)		3,201.0
4. ආදායම		2,338.5
5. අයවැය හිඟය (3-4)		862.5
රාජ්‍ය ණයෙහි සෘජු ආපසු ගෙවීම් සහ නිදන් අරමුදල් සඳහා දයක දීමනා හැර (ඇ)		161.3
6. ඇස්තමේන්තු කළ ශුද්ධ මුදල් හිඟය		701.2
7. අය-වැය හිඟය පියවීම		862.5
(අ) බැංකු නොවන දේශීය මාර්ග		375.0
(ආ) විදේශීය මුදල්		
(1) යෝජනා ක්‍රම ණය	213.0	476.0
(2) භාණ්ඩ ආධාර ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල්	263.0	
(ඇ) නොපියවූ හිඟය (දේශීය බැංකු මාර්ගයෙන්)		11.5

මූලාශ්‍ර : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

- (අ) 1968-69 ඇස්තමේන්තුවල නිදන් අරමුදල් දයක දීමනා, රාජ්‍ය ණය සෘජු ආපසු ගෙවීම් සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතනවලට කළ විශේෂ ගෙවීම් සඳහා 3 වැනි ප්‍රාග්ධන වැය සම්මතයෙහි ඉඩ සලසා ඇත. මීට පෙර වර්ෂවල සංඛ්‍යාවන් හා සංසන්දනය කිරීමේ පහසුව සඳහා මෙම සංඛ්‍යා සටහනෙහි එවැනි ගෙවීම් ආවර්තන වියදම් යටතේ ඇතුළත් කොට ඇත.
- (ආ) එනම්, ආවර්තන වියදම් ශුද්ධ නිදන් අරමුදල දයක දීමනා, රාජ්‍ය-ණය සෘජු, ආපසුගෙවීම් සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතනවලට කළ විශේෂ ගෙවීම් වලින් සියයට 2½.
- (ඇ) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතනවලට කළ විශේෂ ගෙවීම් ඇතුළත්ය.

අය වැය ලේඛනයෙන් යෝජනා කරනු ලැබූ නව ආදායම් මාර්ග වලින් ලැබීම් වන රු. දශ ලක්ෂ 17.0 ද ඇතුළුව 1968/69 වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තු කර ඇති මුලු අයභාරය රු. දශ ලක්ෂ 2,338.5 කි. කලින් ද පෙන්වා දුන් පරිදි ඉකුත් වර්ෂයේ නියම (තාවකාලික) අයභාරයට වඩා රු. දශ ලක්ෂ 182.1 ක වැඩි වීමක් පෙන්වයි. ඇස්තමේන්තු කර ඇති වියදම් ප්‍රමාණය

රු. දශ ලක්ෂ 3201.0 (අයවැය ලේඛනයෙන් යෝජනා කරනු ලැබූ දශ ලක්ෂ 13.0 ක් වූ නව වියදම් ඇතුළු වන අතර, රු. දශ ලක්ෂ 189.8 උපත වියදම් අතහැර) වන අතර, ඉකුත් වර්ෂයේ නියම (නාවකාලික) වියදම් වලට වඩා රු. දශ ලක්ෂ 196.7 කින් වැඩිය. 1968/69 දී මේ නිසා උද්ගත වන ශුද්ධ අයවැය හිඟය රු. දශ ලක්ෂ 862.5 කි. මෙම හිඟය පියවීමට දේශීය බැංකු නොවන අංශයෙන් රු. දශ ලක්ෂ 375.0 ණය ගැනීම ද, සහ විදේශීය ණය ගැනුම් රු. දශ ලක්ෂ 476.0 ක් යොදා ගත් අතර, රු. දශ ලක්ෂ 11.5 ක නොපියවුණු කොටස, බැංකු ක්‍රමයෙන් ගන්නා ණය වලින් පියවීමට බලාපොරොත්තු වේ. ඇස්තමේන්තු කරනු ලැබූ ප්‍රමාණ සහ ඉකුත් වසරේ නියම ලැබුම් අතර විස්තරාත්මක සැසඳීමක් මීට කලින් කොටස් කර ඇත.

නව අයභාර සහ වියදම් යෝජනා

අය වැය ලේඛනයෙහි අන්තර්ගත වන නව අයභාර, වියදම් යෝජනා නිසා, අය භාරයෙහි රු. දශ ලක්ෂ 17.0 සහ වියදම් වලින් ද රු. දශ ලක්ෂ 13.0 ක ශුද්ධ වැඩි වීමක් අපේක්ෂා කෙරේ. පහත එන II (ඊ) 19 සංඛ්‍යා සටහනෙන් මේ පිළිබඳ විස්තර පිටු කොට දක්වා ඇත.

ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ද

සිසිල් බිම සෑදීම, ඇස්බැස්ටෝස් නිෂ්පාදන, කොන්ඩා සැරසිලි සහ සුවද විලවුන්, මැණික් ගල් සහ කනකර ආහරණ, මසන ලද ඇඳුම්, බිම සහ බිත්තිවලට අතුරන ගඩොල්, තීන්ත සහ වාර්නිස් වර්ග, ලෝහ භාණ්ඩ, සමහර විදුලි භාණ්ඩ කොටස් සහ සීතකරනයන්, විදුලි පංකා අයිස් පෙට්ටි සහ වෙනත් ඵලදායී සුබෝපහෝගී භාණ්ඩ වැනි කර්මාන්තයන් වෙත පනවා තුඩු සියයට 5 ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ද සියයට 10 දක්වා වැඩි කරන ලදී.

එමෙන්ම, දැනට පවතින සේවා සහ කාර්යන් වලින් ලබන ආදායම් වලට දී ඇති රු.100,000 යේ සහන සීමාව ද අසුවන පරිදි, බදු පදනම පලල් කරන ලදී. ඵලදායී පිරිවැටුම් 1 සඳහා සියයට 1 ක බද්දක් පනවන ලදී. තවදුරටත්, එකම වර්ගයේ ව්‍යාපාරයන්, ඒකාබද්ධ පිරිවැටුම් බද්දකට අසුවන පරිදි නිකුත් වෙනස්කරන ලදී. මුලින් පිරිවැටුම් බදු පැනවූයේ, ඒ ඒ කර්මාන්තවල ශාඛාව වෙත වෙනම ගෙනයි. තවදුරටත්, ඉහත සඳහන් සංශෝධනය දැනට පවතින නීතිය විශ්ලේෂනය කිරීමට සහ පිරිවැටුම් බද්දෙන් විශේෂිත කෘෂිකාර්මික කටයුතු නිදහස් කිරීමට අවස්ථාව සලසා දෙයි.

(ආ) දුම්කොළ බද්ද

රාත්තලකට රු. 33 ක් වූ දුම්කොළ බද්ද රාත්තලකට රු. 4.50³ බැගින් ඉහළ දමනු ලැබීය. මේ මගින් රු. දශ ලක්ෂ 15.0 ක අතිරේක අය භාරයක් බලාපොරොත්තු වෙයි.

සංඛ්‍යා සටහන II (ඊ) 19
1968/69 නව අයභාර සහ වියදම් යෝජනා

ශීර්ෂ	රුපියල් දශ ලක්ෂ	
	අයභාර	වියදම්
1. දේශීය භාණ්ඩ බදු		
(අ) පිරිවැටුම් බද්ද	+ 12.0	
(ආ) දුම්කොළ බද්ද	+ 15.0	
(ඇ) අරක්කුවලින් ලැබුණ උපහ	+ 5.0	
2. ආනයන කීරු බදු (රෙදි පිළි වලින්)	—15.0	
3. ආවර්තන වියදම්		+ 3.3
5. ප්‍රාග්ධන වියදම්		+ 9.7
එකතුව	+ 17.0	+ 13.0

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

1. 1968 සැප්තැම්බර් 26 දින අංක. 14,820-4 දරන ලංකාණ්ඩුවේ ගැසට් පත්‍රය.
 2. 1968 අංක 50 දරන මූල්‍ය නීතිය (සංශෝධිත)
 3. 1968 අප්‍රේල් 2 වෙනි දින අංක. 14,813-4 දරන ලංකාණ්ඩුවේ ගැසට් පත්‍රය.

(ඇ) සාමාන්‍ය අරක්කු වල අලෙවි මිල

රු. 8.00 ක් වූ සාමාන්‍ය අරක්කු බෝතලයක අලෙවි මිල (පොල් අරක්කු) බෝතලයට රු. 10/-ක් වන පරිදි වැඩි කරන ලදී. මේ මගින් රු. දශ ලක්ෂ 5.0 ක අතිරේක අයභාරයක් අපේක්ෂා කෙරේ.

(ඈ) රෙදි පිළි ආනයන කිරීම් බදු

මුද්‍රිත [පැබ්ලික් සහ සුදුසු සහ පාට පොප්ලින් සහ කවච්චි රෙදි (දිග) වලට දැනට පවතින සියයට 25 ආනයන කිරීම් බද්ද අවලංගු කර 1 දමන ලදී. මේ මගින් අපේක්ෂා කරනු ලබන ශුද්ධ අයභාර අඩුවීම රු. දශ ලක්ෂ 15.0 කි.

වර්තන වියදම්

රු. දශ ලක්ෂ 3.3 ප්‍රමාණයක් වූ අතිරේක වැය සම්මත දෙකක් අනුමත කරන ලදී. මින් රු. දශ ලක්ෂ 3.0 ක් ගාලු වරායෙහි ඇති වූ පාඩු සඳහා ද, අනෙක් රු. දශ ලක්ෂ 0.3 ලංකාව “ එක්ස්පො 70 ” ප්‍රදර්ශනයට සහභාගි වීම සඳහා වූ වියදම් වෙනුවෙන් ද විය.

ප්‍රාග්ධන වියදම්

අතිරේක වශයෙන් අනුමත කරනු ලැබූ ප්‍රධාන වියදම් ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ 9.7 ක් වූ අතර, ඉන් රු. දශ ලක්ෂ 6.7 ක් වරාය සංයුක්ත මණ්ඩලයට ණය වශයෙන් ද, අනෙක් රු. දශ ලක්ෂ 3.0 සුලු පරිමාණ කටයුතු සඳහා ද විය.

බදු ක්‍රමය ප්‍රතිසංවිධානය කිරීම

ඉතා ඉක්මනින් ක්‍රියාවට පරිවර්තනය නොවන, වෙනත් අයභාර මාර්ගයන් සහ බදු ක්‍රමය ප්‍රතිසංවිධානයන් අයවැය ලේඛනයෙන් යෝජනා කොට තුබුණි. මෙම ක්‍රියා මාර්ගයන් යෝජනා කරනු ලැබූයේ බදු කොමිෂමේ වාර්තාව, 1 1967 නොවැම්බර් වල මුල් අව ප්‍රමාණයේ ඇති වූ ප්‍රතිඵල සහ 1968 මැයි මස ඇති කරනු ලැබූ විදේශීය ඒකීය ගිණිකම් සහතික පත් සැලකිල්ලට භාජනය කිරීමෙන් පසුවය. එම යෝජනා පිටුකොට පහත දක්වා ඇත.

(අ) “ ඉපැයූ විටදීම ගෙවීම ” යන ආදයම් බදු ක්‍රමය

1970 අප්‍රේල් වල සිට ආදයම් බදු ගෙවන රැකියාවල නියුක්ත වූවන්ගෙන්, ආදයම් ඉපැයූ විටදීම ආදයම් බදු අයකර ගනු ලැබේ. දැනට පවතින ක්‍රමය නම්, ආදයම් බදු ගෙවන්නන් විසින් ඉකුත් වර්ෂයේ ආදයම් වාර්තා එවුන පසු, ඒ අනුව ආදයම් බදු ගනු ලැබේ. මෙම නව ක්‍රමය හඳුන්වා දෙනු ලැබුනේ ආදයම් බදු කොමිෂම මගිනි. මෙම ක්‍රමය මගින් ආදයම් බදු ගෙවන 75,000 ක ගේ පමණ වාර්තා අනවශ්‍ය වීම නිසා පරිපාලන පහසුකම් ලැබෙනවා පමණක් නොව, බදු මගහැර සිටීම අඩුකර ගැනීමට ද ඉඩකඩ ලැබේ.

(ආ) පුද්ගලික ආදයම් බදු අඩුකිරීම

1969-/70 2 තක්සේරු වර්ෂයේ සිට දේශීය පුද්ගලික ආදයම් බදු ගෙවන්නන් සඳහා නව ආදයම් බදු ලේඛනයක් හඳුන්වා දෙනු ලැබේ. මෙම වෙනස් කිරීම් පිළිබඳ ප්‍රධාන ලක්ෂන පහත දක්වන පරිදිය :—

(1) නව ලේඛනය කොටස් 2 කින් යුක්ත වන අතර, බදු ප්‍රමාණය සියයට 7½ සිට සියයට 65 දක්වා වැඩි වේ. පවුලේ තත්වය අනුව මෙසේ වන, පළමුවන කොටස් දෙකින්, පිළිවෙලින් සියයට 7½ සිට සියයට 10 දක්වා ප්‍රමාණයක බදු අය කළ යුතුය. රු. 2,400 ඊළඟ කොටස් දෙකින් පිළිවෙලින් සියයට 12½ සිට සියයට 15 දක්වා බදු අය කළ යුතුය. රු. 3,600 යේ කොටස් 3 කින් පිළිවෙලින් සියයට 17½, සියයට 20 සහ සියයට 25 බැගින් බදු අය කළ යුතුය. රු. 4,800 බැගින් වන ඊළඟ කොටස් දෙකින් සියයට 30 සහ සියයට 40 බැගින් බදු අය කළ යුතුය. රු. 9,600 කොටස් දෙකින් පිළිවෙලින් සියයට 50 සහ සියයට 60 බැගින් බදු අය කර ගත යුතුය. ශේෂය 65% ක බදු වලට යටත් වේ. මේ අනුව, දැනට පවත්නා වූ 80% වේ උපරිම ආන්තික බදු සීමාව සියයට 65 දක්වා අඩු කරනු ලැබේ.

1. 1968 නොවැම්බර් 25 සිට ලංකාවට රෙදි පිළි ආනයනය කිරීම පිළිබඳ ඒකාධිකාරයක් දරන ලංකා සල-සලට නීතිමය වශයෙන් විශේෂ ආනයන කිරීම් බදු.
2. යෝජනාකර ඇති ආදයම් බදු තක්සේරු කිරීමේ වර්ෂය අප්‍රේල් වල සිට මාර්තු වලට දක්වා දීර්ඝ කර ඇත. මේ නිසා, 1969-70 තක්සේරු වර්ෂයේ කරන ලද බදු අය කිරීම් පදනම් වන්නේ, 1968 අප්‍රේල් වල සිට මාර්තු, 1969.

(2) පුද්ගලික ඉපැයූ ආදායම් වල සහන සීමාව රු. 500 සිට 900 දක්වා වැඩි කරනු ඇත. මේ අනුව දැනට පවතින එක පුද්ගලයෙකුගේ ඉපැයූ ආදායම් සහන සීමාව වන රු. 3,500 වෙනුවට රු. 3,900 දක්වා වැඩි කරනු ලැබේ.

(3) භාර්යාව වෙනුවෙන් බදු සහන අන්තිකාරම් සීමාව රු. 500 සිට 600 දක්වා වැඩි කරනු ලබන අතර, දරුවන් වෙනුවෙන් කෙනෙකුට රු. 250 බැගින් පළමු දරුවන් 4 දෙනාට ද, පළමු වැනි දරුවන් දෙදෙනාට එකට ගත් විට රු. 600 බැගින් ද, ඒලභ දරුවන් දෙදෙනා එක්ව ගත් කළ තවදුරටත් රු. 600 කින් ද බදු සහන දීමනා වැඩි කරනු ලැබේ.

(4) නින්දා ඒකාබද්ධ පවුල් සහ නේවාසික නොවන අයගේ හිතසුව පිණිස, ආදායම් බදු අය කිරීමේ ප්‍රමාණය, නේවාසික පුද්ගලයන්ගෙන් අයකර ගන්නා බදු ප්‍රමාණයටම සරිලන පරිදි වෙනස් කළ යුතුය.

(ඇ) ඉතිරි කිරීම් සහනයන් අහෝසි කිරීම

1965/66 අයවැය ලේඛනය මගින් උද්ගත කරනු ලැබූ, අනුමත කළ ඉතිරි කිරීම් වෙනුවෙන් බදු සහනයන් දීමේ වැඩ පිළිවෙල 1969/70 වේ ඇස්තමේන්තු වර්ෂයෙහි සිට ඉවත් කර ගනු ඇත. දැනටමත් කර ඇති ඉතිරි කිරීම් 1970 මාර්තු 31 වැනිදා රඳවා ගත හැකි වූ අතර, එසේ නැත්නම් අනුමත කළ ආයෝජනයන්ට එම ඉතිරි කිරීම් පරිවර්තනය කිරීමට ඉඩ ලැබුණි. එම දිනට පෙර මුදල් කිරීමක් වුවහොත්, එතෙක් දී ඇති සහනය නැවත ලබා ගනු ඇත. 1968 අගෝස්තු මස 2 වැනිදාට පසුව අනුමත කළ ඉතිරි කිරීම් වෙනුවෙන් 1968/69 තක්සේරු වර්ෂයෙහි සිට කිසිම සහනයක් නොදෙනු ඇත.

(ඈ) සහනයන් සම්බන්ධයෙන් වූ බදු පිළිවෙත

අනුමත කළ අර්ථසාධක සහ විශ්‍රාම අරමුදල්, ජීවිත රක්ෂණ සහ වාර්ෂික වාරිකා වෙනුවෙන් දුන් දයක මුදල් ඇතුළු අනුමත කළ පරිත්‍යාගයන් සහ ආයෝජනයන් වෙනුවෙන් බදු සහනයන් දීමේ පදනම සංශෝධනය කිරීමට අදහසක් ඇත. අනාගතයේ දී දිය යුතු සහනයන් තීරණය කරනු ඇත්තේ ඉහත සඳහන් කළ ශීර්ෂයන් වෙනුවෙන් කරන ගෙවීම් වලින් හරි අඩක් ම සමාන ඉඩ ඉඩ හැරීමක් තක්සේරු කළ ආදායමෙන් අඩු කිරීමෙනි. සහනයන් සඳහා සුදුසු වන මෙම එක් එක් ශීර්ෂයන් වෙනුවෙන් කරන ගෙවීම් ප්‍රමාණය, දැනට පවතින විධිවිධානයන් අනුව, තවදුරටත් සීමා වනු ඇත. 1969/70 තක්සේරු වර්ෂයෙහි සිට මෙම සංශෝධනයන් ක්‍රියාත්මක වනු ඇති අතර අඩු ආදායම් ලබන කොටස්වලට සහනයන් ලැබෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ ; තවද, මෙමගින් පරිපාලන කටයුතු වඩා පහසු කරලනු ඇත.

(ඉ) ආදායම් බදු සම්බන්ධයෙන් කළ වෙනත් සංශෝධන

සේවකයන්ට ගෙවනු ලබන යැපීම් දීමනාවන් ද, වෘත්තීය සහ ශිල්පීය සංවිධානයන්ට ගෙවන දයක මුදල් ද, වෘත්තීය සහ ශිල්පීය පොත්පත් මිලදී ගැනීම් ද, විදේශීය විශේෂඥයින්ගේ වේතනයන් ද, රැකියාවන් අභිමිච්ච නියා ගෙවන අලාභය ද, කුලියෙන් අඩුවන අළුත්වැඩියා කිරීමේ වියදම් ද, පුද්ගලික දේපල විකිණීමෙන් ලැබෙන ප්‍රාග්ධන ලාභ යනාදිය වෙනුවෙන් අයබදු ගණන් බැලීමේදී යම් යම් වෙනස්කම් කරනු ඇත. උද්ගතයක් වශයෙන්, විදේශීය විශේෂඥයින්ගේ වේතනයන්, ඔවුන් සේවය කරන ව්‍යාපාරය, බදු වලින් නිදහස්ව පවතින කාලවිෂේෂය තුළදී අයබදු වලින් නිදහස් වනු ඇත. තවද, පුද්ගලික නිවාස හිමියෙකු පළමු වතාවට කරන විකිණීමකින් උද්ගත වන ප්‍රාග්ධන ලාභය වෙනුවෙන් බදු පැනවීම, යම් කාලවිෂේෂයක් තුළදී හේ තවත් නිවසක් ගොඩ නැගුවහොත් හෝ මිල දී ගතහොත්, පමා කරනු ඇත.

(ඊ) ධන බද්ද

1959 ජූලි මස 1 වැනි දා සිට ධන බද්දෙන් නිදහස් වූ 1969/70 තක්සේරු වර්ෂයෙහි සිට බද්දට යටත් ධනය හැටියට සලකනු ඇත.

(උ) බදු නිදහස ඉවත් කිරීම

නව ව්‍යාපාරයන් (25 දෙනෙකුට වැඩි සේවක සංඛ්‍යාවක් ඇති) වෙනුවෙන් දැනට පවතින අවුරුදු පහේ බදු නිදහස ඉවත් කෙරෙනු ඇත. කෙසේ වුවද, මෙම වරප්‍රසාදයන් දැනටමත් ඉක්කි විදින ව්‍යාපාරයන් ඇතුළු 1969 මාර්තු 31 වැනිදාට පෙරාතුව කාණ්ඩයන් ඇරඹීමට

පියවර ගෙන ඇති ඒවා සහ “ විශේෂ බදු ක්‍රමය ”¹ (යම් දිනක හෝ ඊට පෙර ගැසට් කරන ලද) යටතේ වූ සමහර කෘෂිකාර්මික ව්‍යාපාරයන්ට මෙම වරප්‍රසාදයන් තවදුරටත් ලැබෙනු ඇත. අනාගතයේදී, මෙම වරප්‍රසාදය ලැබෙනු ඇත්තේ “ තෝරාගත් පුරෝගාමී සමභාවයකින් යුත් නව ව්‍යාපාරයන්ට ” පමණි.²

(ඌ) සමාගම් හා සම්බන්ධ බදු පැණවීම

සීමාසහිත වගකීම් වලින් යුත් පොදු සමාගම් පිහිටුවීමෙහිලා අනුබලයක් වශයෙන් සියයට 50 හේ වර්තමාන සමාගම් බද්ද, පුළුල් පදනමකින් යුත් නව සීමාසහිත පොදු සමාගම් වෙනුවෙන් අවුරුදු 5 ක කාලයකට සියයට 25 දක්වා අඩු කිරීමට සලකා බලනු ඇත. මෙම යෝජනාව සලකා බැලීම පිණිස කාරක සභාවක් පත් කරනු ඇති අතර, යථා කාලයේදී ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය කරනු ඇත.

වෙනත් පිස්කල් විධිවිධාන

1968 නොවැම්බර්වල හා ඉන් පසුව ජීවන වියදම් කෙරෙහි බලපානු ලැබූ ඉහළ මිල මට්ටම මෘදු කිරීම පිණිසත්, එමෙන් ම (මුදල් අගය අවප්‍රමාණ කිරීම නිසා ඇති වූ ප්‍රතිඵල නිසා) අපනයනකරුවන්ට ලැබූන අතිරේක ආදායම් ආරක්ෂා කිරීම පිණිසත්, 1968 නොවැම්බර්වල හා ඉන් පසුවත් ගනු ලැබූ විශේෂ විධිවිධාන පිළිබඳව විස්තරයක් 1967 වාර්ෂික වාර්තාවෙන් ඉදිරිපත් කෙරුණි. 1968 වර්ෂයේ දී ගනු ලැබූ පිස්කල් විධිවිධාන පහත දක්වා ඇත.

(අ) තේ අපනයන තීරු බදු

1967 නොවැම්බර්වල සිට සෑම වර්ෂයක ම තේවලට ශත 5 කින් තීරු බදු වැඩි කිරීම නිසා රාත්තලකට තීරු ව ශත 40 ක් වූ බව ඉකුත් වාර්තාවෙන් පෙන්වා දෙන ලදී. පැකට් කරන ලද තේ උනන්දු කරවීම සඳහා (අපනයනය කිරීමේ සාමාන්‍ය ක්‍රමය වූ තොග පිටින් යැවීම වෙනුවට) බර කිලෝ ග්‍රෑම් 1 ට වැඩි නොවන (රා. 2.2) පැකට් කරනු ලැබූ තේවලට අය කරනු ලැබූ තීරුව ශත 15 කින් අඩු කර රාත්තලකට තීරුව ශත 25 ක්³ කරන ලදී. තවදුරටත් ක්ෂණික තේ අපනයනය වැඩි කරනු වස්, එවැනි අපනයනයන්⁴ වලින් අය කරනු ලැබූ තීරු බද්ද අවලංගු කරන ලදී.

(ආ) මැණික් ගල් අපනයන තීරු බදු

1968 නොවැම්බර්වල 5 දී මැණික් ගල් සහ අර්ධ මැණික් ගල් මත පනවා තුබූ සියයට 5 ක වටිනාකම් අනුව වෙනස් වන අපනයන තීරු බද්ද අවලංගු කර දමන ලදී. මෙය නීතිමය වශයෙන් මැණික් ගල් අලවිය මෙධයාමින් කිරීම සඳහා අතිරේක ව ලැබූන පෙළඹවීමකි. (විදේශීය විනිමය සහතික පත් ක්‍රමය ඇරඹීම, මැණික් ගල් අලවියට, කලින් ලැබූ තවත් උනන්දු කිරීමකි.)

(ඇ) විදේශීය විනිමය සහතික පත් ක්‍රමය ඇරඹීමත් සමග ගන්නා ලද විධිවිධාන

(1) ආනයන බලපත්‍ර ගාස්තු — 1968 මැයි 6 වැනි දින, විදේශීය විනිමය සහතික පත් ක්‍රමය ඇරඹීමත් සමග, පැවතුන සියයට 10 යේ අපනයන බලපත්‍ර ගාස්තුව, අවලංගු කරන ලදී. කෙසේ වුවද, විදේශීය විනිමය සහතික පත්වලට යටත්වන “ විශේෂ ආධාර බලපත්‍ර ” යටතේ ගෙන්වන ආනයන, තීරු බදුවලට යටත් නොවූවත්, භාණ්ඩ ණය ආධාර යටතේ එන ආනයනයන් 15% බලපත්‍ර ගාස්තුවක ද, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතනයන්ගේ ණය මුදල්වලින් එන ආනයනයන් සියයට 20% ක තීරුවකට ද යටත් විය යුතු ය.

(2) ආනයන තීරු බදු

කාර්මික යන්ත්‍ර සූත්‍ර සහ කොටස්, මූලික අමු ද්‍රව්‍ය (සකස් කළ භාණ්ඩයන්, සංයුතිකීයන්, පැකට් සහ අඩංගු දේ අයත් නොවේ) ආනයන කිරීමේ දී තීරු බදුවලින් මුදු හරින ලදී. කාර්මික භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමේ ක්‍රියාදාමයට අවශ්‍ය සංයුක්ත කොටස්වල සියයට 5 වරණිය තීරුවක් සහ 15% සාමාන්‍ය තීරුවකට යටත් කරන ලදී.

1. මෙම වැඩ පිළිවෙල යටතේ වගා නොකළ රජයේ ඉඩම්, සංවර්ධන කටයුතු උදෙසා පෞද්ගලික සමාගම්වලට සහ පුද්ගලයින්ට බද්දට දෙන ලදී.
2. 1968/69 අයවැය කථාව පිටු 57. ලංකාණ්ඩුවේ මුද්‍රණාලය, කොළඹ. 1968.
3. 1968 මැයි 5 වැනි දින අංක : 14,800/8 දරන ලංකාණ්ඩුවේ ගැසට් පත්‍රය.
4. 1968 ඔක්තෝබර් 8 වැනි දින අංක : 14,822/4 දරන ලංකාණ්ඩුවේ ගැසට් පත්‍රය.
5. 1968 නොවැම්බර් 15 වැනි දින දරන අංක : 14,828/1 ලංකාණ්ඩුවේ ගැසට් පත්‍රය.

(අ) රේගු තීරු බදු

එස්. අයි. ටී. ඩී. මත පදනම් වූ රේගු බදු වෙනුවට 1968 අගෝස්තු සිට ඔස්ට්‍රේලියා නොමෙන්ස්ලෙවර් මත පදනම් වූ නව රේගු බදු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දුනි. මෙම ක්‍රමය යටතේ සෑම වර්ග ආනයනයක ම විශේෂයෙන් ම වර්ග කළ අතර, පහත දැක්වෙන පරිදි ආනයන බදු ප්‍රමිත කරන ලදී.

- (1) ආහාර ද්‍රව්‍ය, රසායන ද්‍රව්‍ය, අත්‍යාවශ්‍ය පාරිභෝජන ද්‍රව්‍ය සහ කාර්මික සහ කෘෂි-කාර්මික යන්ත්‍ර සූත්‍ර, තීරු බද්දෙන් නිදහස් ය.
- (2) අත්‍යාවශ්‍ය නොවන භාණ්ඩ සඳහා සියයට 10 ක වරණීය තීරු බද්දක් සහ 20% ක සාමාන්‍ය තීරු බද්දක් පැන විය.
- (3) රජයේ අයහාරය සඳහා ඡායාරූප ගැනීම සඳහා ගන්නා භාණ්ඩ විදුලි උපකරණ, සංඥා උපකරණ, සහ මයික්‍රොපෝන් වැනි භාණ්ඩ සඳහා සියයට 50 සිට සියයට 60 දක්වා වෙනස් වන තීරු බද්දක් පැනවිය.
- (4) අධි ආනයන මගින් දේශීය කර්මාන්තයට හානිය මැඩලීම සඳහා සමහර විවෘත සාමාන්‍ය බලපත් භාණ්ඩ සඳහා සියයට 100 ක් වන තීරු බද්දක් පනවන ලදී.
- (5) මත්පැන්, දුම්කොළ සහ සුබෝපහෝගී රථවාහන සඳහා සියයට 300 ක් දක්වා තහනම් තීරු බද්දක් පැනවිය.

නව තීරු බදු ක්‍රමය යටතේ තීරු බදු ගණනය කිරීමේ ක්‍රමය, පදනම් වන්නේ ආනයනය කරනු ලැබූ භාණ්ඩ වල මී. ර. ගැ. වටිනාකම් මත මිස, “ තොග වෙළෙඳ වටිනාකම මත ” නොවීම සඳහන් කළ යුතු වැදගත් කරුණකි.